

קובץ

בתורתך

ובו שני שערים:

שערי דמעה

דברי הספר מפי הרבנאים הגאונים שליט"א

שנאמרו בהיכל בית המדרש הגדול

"ברכת אברהם"

שערי תורה

מלחמתה של תורה, בישוב ובביור

תורתו של מרדן מאור ישראל הגאון רבינו עובדיה יוסף זלה"ה,

מפרי קולמוסם של האברכים המופלגים של

bihem"ד לדיננות "ברכת אברהם"

סמל

בעינה דיומה בדיוני

חנוכה

סמל

ויל ליום השלושים לעצלי נשמתו הטהורה זעפ"א

שנת "אווי כי בבה אודו של העולם"

(עם התשובות - תשע"ד) לפ"ז

© כל הזכויות שמורות

יו"ל ע"י:

כולל להוראה ודיינות ברכת אברהם ירושלים (ע"ר)

מס' עמותה 580546430

ת.ד. 6347 ירושלים

טלפון: 054-8436669

לתרומות:

בנק מרכنتיל חשבון 27808 סניף גאולה 635

עיצוב וערוצים: גרפיקס
כרייכה: dv.d studio 052-8287521

בסלו התשע"ד

תוכן עניינים

דברי פתיחה ד

שערי דמעה

דברי הספר מאת הרובנים הגאנונים שליט"א

ר'	ראש הכלול הגאון רבי אליהו בחבוט שליט"א
הגןון רבי אהרן סימן טוב שליט"א	יח
הגןון רבי מרדכי טולדאנו שליט"א	כד
הגןון רבי גולן אלף שליט"א	לא
הגןון רבי יצחק דיין שליט"א	לט
הגןון רבי מיכאל בחבוט שליט"א	מד
הרה"ג דוד פולדאנו שליט"א	נב

שערי תורה

מאמר מארנו הגאון ראש הכלול שליט"א

דין בני היישבות לעניין הדלקת נ"ח

מאמרי הלכה מארנו הגאון "ברכת אברהם":

שליחות בהדלקת נר חנוכה	הרה"ג אברהם אביקסיס
בדין הדליק ביום שני י' נרות והמסתפק כמה נרות מדליקין	הרה"ג משה ש. אהרוןוב
נרות שדלכו חצי שעה ועוד / ליצאת י"ח בהדלקת אשתו / בעניין הסביבון בשבת	הרה"ג יוסף חיים אהוב ציון
בדין בחורי ישיבות ואברכים וষיעור קבוע זהה ז' מתי ידליקו	הרה"ג נתנאיל ישראל אוחנה
להמתין מהדלקיק נ"ח במצו"ש עד זמן ר"ת	הרה"ג נהראוי יוסף אוחנה
קנית נרות הידור מע"כ	הרה"ג משה אוזלאי
הדלקת נר חנוכה משמן ספק נול	קננו
בדין בן הסמוך על שולחן אביו אם רשאי להדלק בעצמו בברכה	הרה"ג יצחק אשורי
שליחות בהדלקת נר חנוכה	הרה"ג יוסף אשכני
הדלקת נר חנוכה ע"י קטן ועכו"ם	קסט
בגדר חיוב אכסנאי ובן נשוי המתגורר בדירת הורי	הרה"ג אליהו בן כלפא
בדין ברכת שהחינו למי שמודליקים עליו בביתו	קפח
דילוג אמרת על הניסים כדי להספק קדושה	הרה"ג דוד בר אושר
גדיר מצות הדלקת נר חנוכה	רי
טלטול חנוכה לאחר שכבו הנרות	הרה"ג גואל דוד
בעניין הודאה בעל הניסים	רי

ברכה בהדלקת שליח	הרה"ג צבי דידי	רלו
במקום הדלקת נר חנוכה	הרה"ג רואבן י. הרדי	רמג
ברכה על הידור ובגדר ההידור	הרה"ג יוסף ועקנין	רמח
בגדר מהדרין והמסתעף	הרה"ג ישראל זאגורי	רנג
בעניין הדלקת נ"ח בבייהנ"ס ובאלמות שמהות	הרה"ג מאיר ג. זבולון	רסג
ברכת שהחינו ביום שני למי שהדלקו עליו ביום ראשון	הרה"ג תומר זינר	ערה
ברכה על מנהג ובמנ Hag לברך על נ"ח בבייהנ"ס	הרה"ג מאיר חזן	רפג
בחורי ישיבה הרוצים להחמיר ולהדליך בברכה האם רשאים	הרה"ג ישראל חסין	רפח
שכח להדליק נ"ח בע"ש ונזכר לאחר השקיעה	הרה"ג דניאל חסן	רצב
בעניין מלא קערה שמן והקיפה פתילות	הרה"ג אריה טומיאן	שו
בעניין נרות ההידור בחנוכה	הרה"ג דוד טולידאנו	שי
בגדר ההידור במדהرين מן המהדרין וכמה נפק"מ באה	הרה"ג שאול טולידאנו	שלב
השווהה בבית חמיו בשבת וחוזר לביתו במוצ"ש היכן ידליק נ"ח	הרה"ג דוד כהן	שלט
בדין הדלקת נרות ההידור בחנוכה ע"י קטן	הרה"ג מרדכי כהן	שמעה
בעניין דרך קניין האכסנאי בשמן ובפתילות	הרה"ג שמואל כהן	שנו
דילוג ע"ג כדי להסביר קדושה וגדר ההידור בנ"ח	הרה"ג שמואל כהן	שנו
בעניין הזורת ע"ג בברהמ"ז ובברכה מעין ל'	הרה"ג מאיר אלפסי	שב
אם קבעו חכמים למי חנוכה למשתה ושמחה	הרה"ג אריאל מאיר	שפ
הדלקה בשמן תרומה ומנהג ה联系方式 ביום בשמן תרומה	הרה"ג רפאל מועלם	שפ
הדלקת נ"ח בנות חשמליים	הרה"ג מיכאל אוחנה	שצא
היווץ בחנוכה ליפן האם יוצא י"ח בהדלקת נ"ח ב ביתו	הרה"ג אברהם מימונו	שזיה
סקירת משנתו ההלכתית של רבנו זצוק"ל	הרה"ג חיים מימונו	תיד
בדין אכילת סופגניות בתוך הסעודה	הרה"ג ישראל נדר	תכל
בעניין אותו קראוון לעניין מזווה עירוב חצרות ונר חנוכה	הרה"ג מתניה נהרי	תכו
הדלקת נרות חנוכה בנות חשמליים	הרה"ג יהודה גיא ניסים	תל
בדין הדלקה אחר זמן שתכלה רgel ובגדר הדלקת פנים	הרה"ג אוריאל סוסה	תולד
בדין חיוב הדלקה דוחש	הרה"ג אברהם סטרווע	תמב
ברכת שהחינו בשארليلות / ברכה על מצוה הנמשכת / ועוד	הרה"ג אליהו סעודה	תמו
פסקה מלימודו לצורך הדלקה	הרה"ג מאיר פנחי	תנא
בעניין ברכה על הידור מצוה	הרה"ג נתנאל קוביי	תנו
אין מדליק ואינו רואה נ"ח ביום א' אם יכול לברך שהחינו על עצם היום	הרה"ג יעקב קנסו	הסב
קונטראס "מבין בחזון" הערות על חזון"ע חנוכה	הרה"ג יוסף רבייע	תעג
בירור דעת מrown בעניין הדלקה בפתח הבניין	הרה"ג ישראל יעקב רווה	תצע
סדר קריית התורה בשמיini של חנוכה	הרה"ג משה יהואי רז	תצה
הדלקת נ"ח לאלמנה הנזונית מהיתומים	הרה"ג פנחס רז	תקה
בדין אורחים שמתארחים כמה ימים בחנוכה אם צריכים להשתתף בפריטי	הרה"ג משה שאלתיאל	תקיב
בעניין מקום הדלקה בזמן זהה	הרה"ג משה שמאי	תקיט
קטן שהגיע לחינוך בנות הידור	הרה"ג שלמה שרביט	חקיג

דברי פתיחה

מעלי שבתא, יושב בסד"ר "ויתן לך את ברכת אברהם"

שנה: "כולנו יתומים היינו ואין אב" (עם החיבות - תשע"ד) לפ"ק

פנה איז"מ ונורא, נגנזה המנורה, ל"ז מש ספר התורה, איה הקדוש"ה ראש העטרה, ממשמת רב"י בטלו שקדנים בטלת טהרה, חסרו"ן עובדי"ה משבג לעתות בצרה, יוס"ף עניינו עני נגרה, להאי שופרא דבל' בעפרא, כי ה' הוגה Athia גזירה, נצחו אראלים ויעלו את
יוס"ף

פנה זיהו דזיו ליה כבר בתקה זיו תפארת, אורו של עולם נעדר"ר בקודש האמת נעדרת, عمודי החס"ר סביב חסרון הניכר תורה מהסר"ת, עצב"ה בדד העיר תקרא קינה על גפי מרומי קרת, בחטאינו רכב ישראל עלה בצער"ה השמיימה צפ' ארוןנו של
יוס"ף

פנה הודה הו"ד יוס"ף איננו וצימאו"ן היננו"ו עירובי חסירו"ת, בזמן שלוקין המאורות, ויהיו כל העם כמתאוננים"ם תאניה ואניה אש קולו"ת מרורות, געו כל העם בלבב אחד האיש ואחד האשא ואלו נערות, יבכו עמיה כל מרيري ליבא ביא ביא בכיה לדורות, אין דמ"ע לפ"י חשבון פלגי מים מבכי נהרות, מעין ישיתוחו מי שחיןומי בורות, כי ישרא"ל אהב את
יוס"ף

פנה הדורה הדרת זקנים נאמר בו גוועה, Athia קריעה קריעה, תחת يوم ליום יביע, אין אומר ואין דברים ואין מושיע, במקום לילה לילה יחוּה דעת, החושך יכסה ארץ כסתה הצרעת, איך יועם השם בצהרים והיה אין, אשר הקבר יכס"ה בו חלקת מחוקק סמוני מן העין, אוֹי נא לנו כי טרוף טורף
יוס"ף

ועתה אין לנו שיור אלא התורה הזאת, כי על כן כשענ"י לעצמי רחש לבו דבר טוב בס"ד, לקראת יום השלושים לפטירתו של מրן מאור ישראל זלה"ה, להעלות על מזבח הדפוס קובץ בעניינה דיום יומי דחנוכה,ילך סוב"ב דרך תורתו של הגאון המנוח זיע"א, במלאת מלב"ן להבהיר ולישב דברות קודשו, וקו"ל האר"ש באו לסייע את יוס"ף ולהראות נפלאות מתורתו, ויהיו הדברים לעילוי נשמו התהורה, כי זו חובת השעה להכיר טוביה במעט מן המעת, כי אלמלא הוא נשתכח תורה מישראל.

הקובץ קולו (פרט להספרדים) הוא מפרי עץ הק"ן של אברכי בית המדרש הגדול לדיננות "ברכת אברהם" פה קורתא דדהבא ירושלים טובב"א (וגם אותו

אברכים חשובים אשר נכתב תחת שמותיהם בקדושים כדיניים רבני קהילות ומגידי שיעורים, עושים כן בנוסף על מה שישובים בבית ה' בבית מדרשנו). אצין שהקובץ עלה במחשבה לא הרחק מהשלושים, ולאברכים היו כימים אחדים לרוב אל המלאכה לעשotta, ועם זאת, למרות היותם עסקים ראשם ורוכם בדייניגיטין הקשים כגדיין^א, נענו בחפץ לב להרים יד כותבת במטה אשר נחך לנח"ז, וכתבו קונטרסים שלמים תוך ימים מועטים, וכמה מהם לא נתנו לעפיפים תנומה ויאבקו עד עלות השחר, וכל זה מרוב חיבת נודעת כלפי מREN מלכא הגרא"ז זלה"ה^ב. בריך רחמנא דסיען.

ולמיiah ולמי nah שיעמלו תחת המשם ליתוב^ג דעתה"א בביור שיטתו, יותר ממן מאור ישראל זלה"ה, זו זאת מתרי טעמי, מגיד מראשית, משום דעתן רואה מה רב צרוו ובין קמים עלייו כפי שידם משגית על כל דברות קודשו מתוך קינהה ושנהה ותחרות ולא לשם שמיים, זו זאת שנית, ענן כי כל דבריואמת וצדק מנופים ביה"ג נפה מכח תורהם של כל פמלייא של מעלה ראשונים כמלאים ואחרונים חביבים זיע"א. ושמעתינו מגידי אמרת', מעשה שאירע זה עתה, בהגאון רבי יצחק דרזי שליט"א (מח"ס שבות יצחק), שנכנס אל הקודש פנימה אצל הגאון הגדל מוהראי"ל שטינמן שליט"א, להביא דורון לת"ח ספר הליכות והנהגות של הגראי"ש אלישיב זצ"ל, וענה ואמר לו הגרא"ל שטינמן בזזה"ל: אצל הרב אלישיב היו בהלויתו ארבעה מאות וחמשים אלף אנשים, אבל אצל הרב עובדיה היו קרוב למיליאן איש בלויתו, וכותב שמי שמתתפים בהלויתו ששים רבים, וזה לאוות

א. ולא עוד אלא שהימיםימי מבחן ב"ברכת אברהם", על כל קוין וקוין תילי תילים של שאלות, ואף גם זאת, דלפי כללי בית מדרשנו רביע עלייהו דהאברכים חותם גברא להגיש סיכומיים על כל החומר הנלמד בגייטין (גמ' ב"י שו"ע נושא כלים פת"ש ועוד), וכל האר"ש חזאת אשר אמרתי הקבצנו ובאנו התנסנו יחדו באותה תקופה, עם כל הלחץ זה הדחק פשפשו ול"ז מצאו פנאי להניף כן קולמוסא בדיןינו חנוכה, אשר يولדים ירבו כמותם.

ב. ועל דרך הוצאות, מכאן באו אל היישוב על דבר הסתירה שבבדרי הגאון מהרש"א ז"ל, דהנה בהא דדרשין ביום דף פ"ו ע"א "ואהבת את ה' אלהיך - שיהא שם שמיים מתאהב על ידך", פירוש מהרש"א על אתר דהדרשה היא מתיבת "את", לרבות שהיא שם שמיים מתאהב, ולכאר' צדיק נסת"ר מה שכתב בחידושיו לפסחים דף כב' ע"ב, דכם שדורשים "את ה' אלקיך תירא - את לרבות ת"ח", כך דרשין נמי "ואהבת את ה' אלהיך - את לרבות ת"ח". אלא לאור הניל' מינה ניחא (בדרכך צחות כמובן), דכלוא חדא מילתא, דכל אשר אהבת הת"ח תקועה בלבו, באהבו ישגה תמיד לישבו מכל הקושיות, ול"ז זו הדרך שמתאהב שם שמיים על הבריות בראותם נפלאות מתורתו של אותו ת"ח כיצד דיק וגמר שמעתא. ולכן מאן דוחים רבנן הו ליה בנין רבנן, כי עניין בנין תחיזינה מישרים שתורתינו מותקה מדבש ונופת צופים, וק"ל.

ג. ואחד מבחרוי אברכים אצלונו נר"ז בירר אצל בעל המעשה שליט"א (באמצעות חתנו) אם נכון אמרת הדבר כאשר מפרסמים, והתברר לו כי אכן הכל אמרת ויציב.

ולמופת מן שמייא שתורתו תורה אמת, ושקיים זה מה שכותב בזזה. עכ"ד של הגראייל שליט"א.

ולכו שמעו ואספרה את כל אשר קrho בימי עירכת הקובץ הנוכחי, דנה בלילה ז"ך מר - חשווון נגלה מrown הגראע"ז זצוק"ל במחזה הלילה אל אחד מבחריו בית מדרשו, הרה"ג ר' משה שאלאתיאל שליט"א (מו"ז בבית ההוראה מטעמו), אשר כל ספרי מrown זיע"א דמו ליה כמאן דמנחיה ליה בכיסתיה), ומrown נראה שמה וטוב לב, זוקנו היה ארוך יותר ממה שהיה בחיה היותו, והיה הדור בלבושו ב"פרاك והמברוג". וירא והנה נכנס מrown זלה"ה בבית מדרשו "ברכת אברהם" מהפתח הראשי, והסתובב בין האברכים כאשר הם ישבים ושוקדים ללימוד ש"ת יביע אומר, והאברכים אמנים הבחינו בנוכחותו אבל המשיכו לשקד על תלמידם באשר הבינו שאין לגשת, וילך יוס"ף בין שורות ספסלי בית המדרש וראה ושם לבו, וניצב מול האברכים ונגע בראשו והכרת פניו ענתה בו שעושים לו נחת רוח, וגם תנועות ידיו הביעו תמיכה על עיסוקם ביביע אומר. ויקץ והנה חלום. זאה חולקון בעלמא דין ובעלמא דעת.

והויא לי הודה במקצת לאחזקי טיבותא לכמה חשובי אברכי ביהם"ד אשר באו לעזרת ה' בגיבורים בהשדרותם על כל הכרו"ץ בהוצאה הקובץ למען דפו"ס זאת התורה, והלא המה (לפי סדר א-ב) הרה"ג ר' נתנאלו אוחנה שליט"א (מח"ס משפט ישראל), והרה"ג ר' נהורי אוחנה שליט"א (מח"ס עין במשפט), הרה"ג ר' אליהו ברכה שליט"א (מח"ס תולדות נח), הרה"ג ר' בועז כדורי שליט"א (מח"ס באר בשדה ב"כ ועוד), והרה"ג ר' יעקב קנפו שליט"א (מח"ס אהל יעקב). לפعلא טבא אמרינן אישר

ד. ראה למורה ז"ל בספר החזונות מהדורות ה"ק עמ' קז', דמובא לך"י שהכם שבחלום הלילה זקנו הוא ארוך יותר ממה שהיה במציאות בעזה"ז, מסמל על גודלות תורה מעבר למה שהשיג באותו גלגול. עיי"ש. ובחלום דנן לך"י זה פתרונו, על דרך שאמרו חז"ל ביבמות דף צ"ז ע"א כל ת"ח שאומרים דבר שמוועה מפיו בעולם הזה, שפטותיו דובבות בקרבר, והיינו שגם בעלמא דקשוט החכם מועלה בתורה יותר ויותר ע"י שעוסקים בתורתו.

ה. וכיודע שזהו טליתו של ת"ח בימינו והוא הסמל להשגת התורה, משא"כ הגלימה של ראש"ל מסמלת ג"כ זיכוי הרבנים ועוד מעלות טובות למקום אשר אינם מעוני במסר של החלום הזה אשר חלם.

ו. וכן המקום לבוא בספир"ת האומ"ר על ענותנותו של מrown זלה"ה (ואגב גדרא על גודלו של הג"ר בועז כדורי נר"ז), דנה בספר האחרון שהוציא מrown זצוק"ל בחיה חיותו, ספר חזון עובדייה על הלי' תרומות ומעשרות, בכמה וכמה מקומות כתוב לשאת ולחת בדברי הספר "באר בשדה" בעל אחד הראשונים (למרות שידע גם ידע שהగאון המחבר הינו אברהם צער לימים, כי ביקש להכיר מי הוא זה ואיזה הוא אשר ה"ז נבון וחכם כולי הא'), וכותב מrown זלה"ה לפלפל אם הצד עמו (עם מrown) או עם הרב באר בשדה, ואף כתוב שבאופן מסוים אף הרב באר בשדה יודה לנו, עיי"ש. והוא פלא.

חילים, יחי שם לעולם, ובתורה ירחיב גבולם, אתה ה' תשמרם, וכצנה רצון תעטרם,
יבלו בטוב ימיהם, וזרעם נכון לפניהם, אכ"ר.

והנה ברך לקחת ברכות שמים מפי עליון מלך נישא ורום, לכל מסיעי בית מדרשו
”ברכת אברהם”, בין המסייעים במונם והונם, בין היידים המשתדים אצל
המתנדבים בעם. [ושמות הקודש אינני מזכיר פן יקפצו עליהם תילין משלוחי
דרבן לכל המונם]. ה' עליהם יהיו, משובצים זהב יהיו, יאריכו ימים מקטנים ועד
גדולים, ששים ושמחים לעד לעולם, והעושר והכבד סביב לאלהיהם, וזרע קודש
זרעם נכון לפניהם, לא ימוש ספר התורה מפיהם, הנה שכרם אתם, חלף עבודתם, וגם
אחרי זה העולם, יחד כולם, נוטlein שכрон, מיili דמטמן, עדן אלקים בעדי עדים,
מן הרמתיהם, ועתרותיהם בראשיהם היושבים בראשונה, במחנה שכינה, ויאכלו את
חוקם, שבעי"ם את חייהם, אוכלים פירותיהם, זמן זמנם זמניהם. אכ"ר.

פנה אל תפילה הערעד הבט משימים ממעון שמיך, על עם תועה ללא רועה
חוסה נא למען שמן, בזכותיה דיוס"פ שלח נא ביד תשלח משי"ח לפि
תומו, ישি בראש הקربתו נא בענן ויתיצב עמו, כי תבנה בית חדש ביתה
כתחילה, והעיר על תילה, ירושלים הרים סביב לה, למה לנצח תשכח עשתרות
צאנך, נחה את העם העז את מקנך, נוהג כצאן

ויקוים בנו וחסדי מאיתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוּט,

הכו"ח לכבודה של תורה הצער אל'יהו בחבות

סין טין וקטין

(ראש ביהם"ד)

שערי דמעה

דברי הספד מפי הרבנים הגאונים שליט"א
שנאמרו בהיכל בית המדרש הגדול
"ברכת אברהם"

מורינו הגאון רבי אליהו בחבוקת שליט"א

ראש בית מדרשינו "ברכת אברהם" ומחתה"ס "לקוט שושנים" ה"ח, "שושנת העמקים" ד"ח, "שפטי שושנים", וע"ס.

דברי הספר*

לא האמינו מלכי ארץ כל יושבי תבל כי יבוא צר ואויב בשערי ירושלים. לכלום הייתה תחושה שמרן זצ"ל ינחה את עם מרעיתו עד בית גואל צדק, מי היה מעלה על דעתו שא-יפעם יעדמו להספיד את מרן.

מורי ורבותי, ידעת כי קטונתי להספיד אפילו אדם פשוט שבישראל, ומה הדבר ומה אומר על הספר של גדול בישראל, ועל אחת כמה וכמה הספר על האדם הגדול בענקים מרן מאור ישראל, וכל שכן שהספר על מרן איננו הספר על אדם בודד, אלא הוא הספר על חורתנו הקדושה עצמה שחזרה לשמי שחקים, חלף ואינה. אוין לא לנו כי חטאנו.

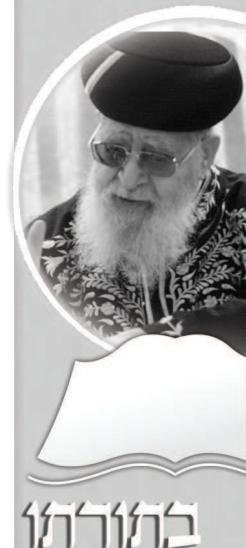
מה גם שקשה לי מאד מאד לדבר, אני יכול להגיד על עצמי שכתי על מרן לפחות פי חמיש מה שכתי על מר אב זצ"ל. אבל מайдך לשток גם אי אפשר.

בגמ' בבא בתרא דף צא' ע"א נאמר: "ואמיר רב חנן בר רבא אמר רב: אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם, עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו: אווי לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבד קברניטה." ע"כ. והග"ר יהודה צדקה זצ"ל שאל, מהי כפילותות זו. והשיב, שישנם שתי דרגות באבידת אדם גדול: יש עולם שמפסיד "מנהיינו", וזה צרה גדולה אבל בכל זאת יכול לgomן מנהיג אחר, וגם אם לא יהיה בדרגתו של המנהיג הראשון עכ"פ יש להם מנהיג. אבל ספינה בלב ים שאבד קברניטה, זו כבר טragdie הרבה יותר גדולה, כי מה יעשו בני הספינה, הרי אין מי שיודע לעמוד תמורה של קברניטה, ותוספה של ספינה זו מי ישורנו. מי ישורנו.

מורי ורבותי, פטירתו של מרן מאור ישראל איננה בוגדר "אבידה קשה", אין זו הגדרה נכונה ولو בקיווב, אלא הגדר הנכון הוא, "מהפכה", מהפכה לרעה בעונונתינו, מהפכה בעולם התורה, מהפכה בעולם כולו, כי הנה החושך יכסה ארץ, החאן נשאר ללא רועה, עם תועה לבב, מגדל האור של עם ישראל נכבה, יוסף איננו, אין נר לדגלינו ואין אור לנתייבנו. מי יורה דעתה.ומי יבין שמוועה.

עבדי לה לתורה דלא תשתחח מישראל

כשבאו עדות המזורה לשוכן כבוד בארץ ישראל, עברו שמד רוחני של ממש, עם גדול ורב שהיה כולם שומרי תורה ומצוותיה נלכדו בידי זדים והתרחקו מצור מחייבם. בתמימותם לבם היו שולחים את ילדיהם לבית הספר הקרוב אל ביהם, ודור שלם הם ובניהם

בתוכרתו

וכל אשר להם נלקחו לשבי ביד צר, בידי הסטרא אחורא. מرن הוא זה ששינה את פני התמונה. עוד עשרות שנים לפני שעלתה במחשבה הקמת רשות החינוך התורני, כאשר הרב היה עדין אברך צערם לימים, היה שם בדרך פעמי מבית הכנסת לבית הכנסת, מוסר שיעורי תורה ומסביר לבעלי בתים שצרכיהם לשולח את הילדים לתלמודי תורה ולישיבות. הייתה נכונות לשם, רק היה צריך למי שייסביר להם במקץ שפטים. הרבה נתן בספרדים את השארה ואת הקו להיות בני תורה. בזמןו, הרבנים הספרדים היו רובם כולם אוחים בשפת היידיש הקיצונה, או שהיו משתייכים לזרם הדתי-לאומי" שאט עזבו את היהדות, וכך היו רובם, או שהיו בעלי נטייה לדעות של חוגי נטורי קרתא, וזה היה קומץ קטן. מעת הקמת המדינה, כל אלו ששמשו בקדוש בתורה ראשון לציון, היו בעלי זהות דתית-לאומית, ומREN הוא זה ששינה את התפיסה, הראה לכולם בספרדים גם הם צרכים להיות בני תורה, ללמוד בישיבות קדושות, להתייחס להלכה בהקפה וברצינות.

יאמר לשבחו של מר בריה דרבנן"א, הראש"ל הג"ר יצחק שליט"א, שבאמצעות ספר **ילקוט יוסף** הופצה תורתו של מREN בכל השכבות, בזמןו לא היה ספר הלכה אחר שהיה ברור ובHIR באופן שמתאים לכל. הפסקים התקבלו, האנשים התחברו לדמותו של מREN וממילא גם חינכו את ילדיהם בהתאם לרוחו.

עולם התורה של בני עדות המזרח, אותו עולם המפואר שכולנו מכירים היום, נזקף כולם לזכותו של מREN. שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך, ברוב המקרים, מה שההורים שלכם חינכו אתכם באורה חרדי, היה בזכותו ובהשפעתו של הרב, אם באופן ישיר אם בעקיפין. פרט למעטם ממש אחד מעיר ושנים ממשפחה שהשכבה זכה למדוד בישיבות כבר בזמן מREN. תבדקו לעומק ותראו. העוצמה של הרוב נתנה השראה לכל הדור, שניתה את הlek הרוח של הציבור הספרדי.

עוצמת האכפתיות לקביעת ההלכה, והאור של ספריו המבاهילים, החדרו את הרצון ללימוד ההלכה. הרב עשה מהפך עד שכיום ברוך הוא כמות בחורי הישיבות הספרדי גדרה אף יותר מכמות הבחרורים הליטאים.

אם בכל אתר ואثر בחו"ל, השפעתו רבה ורשותו פרוסה, וחולל מהפך. כדוגמא, בעיר מולדתיס פאולו, מREN הוא זה שדגג שפתחו ישיבה קטנה. עד אז האופציה היהידה הייתה ישיבה של חסידי סאטמר, ומעטם הם ההורים שהסכימו לשולח לישיבה זו. מREN הוא זה ששים את מר אדרונד ספרוא ע"ה להזמין מכיסו למטרה זו, ובכך, כל מאות הבוגרים שיצאו משם מאז הייסוד, כולם הם יצרי כפיו של מREN. במבנה החדש של הישיבה, נקרא בית המדרש "חזון עובדיה" על שמו.

כל זה יאמר כהסביר להשפעתו של מREN בדרך הטבע. אך באמת השפעתו של מREN הייתה גבוהה מעל דרך הטבע. אין הסבר לכזו השפעה ומהפכה. זהו כח תפילהו וחורתו שהעיר רוח טהרה על בני עדות המזרח והছיזר עטרה ליוושנה. יעד על כך מעשה ששמעתי ממו"ח שליט"א, אשר שמע מעוד ראייה. מעשה מהתקופה האחורה, שאירע המעשה ששמע לא במקום מתועב לריקודי תערובת בשבות וימים טובים, וגם השטן מרדק ביניהם, ה' ירחה לנו, שלא נדע. באחד הלילות, עצר המנחה את המזיקה, ואמר: "רבותי, קיבלתי הודהה שהרב עובדיה לא חש בטוב, על כולם לקבל על מלכות שמים".

תיכף שמו כולם את ידיהם על ראשיהם, בשל העדר הכיפה, וקראו כולם בקול "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". איך אפשר להסביר דבר כזה ? לפי ההגיון ולפי הטבע, תופעה כזו אינה אפשרית. הרי אותם הוועי לבב אינם מכירים את מרן, וסביר להניח שהלךם מעולם לא שמעו שיעור מפיו, לכל היותר שמעו איזה כמה משפטים שהתקשורת הפיצה לגנאי. מי לימד אותם לקבל עול מלכות שמיים ? ועוד בשעת קלות ראש והללות ? זהה טהרתו של מרן, שמשפיעה על בני דורו למרחוקים מעלה דרך הטבע. מרן לא היה אדם בעל כוחות אנושיים, מרן היה נשמה ענקית שמחבקת את כל עם ישראל.

עוקר הרים

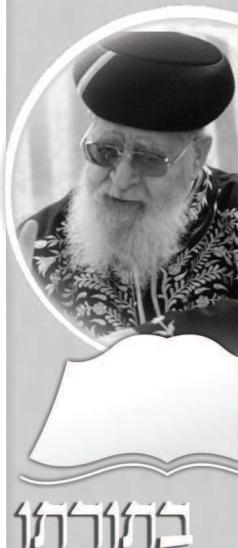
על גודלו של מרן בתורה, נראה אף לモתר לדבר, עם זאת חובה לדבר. ואני מדבר עתה על בקיותו העצומה, כי זה כל עיוור רואה אם פותח טפה בספריו של מרן. אני מדבר על גאוןתו, על בהירותו בסוגיות, על הבנתו הקולעת. בל נוכח, כי מרן למד "חברותא" עם הגאון רבי שמואל רוזובסקי, ולא בצד. ישנו מכתב מהגאון הרב אליהו דסלר צ"ל, אשר בו מבקש מרן להיות מגיד שיעור בישיבת פונובייד', אבל מרן מיאן לתפקיד מכיוון שהבין שתפקידו לזכות הרבה בכל השכבות.

לא פעם כשבינתי באיזה נושא, לאחר עיון בסוגיות ובספריו הפוסקים, סבור הייתי לומר שהפעם אין הצדק עם מרן, ואולם שוב עינתי עוד ועוד ולאחר שהתעמקתי היטב רק אז הבנתי שככל דבריואמת וצדקה,אמת לאמיתה של תורה. הדבר אכן בדוק ומנוסה שהבנתו עלתה על כולנה. פעם דנתי בדברי הבהיר הב"י בנושא מסוימים, ולפומ ריהטא היה נראה שהבהיר התכוון לעשות ספק ספיקא, אלא דשוב דקדקתי בלשון הב"י ונוכחת לידעה מעל כל ספק שהבהיר התכוון לצירוף "בעצם", מצד הסברא, ולא לספק ספיקא. עיינתי בספרים של גדולי המעיינים, גדולי עולם ממש, וראיתי שהם מבינים את הדברים פשוטו, שהבהיר מתכוון לס"ס, ולא נחטו לדקדק בלשון הב"י. כך עיינתי בעוד ספר, ועוד ספר, וכולם הבינו באותו רוח. עיינתי ביביע אומר, וראיתי כיצד הרב נזהר כתוב בלשון שאינו משתמש ס"ס. מרן הבין לעומק, ולא ראה אפילו צורך לדzon בנושא.

בספרי אחרוני זמינו, מצוי מאד "עירוב סברות". הכותבים לא מבדילים בין סברות דקota, ומערכבים זו בזו. פותחים בכך ומסיימים בחבית, במקרים שההבדל בין הcad לחבית הוא דק ובלתי מorghesh. אצל מרן איןנוэн, היה עינו הבדולח מבחין היטב בין כל סברא, כפי שניכר מבין השורות, מתוך סדרן של כתובים.

ואכן, הסדר והבהירות אצלם, הקורא רץ בתשובותיו כאילו נכתב סיפור מתח, לא חשם את הקושי של הסוגיות ולו במעט. כש庫ראים שותי"ם מגודלי הדורות האחרונים, צריכים לעמל כדי להבין את הסברא, ואילו כשהואותם הדברים עצם מובאים ביביע אומר, הכל נראה פשוט וברור ומובן ללא כל תורה.

ודוקא זו הסיבה שמי שלא השקיע בסוגיא עם כל הראשונים וכל האחרונים, לא יוכל להבין את הגדלות של יביע אומר. צריכים תחילה וראש לעמל בסוגיות, לפתח ספרים, למגור חיפוש מהיפוש, ורק אח"כ לעין ביביע אומר, או אז נוכל להבחן בגדלות, כיצד מרן היה מסדר את הכל להפליא, כיצד היה מביא את דברי הראשונים באופן שניכר

במורתו

מבין השורות שירד היט בעומק כוונתם גם אם לא טרח לדון ולפרש דבריהם, כיצד עליה על דקיות ההבדלים והביא כל דבר על מקומו כאילו הדבר פשוט ומובן מאליו.

אני בעניותי, גם כשידעת כי יש בנושא מסוים תשובה ביביע אומר, בטרם כל היתי פותח ספרים וכותב לעצמי, ורק אח"כ מעין ביביע אומר, כי רק בכך זו אפשר באמת לראות את כל הגאנות הטמונה בספר זה. ואכן בעניין ובDELותי הנני רואה את עצמי כתלמידו של מרזן, וכי שידועים דברי הרבה שכותב יעקב ח'ב סי' ס"ד שבזה"ז רבותיו של האדם מה הספרים, כך גם אני בעניין קיבלתי את דרכי ההתייחסות להלכה ולפסיקת מספרי מרזן.

כמה צער ורaban נפש יש על כך שבעקבות כמה מחלוקת בהשקפה ובפוליטיקה נכנס בתודעתם של כמה אברכים לצאת מנוקדת הנחה שהרב אייננו צודק. פעם נוכחת ליראות אברך אחד שלילג על איזו סברא בחזון עובדיה, ואח"כ הראו לו שוגם הרוב ואזנור כותב כן, ומיד נרתע לאחריו וכיבד את הסברא. אויה לה לאותה בושה, ה' ירחמןנו. וכבר מעדים תלמידי הגאון הרב בן ציוןABA שאל זצ"ל, שאמר בפניהם משיח עדיין לא נתגלה רק מפני העוזן שמוללים בכבודו של מרזן הרב עובדיה. מי יודע, אולי עכשו שכל בית ישראל עושים כבוד גדול למרזן זצ"ל, עם הלוייה רבת-עם ומשה ההספדים בכל מקום, יתכפר העוזן ונזכה לגאותה שלמה.

מורי ורבותי, הדברים ברורים מצד עצמו. דוקא מרזן שהרבה לעסוק בכל ספרי רבותינו הראשונים והאחרונים, אחד מהם לא יותר, מכל הסוגים ומכל החוגים, דוקא הוא חידד את דרכי החשיבה מכח כל אותם "אין-ספר" סברות שלמד ושינן, חידוד אחר חידוד יותר וייתר מרבים שהשיקעו כל ימיהם בעיוני הסוגיות.

פעם אחת, הגאון הרב יהודה עדס ראש ישיבת קול יעקב, ראה בחור בישיבתו שעוסק בדבר הלכה למעשה, במקום גمرا. גער הרב עדס באותו בחור, מה זה עשית לנו? ענה הבחור בתמיות, שחשקה נפשו להיות כמו הרב עובדיה. הזמיןו הרב עדס לשיחה אישית, והרצה בפניו חברוא ארוכה ומסובכת, והבחור כמעט ולא הצליח לעמוד בהבנת הסברות ובסבכי חשבונות הסוגיא. כאשר סיים הרב עדס את דבריו, שאל לבחור, הנה יודע היכן כתובים דברים אלו? הלא היא כתובה על ספר הישר שווית ביביע אומר. מרוב הספרים והשותי"ם שמובאים ביביע אומר, לא מבינים בתוכן. אם נכח תשובה ביביע אומר ונעתיק רק את הסברות, ונשmidt את המראוי מקומות, תיכף נבחן בעיון עצום ורב.

בור סוד שאין מאבד טיפה

וכל זה על עיונו של מרזן. ועל בקיותו של מרזן מה נאמר. כבושים הזה עוד לא היה, ולא יהיה. ויצבור יוס"ף בר כהול הים הרבה מאד. מרזן אצר בזכרונו אלף ספרים דף אחר דף כתבם וכלשונם. בזמן האמורים מסתבר שידעו כמות כזו של תורה, לאחר מכן איןני בטוח. ליצני הדור הורהו אחורי לומר שהוא היה לו זכרון פנומני, ושהעיקר הוא לרדת לעומק הדברים. אולם, כפי שכבר הזכרנו מרזן היה מעיין גדול. ועוד בה, שלפי האמת, גאנות תורה כן נמדדת לפי יידע. מי שידע יותר, הוא יותר ת"ה, סיני עדיף מעוקר הרים. ומהאיicapת לנו שהסיני הוא זכרן.

ויתירה מזו. סבורי ששהسود אינו זכרון בלבד. הסוד הוא אהבת התורה. כל אחד יכול לבחון בעצמו, שכאשר הוא לומד הלכה למעשה, זוכר הרבה יותר مما שזכור קדשים וטהרות, ומהודע? כיוון שאיכפת לו יותר, הנושא נוגע אל לבו יותר. ומעטה, מי שככל נושא בתורה נוגע עמוק אל תוך לבו, שותה בצמה כל מילה, באהבה רבה, והרי בודאי שיזכור הרבה יותר.

ואמשול مثل. אם אמר יאמיר איש לרעהו, הנחתך עבורך בכסתה הון רב, אבניים טובות ומרגליות, והמספר שפותח את הכספת הוא כזה וכזה, אבל אסור לך לרשום את המספר, הנה חייב לזכור בע"פ. ברור הדבר לכל, שיזכור את המספר היטב. כך בתורתנו הקדושה, כמה שיותר אהבת תורה, כך יותר זוכרים תורה. זהה מעלהו של של הספג שטוף את הכל, כי אצל אין בתורה שמרים, הכל הוא יין.

מלבד כל זאת, סיפר לי עד ראייה, שראה את מרן לומד שו"ע, בערך לפני כעשר שנים. מרן התישב מול השו"ע, פתח בסעיף מסוים, וחזר על הלשון של הסעיף עשרים פעמים זו אחר זו. מובן כמובן, שאין רק זיכרון בלבד.

אולם גם והיה בהניח שכל בקיותו של מרן היה תוצאה של זיכרונו פנומנלי, ונניח שכל ספר שהוא קרא, קרא רק פעם אחת והכל נקלט אצלו. הרי תראו נא בספרי מרן, ביביע אומר וביחוה דעת ושאר ספריו, כמה ראשונים ואחרונים וספריו שו"ת הוא מביא, הרי כל הספרים הללו הוא למד מירושא ועד גמירה כפי שמעידים כל אלו שבאו במאגר עם מרן, ונמצא שמרן ישב ולמד אלף ספרים, והרי אם נשב אנחנו מבוקר עד עבר ללימוד את כל הספרים הללו, לא נסימ בעוד מאתים שנה. גשו לספריה, ראו את עובי הספרים, והערכו כמה זמן צרכיהם כדי לעשות סיום מכל אלו הספרים. ברור לי: לא פחות ממאתיים שנה. ומן, זצ"ל, הספיק ללמידה את כל זה, עם כל עול הציבור המוטל עליו, עלול של כל כלל ישראל ממש, ועם כל הפעולות שהוא תחילה כבר בהיותו אברך צעיר. שמעתי באומרים לי, שכבר כשהמן היה בחור בישיבה, היה מנשה להשפיע על אחרים להצביע, כי בפורת יוסף לא היה להם ברור אם מותר להצביע או לא. אז כיצד הספיק מרן ללמידה כל כך הרבה?

ואל יחשב אדם שמרן לא היה עוסק בלימוד הש"ס בתמידות. לפני בערך 17 שנים סיפר לי נכדו, הרב יעקב ששווין - שכום הוציא את הספר "אביר הרועים" על חולדות מרן - שמרן היה גומר ארבע פעמים את הש"ס כל שנה. ורק לעת זקנותו, מרוב הטרדות, היה גומר את הש"ס "רק" פעמיים בשנה. על גдолו ישראל אחרים מספרים בהצללות שגומרים את הש"ס פעם בשנה, ואילו מרן, בלי שאפ אחד יידע מזה, היה גומר ארבע פעמים.

או הנסי חזר ושאל, איך אפשר להספיק ללמידה כל כך הרבה? התשובה היא, שכן אין בזה דרך הטבע. כשם שאמרנו לפני כן, שהשפעתו של מרן על העולם אין לה הסבר טבעי, כך גם גאונותו היא מעבר לכל הסבר טבעי. זה פשוט נס. יביע אומר הוא נס. מי שיש לו ספיקות באמונה לא צריך ללכט לסמינר בערכיהם, יכול לפתח שו"ת יביע אומר, והוא יראה שם נס גלו, מציאות האלקים זועקת מתוך הדפים. "מתוך שחסידים הם תורתן משתמרת ומלאכתם מתברכת".

בתורתו

תורה לשמה

תורתו

עתה הרשו לי לדבר על כוונתו של מրן בלימוד התורה. מוהר ח"ז כותב בשם הארייז"ל, שהיום כבר אין לימוד תורה לשמה. הארייז"ל מוכיח זאת מהמשנה באבות ריש פרק ר: "רב מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכיו', אהוב, אוהב את המקום, אהוב את הבריות, משמח את המקום, משמח את הבריות, ומלבשתו ענוה ויראה, ומכוشرתו להיות צדיק וחסיד וישראל ונאמן, ומרחクトו מן החטא, ומרקבתו לידי זכות, ונחנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה, שנאמר לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה, ונונתת לו מלכות ומלךה וחיקור דין, ומגלין לו רוז תורה, ונעשה כמוין המתגבר וכנהר שאינו פוסק, והוא צנוע וארך רוח, ומוחל על עלבונו ומגדלו ומרוממו על כל המעשים". ע"כ. מכאן מוכיח הארייז"ל, שאין היום - ככלומר כבר בדורו - מי שלומד תורה לשמה, שהרי לא ראיינו מי זוכה לדברים הרבה כאלו, ולדוגמא לא ראיינו שום חכם שזכה למלכות ומלךה. ע"כ דברי מוהר ח"ז. והרי אצל מרן מאור ישראל בן התקאים הכל, ממש כל הרשימה מילה במילה, כולל מלכות ומלךה, כיון שלמעשה במשמעות שלושים שנה כל ממשלה ש名叫ה בישראל הייתה תלויה במרן, על פיו יחנו ועל פיו יסעו. מורי ורבותי, אתם מבינים מה כתוב כאן? מאז דורו של הארייז"ל ועוד לפני פנוי נן, לא היה אדם שלמד תורה לשמה בשלמות כמו מרן. הדבר ידוע שנשנתו של מרן לא שיכת לדורות שלנו, אבל לפי מה שהוכחנו, באמת נשנתו מתאימה לדורות שעוד לפני תקופת הארייז"ל. נכון, קשה להאמין שהדור שלנו זכה לנשמה כזו, אבל זו המציאות, זו שינוי מפוארת.

ואכן כפי שהבהירנו שבקיותו בתורה והשפעתו על אחרים היו מעשה נסים ממש, כך גם אותו כח "מלכותו וממשלתו" אינם דבר שניtiny להסביר על פי דרך הטבע. הרי שלוחיו בעולם ההשתדרלות הפלטית היו המותקפים והמושמצים ביותר בתקשות הכללית, מפי שונאי הדת, ומפי מהריסיך ומהריביך שיצאו ממק'ן. ולעומתם, לא היו בחירות לכנסת שלא כמו מפלגות ספדיות מיניהם ממיניהם שונים, ומעולם לא עברו את אחוז החסימה. האם בדרך הטבע יש לזה סיכוי סביר? אלא אין זו אלא כחה של תורה לשמה, שמחוללת נסים גלויים לעיני כל חי.

כי חולת אהבה אני

על אהבת ישראל שהיא לו למרן, אי אפשר לתאר. כמה היה שמה בשמהם, וככמה בכיה בכל יום תמיד על צרכם. הרעיף גילוי חיבה ממש לכל מי שפגש, אין מי שהיה נכנס אצלו שלא היה מרגnis שהוא אהוב אותו כמו אבא לבן ויותר מזה. לא שמענו דברים כאלה על אף אדם.

מקרים חמורים היו ננסים אצל אחד אחרי השני, סיפורי צרות היו נשמעים למרן מיד ביום, ובכל זאת לא היה לבו גס בצרות, היה מתרגש מחדש מכל מקרה פשוט באשר הוא. גיסתי, כשהיתה סמוכה לידיה, נכנסת אצל מרן לבקש ברכה, כיון שהעובד היה במצב עכוז. ניסו להסביר לרוב על שום מה הצורך בברכה, ואולם הרוב לא הצליח לשמעו. הרוב צבי חקק, נאמן ביתו, אמר קרוב לאוזן של מרן מילה אחת: "ניתוח". מרן מיד התחליל לבכחות, ובירך אותה בדמיות שליש. רבותי, מרן לא הכיר את גיסתי מוקדם, הרוב לא ידע מי זאת, הרוב רק שמע את המילה "ניתוח" וזה כבר הספיק לרגש את

לבו הרוך עד לדמעות, וכל זה בעניין של שניות. תוך רגע כמייריה זלגו עיניו נחלי דمعה על צרתו של הזולת. לモודה לציין שבאותהليل מהmesh הولد התהפק והכל הסתיים בשלום.

וכמה היה מREN משתדל שלא ליהנות מן הכבוד. כאשר היה הרב נכנס לאיזה מקום, היו כולם קמים מלוא קומתם לפניו, ובעת ההיא היה מREN ממלמל לעצמו "לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד", ככלומר היה מקפיד על עצתו של רב ח'ים פלאג'י להפנות את רגשות הכבוד כלפי מעלה וע"ז לא ליהנות מן הכבוד. כך העיד בפני אברך שהיה קרוב לרוב כשנכנס, ושמע את הרב ממלמל לעצמו את הפסוק שהזכירנו.

אבן מנוס מננו

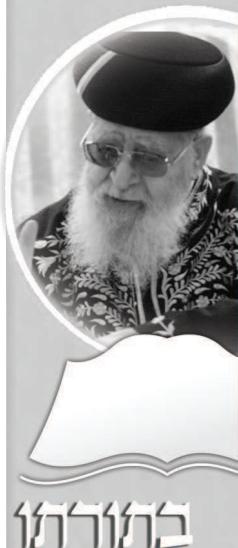
הגאון רבי שלום משאש ע"ה אמר על מREN, שדור שיש בו מREN, איןנו נקרא דור יתום, ומה כתוב בספרים "דור יתום" איןנו נכון לדורנו. ועכשו, יתומים היינו ואין אב, בכפלים כפלים, כי נפלנו מרים רקייע. במסכת חגיגה דף ה' נאמר: "רבי הוה נקיט ספר קינות וכא קרי בגואה, כי מטה להאי פסוקא השליך משםם ארץ, נפל מן ידיה, אמר מאיגרא רם לבירא עמייקתא". יש פעמים בהיסטוריה של עם ישראל שהנפילה היא ממש בגדר משםם לארץ, בבת אחת,ומי שמתבונן בגודל הנפילה, לא יכול להחזיק ספר, מרוב רפויון ואולת יד.

אי אפשר להכיל את גודל החיסרון שאנו נמצאים כתע. לפני פטירתו של משה רבינו ע"ה, בקש מה' "יפקדך ה' אלקינו הרוחות לכלبشر איש על העדה, אשר יצא לפניהם, ואשר יבא לפניהם, ואשר יוציאם ואשר יביאם, ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה". ונענה ה' אל בקשו, ויאמר לו: "קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח רוח בך", אומרים חז"ל במדרש במדבר ורבה, ומובה ברש"י על אחר, מהו איש אשר רוח רוח בך, "שידוע להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד". ככלומר כאשר משה רבינו ידע שצורך להסתלק מן העולם, לא דאג רק שתיהיא אישיות תורנית גדולה למלאות את מקומו, אלא הבין, שמנาง לגיל כל עם ישראל צורך לדעת להתאים את דבריו לפי כל אחד ואחד. וכבר הארכים היקרים כאן העירו לנכוון, שעל מREN בודאי נתקיים דברי המדרש "שידוע להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד", מREN כhab תשובות מורכבות עברו תלמידי חכמים, ולדעת העם פנה בשפתם. יחד עם המשא ומתן ההלכתי, ידע במומחיות לספר מעשיות ומשלים ומילוי דבריחותא במתוך שפתיו. היה חוט של חסד משוך עליו, שיעוריו היו ערבים לאוזני כל, אברכים, תלמידי חכמים, בעלי בתים, אנשים מסורתיים, כאיש אחד בלב אחד. אהוב טהור לב, חן שפתיו. והוא קברניטה אמיתי, ועתה, מי יביא לנו חליפתו, מי יביא לנו תמורתו. מי יכול לקרב את כל שכבוד הציבור הספרדי.

ובפרט בתקופתנו זו שרבים האויבים המאיימים לחבל בכרם ישראל מבית ומחוון, ואין מי שאיחד את העם ויעמוד בפרק. נתקיים בנו חששו של משה רבינו ע"ה "ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה".

מה ה' אלקיך שואל מעך

כעת אין לנו על מי להישען אלא על אבינו شبשימים. עכשו אין לנו אלא לזעוק לשמיים לבקש את משיח צדקנו. רואים תוכנית ברורה: כידוע, שם שגאלות מצרים הייתה ע"י זעה: "ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה וישמע אלקים את נאקותם", כך גם

במורות

הגאולה העתידה תהיה ע"י הצעקה, וגם כאשר כבר הגיע זמן הגאולה, הצעקה היא תנאי לעיכובא - כך כתוב הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין, ועוד למעלה בקדוש.

ובכן, הקב"ה רוצה להזכיר את גאולתנו ופדיון נפשנו, אבל ברוב טבו מנסה קודם שנבקש את הגאולה לכבוד התורה. הקב"ה גוזר לנו גiros בני היישובות, כדי שננצח על עלבוניה של תורה, כדי שנזעק שאנו רוצחים תורה, ולא הבנו, כל אחד המשיך בשיגורה. גוזר علينا קייזון נורא בכל התקיציבים, כוללים נסגרים אחד אחרי השני, אולי אז נזעק על כבודה של תורה, ולא הבנו, אנחנו ממשיכים בשיגורה.

לא הבנו, אז לא הייתה ברירה, מREN נפל למשכב, אושפזו בבית החולים, שנתפלל לכבודה של תורה. ואכן צעד זה הניב פירוט קצר. עם ישראל התעוורו. היה תפילה רבים אדריה בכל מקום, בכוכיות עצומות, אנשים התחזקו, רבים הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם, שברואו איפונונים זר��ו פאות... אבל נראה שעדרין לא הספיק. רוח אפנו משיח ה' נלכד בשחיתותם, אשר אמרנו בצללו נחיה בגויים. נשארנו צחאן שאין לו רועה כיון שהקב"ה מתחאה לתפילהינו שנבקש רועה נאמן דוד בן ישע. וכל זה לאו דוקא אצל הציבור מבני עדות המזרח. אפילו אצל חוגים שתמיד היה להם מנהיג אחד שהוא מקובל ומוסכם אצל כולם, בימים אלו ממש החל לבוער אש המחלוקת, נעשים עדורים עדורים, עדר עדר לבדו, כי זו גזירות שמים שנרגיש שאין לנו על מי להישען, אין לנו מנהיג אחד שיאחד את כולם, כדי שנרגיש שביאת המשיח היא הכרח השעה למען קיום התורה, ולא מותרות.

הקב"ה עדים רוצה תפילות, מי יודע עוד כמה גזירות נצטרך לעבור עד שנבין.ומי יקום לי עם מרעים, מול לפיד וחביריו שבודאי ירצו להוסיף מכח על מכתם ח"ו, ובפרט לנוכח פילוגים שונים שעולולים ח"ו להפתחה אצל ציבור שומר תורה ומצוות.

אם נתפלל על שלומה של תורה, אז בעזרת ה' תהיה הגאולה במעלה יתרה ובחדדים גדולים, אבל אם חלילה נמשיך רדומים, אם לא נתפלל לשולמה של תורה, אז ח"ו הקב"ה יצטרך לדחוף אותנו להתפלל על שלומו של הגוף. חלילה יעמיד מפרש מלך שגוזירותיו קשות כהן שרוצה להרוג להשמד לנצח ביום אחד ח"ו, שאז בודאי נזכיר לזעוק אל ה', וכדברי חז"ל בפרק אליעזר פרק לב: "למה נקרא שמו ישמעאל? שעתיד הקב"ה לשם בקול נאקט העם מה שעתידין בני ישמעאל לעשות בארץ באחרית הימים, לפיכך נקרא שמו ישמעאל שנאמר ישמע אל ויענמ" ע"ב. אויל לנו אם נזדקק לה. תאמינו לי, זו לא הדרך הנעימה להביא את הגאולה. דניאל מגדר גאולה צו במילים הכוי קשות שהוא ניתנות להיכתב: "ויהיתה עת צרה אשר לא נהייה מהיות גוי עד העת ההיא". למה נמתין לנצח כזה, נחפשה דרכנו ונתקorra ונשובה אל ה', נתפלל עכשו על כבודה של תורה כי שפלונו עד עperf, נזעק אל ה' שיחוס על עמו שנשארנו ללא רועה וישראל לנו מהרה ינון ואליה.

אנחנו תקוטינו, שמן עומד עליינו בתפילה, וגדולים צדיקים בmittahם, ויחיש גאולתנו בחסד וברחמים, במהרה בימינו, Amen.

הגאון רבי אהרן סימן טוב שליט"א

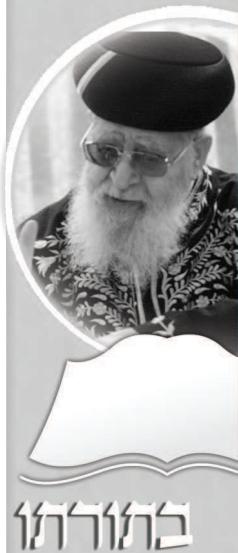
ראש כולל "בארא מים חיים" ת"א, ומח"ס
"נתיבות החיים" ה"ח, ועוד.

הספרד ונחי'

הספרד שנשאתי על מרגון רשבכבה"ג רביינו הגדול רבי עובדיה יוסף זצוק"ל בכלות ימי השבעה
בבית המדרש "ברכת אברהם" בעיה"ק ירושלים לפני אברכים מבני עלייה.

בימים המר והגמור ג' מר חשוון תשע"ד חשבו מאור עיניינו, הורם הנזר והוסרה העטרה,
כבת המאור הגדל, עת הילך מאיתנו גאון ישראל, רבן של כל בני הגולה, עטרת
זהב גודלה, יסוד המעלה, משיחי כנסת הגדולה, גאון הגאנונים, אביר הרועים, פוסק הדור,
אבייהם ולכם של ישראל, דין אבא רחמנא, צולו כהידרת, חור ועתרת, גדול בחכמה ובמנין,
המנורה הטהורה, נר המערבי, פאר הדור, מקים עולה של תורה, עמוד ההוראה, שאל
ישאלו רashi אלפי ובנן תקפני עליונים מבקשים את רבי לדעת מה יעשה ישראל, מודה
מבינתו כי קאי אחד כרעא פושטיו אפי' בשוק כמשחל בינייתא מhalbא דרורא דממונה
ודרורא דאיסורה, להבדיל בין הטמא ובין הטהור, ידיו רב לו משומ תקנת עגונות עניין נשוי
משמעות קדושי, חבר חיבורם מאירים לארץ ולדרים אין קצה לתחנותו, וכמה הילכתא
גבירותא איכא למשמע מיניהו, לפקווח עיניים עורות והוא למאורות, אנהיינו לעיניין כשם
בצחרים, הוא היה גיבור באריש ממנו יצא לחם לחמה של תורה, ענק הרוח, מרים קרנה
של תורה, מבחר המין האנושי, מאיר עיני ישראל בהלכה הלכות עולם לנו, כל חיך
שטוועמו עמד טעמו צפחת בדבש, נחל נבע דבש וחלב תחת לשונו, כי השביע נפש
שוקקה, ברוח שפטיו הוא היה אומר אמרה נעימה דברי חכמים וכמסמרות נטוועים בקירות
לבו של אדם לקרוב הרוחקים לדעת חכמה ומוסר, ורבים השיב מעוז בדברים היוצאים מן
הלב, כל יומה ויוםא שמעתתיה בפומן והארץ האירה מכבודו, אין ערוך אליו, ואילו פינו
מלא שיתין הילולי אין לנו פה לספר, והוא איכא שיריים. רוח אפינו אשר אמרנו בצלו נחיה
עד בית גואל צדק, שר התורה, הראשון לציון ונשיא מועצת חכמי התורה. פאר יהדות
ספרד. רבנו הגדול מרגון רבי עובדיה יוסף זצוק"ה. אויל לسفינה שאבד קברניתה. ציון במר
חכבה וירושלים תנתן קולה. בת ציון הוריידי כנהל דמעה. אויל מי יתן לנו חמורתו.

בגמ' בכא בתרא (צא ע"א) אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם עמדו כל גדולי
אומות העולם בשורה ואמרו אויל לדור שאבד מנהיגו ואוי לה לسفינה שאבד
קברניתה, ולכוארה צריך להבין מדוע הcpu הפסיד, ועיין ב מהרש"א שם, והנה שמעת
מכבוד הגאון הגדול רבי יהודה צדקה זצוק"ל בהפסדו שנשא על המורה הגדול ראש
הישיבה מורהנו רבי עזרא עטיה זצוק"ל שהסביר את כפילות העניין, שכאשר נמצאים בישוב
והמנהיג הילך לעולמו אמן האבדה קשה מאד שהמנהיג אבד, מ"מ יש במה להתנעם שיבא
יום ויצמח מנהיג חדש לדור, אמן כאשר הספינה נמצאת בלב ים ולא רואים שום סימן של
ישוב ומכל הצדדים הצלל רק ים והגלים סוערים ובquoishi הקברנית מנהיג את הספינה, והנה
כאשר הקברנית הלוזה מת המצב הוא קשה מאד לא נשא, כאן א"א להמתין עד שיבא
קברנית אחר כי הגלים סוערים והספינה בלב ים. בפטירתו מורהנו ורבנו רבן של כל בני הגולה

רבני עובדיה יוסף זצוק"ל anno חשים שאנו נמצאים ממש בלב ים עם גלים סוערים של בעיות הזמן, ואין לנו את המנהיג הדגול שידע לנוט את הספינה.

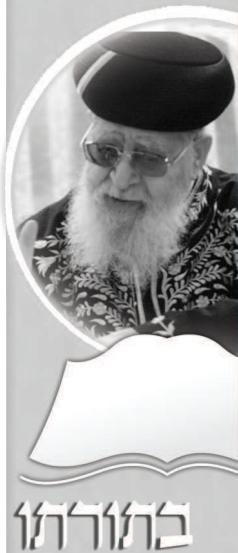
נאמר "צדיק כתמר יפרח כארז לבנון ישגה", הכתוב דימה את הצדיק גם כארז וגם כתמר, מצד אחד הארץ הוא גבוהה מאד כגובה ארזים גבוהו לא כל אחד יכול להגיע לגובהו אך התמר הוא יותר נמוך וכל אחד יכול להגיע ליהנות מפירותיו המתוקים, מרגע צ"ל היה גבוה מאד ברום הפסגה והוא חירף נפשו לעסוק בסוגיות סבוכות מאד כהתרת עגונות, סוגיות קשות מאד במזרות ובגירות, והיה נשא ונוטן במלחמה של תורה עם גוני עולם, עוקר הרין העיינו חזק ועם מלכים יתיצב מאן מלכי רבן, בבחינת וכל הדבר הקשה יביאן אל משה, ומайдך ידע בחכמתה אדריה לרדת אל העם בעלי בתים פשיטים לשלב שייעור עמוק ומקיף בחלק או"ח ה' תפלה, שבת, ומועד ועוד, וכן בחלק י"ד בה' בשר וחלב, טהרת המשפחה, כשרות השלחן, הלכות שניצבים מידיו יום ביום, ובמתק לשונו לא חשך לשלב בדברי משלים וסיפורים צדיקים, ולעתים אף בבדיקות משעשעות, בשפה עממית וקולחת, כדי לרומם את קהל עדתו, בבחינת וירד משה מן ההר אל העם, מREN לא חשש לרדת אל העם בשפט הרוחוב, כי לפעמים יש חשש שהוא במעמד המנהיג ויש צורך לשמור על מעמד מכובד כדי שלא יבואו לזלزل במנהיג, הרבה ידע לעשות זאת בחכמה ובחבונה, וזה חכמה אדריה לעסוק בסוגיות חמורות, ומайдך בספר משלים וסיפורים, ולא להינט שברבות הזמן אותם בעלי בהם פשוטים נהפכו לת"ח שידועים שיטות הפסקים.

זכורי כד הווינא טלא לפני חמישים שנה כאשר מREN היה מוסר שיעורים לבעלי בתים מידי ערב בבהכנ"ס שאל צדקה בבית ישראל, הרוב היה מוסר להם את השיעורים ברמה גבוהה, היה מביא להם את דעת הפסקים ראשונים ואחרונים, והבעל בתיים היו שוחטים בזמן את דבריו, הרוב היה בוחן אותם כל שבוע או שבועיים, זכורני שהבעל בתיים היו עוננים לו: דעת הרשב"א כן וכן, דעת הרמב"ם כן וכן, מה אומר המאמר מרדכי מה אומר הפתח הדבר מה דעת רבי חיים פלאגי וכו' וכו' עד שהיה אומר אז שהבעל בתיים היו יותר למדנים מאשר האברכים והרבנים, כי כאמור מREN זצוק"ל היה מציג בפניהם את כל השיטות בchnerה בהירה שככל אחד היה יכול להבין את השיעור והיה מעלה אותם אל על בבחינת כאשר ישא האומן את היונק, האומןאמין מתכווף ליונק אך לא נשאר מכופף אלא מרים את היונק אליו, מREN היה יורד אל העם ומרים אותם לפסגות גבוות בתורה, הרב הביא לציבור הרחב שיטות של מחברי ספרים מגאנים קדמוניים מגולי ספרד ואשכנז, ספרים שלא היו מוכרים אף לציבור הלטינים, וכן כאמור גידל דור של בעלי בתים למדנים ויראי ה'.

זאת עוד, דמיון הצדיק לארז ולהחר, הארץ הוא עץ חזק וחסן, החמר הארץ רך ומתוק, הרב כידעו היה תקין מאד בעמדתו ההלכתית, לא חת מפני איש, לבו כלב הארי, הוא חלק בראות מוצקות וחותכות על ענק הרוח גדול עולם אף בדורות שקדמו לו כהבן איש חי, החזון איש ועוד, שהלכותיהם נתפשטו לכל העם, אך מайдך היה לב רחום לכל מסכן ונצרך, סיפורים רבים סופרו ויסופרו עוד על טוב לבו ורחמנותו לכ יהודי קטן כגדל. בדיidi הוה עובדה לפני כש שנים בצהרי יום שני הטלפון מצלצל בביתי, ומעבר לקו מבקשים לדבר איתי, בני ביתاي אמרו שאיני יכול לגשת (היהתי עומד לקרוא תרגום

ובבית ידעו שאני לא מפסיק לדבר) או אז אמרו מעבר לטלפון "הרב עובדיה על הקו" בשומעי זאת רעדת אוחזתי "הרב עובדיה גדול הדור רוצה אותה"? כמובן קמתי במהירות הבזק לשמו מה רצונו של גדול הדור מימי הפעוט, ואכן הרב עובדיה פותח בשיחת נימוס "מה שלומך רב אהרון"? איפה אתה גר כתע? איך אתה מסתדר בהחזקת הכלל"? ואני עונה לו על כל שאלותיו, אך אני תמה ומשתאה בלבבי מה כבוד הרב רוצה כתע מימי, וזה הרב אומר לי "תראה באה אלי בחורה שנפגשה עם קרוב משפחתי והוא מעוניין מאד להמשיך בשידוך, וגם הבהיר רוצה אותה, אך אומרת שככ' לא מסכים להמשך השידוך, ר' אהרון אני שומע שהוא בחורה טובה יש לה ציונים טובים אני מבקש מכ' לא לעכב השידוך", כמובן התרגשתי מאד ואמרתי לו: אם הרב אומר ודאי שהשידוך ימשיך, ואני מבטל דעתני מפני דעת כבודו, חשבתי בלבבי הרב כל דקה חשובה לו Cain Shuor, הרב שמייקר את היקר מכל זה הזמן, איך הוא נטפל בחורה צעירה שהרב כלל לא מכיר אותה רק שהיא באה בתקופה שם הרב יתעורר בעניין, השידוך יצא לפועל. סיפר לי יהודי נגר שהיה עושה עבודות נגרות בבית הרב, והנήית העצים בסלון ביתו של הרב כדי לפנותם בסוף היום, והנה כאשר הנגר הגיע להרים את העצים בסלון והוא רואה לתדהמתו שהרב בכבודו ובעצמו הראISON לציון והרב הראשי לישראל מתכוופף להרים את העצים כדי לעזור לנגר, כמובן הנגר התנגד בכל תוקף אך הרב אמר לו "אתה עבדת כל היום קשה ודאי שאתה עיף, וע"כ אני רוצה לעזור לך", וכאמור כל רגע של הרב זה אוצר יקר שלא יסולא בפزو הוא יכול ללמוד עוד ועוד, אך לבו הרך והחנון של הרב לא היה יכול לראות בצער של בחורה, לא יכול לראות שהיהודים עיף מהעבודה ולא לעוזר לו, זה מנהיג שנושא את משא העם. מנהיג אמיתי יכול לשלב בקרבו שני הרכים שונים זה מזה, מצד אחר תקין חזק חסן, ומצד השני רך ומתקוק כתמר.

מן היה גדול הדור בהפצת התורה, גם מתנדדיו היהודי שמאז כינונה של תקופת הראשונים לציון לפני מלעלת שלוש מאות שנה, לא קם מרבית תורה בישראל כמוותו, הרב כיתה רגליו לכל מקום שקרהו לו מסור דבר ה' זו הלה. זוכרני לפני קרוב לארכאים שנה יסדי בי"ם כולל בין הזמנים, בזמןנו לא היה כי"כ תופעה של כולל בין הזמנים, ורציתי שהרב ימסור שיעור בכלל, כולל זהמנה עשרה אברכים בלבד, ניגשתי לטלפון ציבורי כדי לבקש שים סמור שיעור, הרב אמר לי באיזה שעה אתה רוצה? אמרתי לו אם אפשר בשעה שתים עשרה עד השעה אחת, הרב אמר לי שיבדק את היום ולאחר דקوت בודדות אני שומע איך שהוא מדבר לעצמו בלחש "מהשעה אחת עשרה עד שתים עשרה אני צריך להיות במקום פלוני, ומהשעה שתים עשרה וחצי אני צריך להיות במקום פלוני, אני אקצר כאן, ובמקום פלוני אגיע יותר מאוחר", אז אמר לי "אני יבא אליכם בשעה שתים עשרה עד אחת", ומסר את השיעור לשעה תמיימה לפני עשרה אברכים בלבד. כמו"כ סיפר לי גבאי בהכנס"ס בת"א שכאשר הרב היה הרב הראשי לת"א מנהגו היה לפקוד את בית הכנסת למסור שיעור, והנה ערב אחד ללא ידיעה מוקדמת הרב הגיע לבהכ"ג וכבר רוב הציבור יצא מתחפלת ערבית ונשארו שם כששה אנשים בלבד, הרב מסר להם שיעור, ולאחר השיעור אמר הגבאי לרבות אנו מתנצלים שלא היו הרבה אנשים פשוט לא ידענו שהרב מגיע, אמר לו הרב: "תדע בשביבלי אני רואה כאילו כל הבית הכנסת מלאה מפה לפה". מעולם הרב לא נמנע למסור שיעור בכל זמן אפשרי ואפי' שלא היו הרבה אנשים לא שאל כמה אנשים ישתתפו בשיעור.

על عملו והתמודתו שקיומו בתורה יכלח הזמן והמה לא יכולו והדברים ידועים ומפורטים, התמודטו בתורה הייתה יוצאה מגדר הרגיל, הרוב היה מסוגל לשכוח את כל העולם כולל צרכיו האישיים אכילה שתיה מנוחה וכוי וכוי כדי לעסוק ולעמל ב תורה. זכורני לפני שנים באתרי לבתו בשתה עשרה בלילה עם אחד מאברכי הכלול (או היה אפשרי לבא אליו יותר בקהלות) דפקתי בדלת, בנו רבי משה הצעץ מבعد לחור ושאל "מי זה? אמרתי לו פלוני, שאלתי האם אפשר להכנס לrob? אמר לי רבי משה "חכה ואני אשאל אם אפשר לקבלך", לאחר דקה בלבד אמר לי רבי משה "הרב אמר אפשר להכנס" נכנסו לבית הרב ועמננו ממש סמוך אליו, הרוב לא שם לב שנכנסנו לבתו, רבי משה אומר לר' "אבא הם הגיעו", הרוב לא שומע כלל, שוב חזר רבי משה "אבא הם הגיעו", הרוב לא שומע, בפעם השלישייה התקרב יותר ליד שלחנו של הרוב ואומר "אבא הם הגיעו" ורק אז הרוב התנער ממחשבותיו ופנה אלינו לבקשתינו, עניין זה פלא עצום איך אפשר שבתו דקה אחת בלבד הרוב כבר שקו עליון בלמידה עד כדי שהוא לא שומע מה שנעשה סביבו, יש ריבנים גדולים שכשר מתעמקים בלמידה הם פשוט שוכחים את עצם, אך כדי להיות עמוק עמוק בסוגיא עד כדי לא לשם, זה אפשרי כאשר אדם כבר לומד זמן ממושך, אך להיות שקו עליון בלמידה לאחר הפסקה של דקה בלבד, ולא לשם מה שנעשה סביבו, זה פלא.

בשיעוריו הקבועים בבהכנ"ס שאל צדקה, כאשר היה הרב יוצא מפתח בית הכנסת כדי לשוב לבתו, היו שואלים אותו שאלות בכל מקצועות התורה, והרב היהעונה בפתרונות כמחל בינייתא מחלבא. זכורני שערב אחד כאשר רגלו אחת הייתה במכונית ורגלו אחת בקרקע, ניגש אליו חסיד גור ושאל את הרב שאלה, והרב ענה לו בפתרונות, אותו חסיד גור התפעל מתשובתו הברורה, ואמר לסטודנטים אותו "שאלת זו שאלתי את כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל ואמר לי שצורך לעיין בזה אתן לך תשובה עוד כמה ימים", והרב ענה לו בפתרונות. זכורני במסיבת קבלת פנים שערכו החינוך העצמאי לממן כשהוכתר להיות הראש"ל, עמד הגאון רבי פנחס אלתר שהיה ראש ישיבת שפת אמרת ולימים האדמו"ר מגור ואמר זכורני כשהיינו נערם כאשר רأינו את הרב הולך ברחוב היינו רצים אחריו ומצבעים עליו הנה גدول הדור.

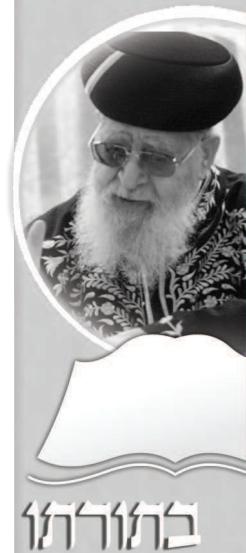
מלבד גדלותו העצומה בתורה היה הרב בעל מידות תרומות, סולת נקיה, סיפורים רבים מתחככים על מידותיו הנائلות והמיוחדות. זכורני שאבי ע"ה נפטר לפני שלושים וארבע שנים, אז הייתי אברך צעיר לימי לא נושא שום תואר, הרב טרח לבא לנחם את משפחתנו, ליום השלישי לאבלנו בקשתי מהרב זצ"ל שיבא לדרוש ולהספיד, והוא אכן ענה בחיקוב, בשעות אחיה"צ התקשרתי שוב לבתו של הרב כדי לדעת בדיקון באיזה והיכן המקום וכוי, הרבנית ע"ה אמרה לי חד משמעית הרב חולה, הקיא דם, ובעקבות זאת הוא ביטל סיור קדושין בהר הצופים וע"כ לא יכול לבא כלל, כמובן אנו לא החלטנו לבואו, אך כמעט בסוף האזכורה להפתעתינו אנו רואים את הרב נכנס עם גלימתו השחורה ללא הריקמה והיופי (לאות אבל) ואמר לנו בערך בזוז הלשון "היום לא הרגשתי כלל טוב, הקאתי דם ובטלי סיור חופה וקידושין אך לכבוד המנוח שהיא מחביבתך" וכוי' ובינוי ת"ח עשייתי מאמץ ובאתה", הנה דרכם של ריבנים, לאחר שכבר אמרו שהם לא יבואו להספד, אף שעכשו הם יכולים לבא, והאונס בוטל הם לא מגיעים, בפרט שחסים הם על לימודם, אך מזמן זצ"ל לא היה כך אם הוא יכול לבא לעוזר את העם הוא בא ללא עיכוביים והיסוסים.

עוד זכורני כאשר היה ממן הרב הראשי, למדתי באותה תקופה חברותא כל ערב עם הגאון רבי יעקב יוסף זצ"ל, אמרתי לרב יעקב שהתספורת של הרב היא לא כ"כ יפה אולי צריך להחליף ספר? אמר לי רבי יעקב "יש איזה ספר אחד שהוא מאד מתכבד בספר את הרב והרב יודע שהוא לא מספר יפה, אך כיון שהוא מתכבד בזה ע"כ הוא לא מונע ממנו לספר אותו", איזו מידות איזו דקויות של אצילות למרות שמן צריך להפגש עם רמי מעלה אנשים מכובדים וכו' וכך אף כל זה לא שווה לפגוע בספר.

הרב בשיעוריו הרבים היה מחייב לשומעי לcko את אהבת התורה ובכל שיעור היה מדרכן להכנס את הבנים לישיבות ואת הבנות לבית יעקב זה היה צפוף נפשו והוא עשה הכל כדי להגדיל תורה ולהאדירה, וב"ה זכה וראה פירות עמלו הגדל שהיום יש אליו בני תורה, והכל בזכותו, הוא דירבן לפתוח ישיבות, ואכן יש היום מאות ישיבות קדושות, לבני עדות המזרח. זכורני פעם באמצע השיעור שאמר לאחד מהעסקנים הרב שלמה כהן זצ"ל שהיה א' משומעי לcko הקבועים "רבי שלמה מה אתה יושב, קום חפתה ישיבה" הלה קיבל מץ' רב והקים ישיבה הנקראת אהל מועד, (זכורני שהבחורים הראשונים שבאו לישיבה בהיותם ועדין לא היה להם מקום לאכול היו אוכלים ארוחת צהרים בבית רבי שלמה הנ"ל זוכה לו ה' לטובה) מישיבה זו נפוצו כמה ישיבות ומוסדות חינוך, אهل מועד, יקירי ירושלים, באר התורה. על התורה, ת"ת יקירי ירושלים בירושלים ובבית שם, וכל זה בגל אמרה כבדך אגב.

זכורני לפניו קרוב לשלושים שנה בעת שהקמתי את הכול שלנו הזמנתי את הרב לכנס לטובת הכול, ואז אמר לי המנהה המקורי חמיש דולר פרוטים, וביקש ממני שאני יאמר לרבי שיחתום על הדולרים חתימת יד קדשו בסגולה, אמרתי לרבי זצ"ל הרב יחתום לי על הדולרים, או אז אמר לי הרבי בשבייל מה זה? אמרתי לו שהדולרים שהרב יחתום עליהם יהיו להם ברכה וסגולת כדי למכוור אותם לטובת הכול, הרבי חזק ולעג ואמר לי הכל שטויות אין זה לא ברכה ולא סגולת, (כנראה אמר זאת מגודל ענוותנותו), אמרתי הנה האדמו"ר מחייב' דחותם על דולרים ונוטן אותם בסגולה, אמר ממן "אני לא אדרמו"ר" ואני הקטן בחוץפתி אמרתי לו "היום נעשה את הרבי אדרמו"ר" ואז אמר לי בראוי ובמתיקות "זה יכול לעזור לך"? אמרתי הרבי ודאי זה יכול לעזור, ואז הרבי בענוותנותו הרבה ישב וחתם לי על הדולרים, ומכרנו כל دولار אחד אלף דולר! חשבתי בלביו הרי הרבי לא אוחז מזה כלל ואמר לי שהה שטויות, אך אם זה עוזר לבסס מקום תורה, הרב מבטל דעתו אף מפני הקטניות.

נאמר בפסוק "יתומים היינו ואין אב" ולכארה מה הדגש ואין אב, הרי ודאי יתום הוא ללא אב, אמנם יש כמה סוגיות אחרות, לא כולן שוים בנסיבות, יש יתום שמסדר בכל ענינו רק ששחרר לו זיגוג, יש יתום יותר מזה שאין לו פרנסה מסודרת, יש יתום שאין לו למחיה, אך היתום הגדול הוא תינוק שאינו יכול לעשות שום דבר ואף להגיש לו לפה צורך לדאג עבורו, כל סוג הנסיבות האחרים יש תחליף ע"י ידידים וקרוביים שיכולים לעזור, אם בשידוך אם בפרנסה אם בעבודה או בלימוד, אבל תינוק הצרי טיפול כל רגע ממש להאכילו להרחיצו ולהלבישו, זה אף אחד אינו יכול למלאות כगמול עלי אמר וזה הנסיבות האמיתית. היתומים היינו אין אב, זה היתום שדרוש לו עוד אב ואם אין מי שימלא לו את הנסיבות.anno יתומים כמו אותו תינוק צריך לאמו בכל רגע ורגע להאכילו לנוקתו אנחנו

במורתו

צריים למן זצ"ל לכל דבר אם להלכה אם להנאה אם לעצה אם לדעת תורה וכו' וכו', הגדירה אומרת נח נפשיה דרב ואנן ברכת המזון לא גמرين, בלבדי הרבה לא היינו יודעים שום דבר אף ההלכות פשוטות לא היינו יודעים אותן ללא ממן זצ"ל.

הרב יסד יסודות איתנים להרבה ההלכות שהעולם כמעט לא ידע עליהם, אך לאחר שהרב השריש ב齊יבור את היסודות נהפכו לנכסי צאן ברזל אף אצל פשוטי העם, כגון בשר חלק, טلطול בשבת, מוצ"ש לשיטת רבני הם, כשרות היין, פאה נכricht, תפילין של רבני הם, לא חזור וניעור בה' פסח, נתן טעם לפוגם, נ"ט בר נ"ט, פסיקתו של ממן הב"י לדורות, ועוד ועוד, יסודות שהיום כל ברבי יודע זאת, וכל זה הרוב עמל ללא ליאוות להחדר את ההלכות והיסודות לכל העם. כמו"כ הרב החדר לצעריו הצאן בחורי ישיבות וابرכים להעלות את חידושיהם בכתב, ובכל הזדמנות אפשרית הרב חוזר על זה, לכתוב ולכתוב, מרגלא בפומיה "ויקנה לך חבר", וב"ה היום אכשור דרי לראות אברכים צעירים הוגים בתורה ומעלים את חידושיהם בספר, וכל זה בזכותו של ממן זצ"ל, הרב לא נמנע כלל ליתן הסכמתו לכל צורב כדי לעודדו להפיץ את חידושיו, אין זאת אלא מתוך אהבתו לתורה להפיץ תורה בישראל, ובכן הרב זקף את קומת יהדות ספרד.

מן זצ"ל היה גדול הדור בשקיית התורה, גדול הדור בעמל התורה, גדול הדור בהפצת התורה, גדול הדור באהבת התורה, גדול הדור בזכירת התורה, גדול הדור באהבת הבריות, גדול הדור במידות נעלות, גדול הדור בענוה.

הרב היה נשמה כל עם ישראל, לא לחינם ביכו את פטירתו כל סוגיהם, דתיים כחילונים, גדולי הדור ופשוטי עם, נשים וילדים, קרוב למליאון איש ליוו את ממן בדרכו האחרון, דבר לא מצוי כלל, וזה אחת מן השמות שמן זצ"ל הוא היה מנהיג הדור, יש ב"ה גדולי תורה ענק הרוח, אך ממן היה המנהיג הגדול שהנהיג את כל כל ישראל.

אין אפשר להמשיך את דרכינו ללא ממן זצ"ל, העולם חשך בעדינו נשארנו כצאן ללא רועה, אך זאת נחמתנו שמן השair לנו את תורה הגדולה את פסיקותיו הרבים בכל תחומי החיים, אחת נבקש מממן זצ"ל ש"ירוח קדשך אל תקח ממן" אותה הארה שזקינו לה בהיות הרב בחיים חיותו הארה בכל דרכי החיים, בכל שאלה ונידון קשה, מהרוח הקדש אשר עליו רוח זה ילוונו להלאה בדרכינו לעמלה בתורה ולשקידת התורה להשכפת התורה עד כי נזכה לבניין בית מקדשינו אמן.

הגאון רבי מרדכי טולדינו שליט"א

חתנא דבר נשיא מרן מלכא זצוק"ל, וראב"ד ירושלים

נפלה עטרה ראישינו*

ברשות הגאון רаш הכלול הרב בחבוט שליט"א. אברכים היקרים עמלין תורה. יש חשיבות לדבר כמה שיש חשיבות לדבר בזיכרון אני מרגיש קצת שאני תמיד נוטה לדבר כפי הסגנון של האנשים, היום בקשׂו מני לדבר דיברתי במקום שלא היו אברכים, שעתים אבל דיברתי בין השעות עשר לשתיים עשרה, אז הרגשתי שדיברתי ממש בדברים אחרים, הרב כבודו לדבר דווקא במקומות האלו.

אני הייתי מתחילה בסיפור קטן אולי אח"כ נדבר בסוגיא הלכתית, היהות וכאן נמצאים הגדולים של הדור הבא. אולי כבר הגדולים של הדור הזה. אנשים שאתמול שאלו אותי כמה אנשים, מה יהיה מחר? אמרתי הרבה לא חיכא למחר הרב הכהן כבר את הדורות כמה דורות הרבה מכין את הדורות הבאים, אם זה בספרים שלו ואם זה בחינוך שהוא מחנך תלמידי חכמים.

ודווקא הייתה רוצה לפתח בדבר המגלם את כל האישיות שלו דבר מיוחד גם לאברכים בכך שילמדו דרך חיים.

כשאני הייתי בכלל משך שנים הראשונות, לאחר שנה הוא הציע לי להיות ראש כולל, ואמרתי לו אני רוצה למדוד, ואני לומד איך למדוד, ראש כולל לא תמיד מגיע למעלה מסוימת, אחרי שנתים שלוש הוא אומר לי פעם נוספת אמרתי לו אני לומד כאן בישיבה בעטרת ישראל איך למדוד, וזה הוא אמר לי אתה לומד איך למדוד מתי תתחיל למדוד?

אחרי חמיש שנים הוא הרים לי טלפון והוא אומר לי רבי מרדכי [מאוד היה נזהר לכבד את החתנים גם צעירים] והוא שואל אותי מה דעתך להיות שותף של הקב"ה?

לא הבנתי את השאלה ואמרתי לו ודאי להיות שותף של הקב"ה.

והוא אומר לי שוב מה דעתך להיות שותף של הקב"ה, אני שואל את הרוב מה כוונתו.

והוא אומר לי הגמ' אמרת (שבת י.) כל הדין אמרת נעשה שותף להקב"ה, אני שואל אותך מה דעתך לגשת למחנים באבן העוז, לאחר מכן שאלתי אותו מתי המבחנים, הוא אמר לי עוד שלשה חודשים, כבר הרוב הפיל עלי משימה, לגשת למחנים תוך שלשה חודשים.

זה לא העניין, אלא כל השאלה זו מה דעתך להיות שותף להקב"ה, כולנו לומדים ابن העוז וחושן משפט, כולנו גם למדנו את זה, האם אנחנו חושבים על זה בדרך זו

במהרתו

*נערך מתוך הקלטה.

להיות שותף, הוא לא אמר לי אני רוצה שהיה פרנסת טובה לבת שלי, או מה דעתך לקבל משכורת של דין, או כבוד של דין, מה דעתך להיות שותף של הקב"ה במעשה בראשית, אני חושב שהוא משפט שהוא גילם את כל האישיות שלו, הוא גילם את כל מהותו, להיות שותף להקב"ה, שותף להקב"ה זה לא מתבטא באבן העוזר בלבד, זה לא מתבטא בחושן משפט בלבד באורח חיים, וביוורה דעתה. זה לא מתבטא בחיי משפחה, זה לא מתבטא רק בזכות הרבים, אלא בהסתכלות חודרת בכל נבכי התורה, בהסתכלות של המשכיות של המסורת של התורה הקדושה, מאז להמשיך את התורה בעוצמתה ולהרים את כל עם ישראל, זה משנה מאיפה ולא משנה ממי, ולא משנה איך, כי ככל עם ישראל, וגם זה לא משנה יהודי או גוי ממשום שהוא מעשה בראשית, וגם את זה הרבה חשב על הכל ומה נבעה כל עוצמתו, שהרב החליט ביום הראשון שהוא נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית שם ראתם את העוצמות שלא יכולים להתרשם. ואני הקטן שבקטנים לא יכול לבא להגיד שאני יכול לבא ולהספיד אותו ולהעריך אותו ממשום שהמושגים שלו היו אחרים, אנחנו המושגים שלנו זה החברה. בישיבה המושג הכי גדול זה להיות הבוחר הכי טוב בישיבה, וכי משהו חשוב להיות הכי טוב בכל הישיבות? זה מספיק לי אם אני נחשב כאן זה בסדר, ואחד שחושב יותר מזה, הוא עולה מעט, אבל הרב בתורתו הוא יש ולמד את כל התורות של הדורות האחוריים הוא היה צריך להתמודד עם החפץ חיים עם הגור"א עם הנודע ביהודה, עם הראשונים, עם הגאנונים, עם התנאים והאמוראים עד משה רבנו, להתמודד היינו להעמיק בדבריהם. אנשים כאלה לא מעنين אותם אם יש מישבו בדרך שמדובר עליהם או כאלה הדומים להם, ממשם שהם חיים בעולם אחר, עולם מוקף עולם שהוא הבחינה הגדולה של כל הדעות, תורה אמת לא רק עם הדורות האלה גם עם הדורות הבאים. וכך ההסתכלות שלו הייתה.

יום אחד הוא אמר לי אתה יודע, רב חיים פאלאגי חיבר שבעים ספרים אמרתי לו חידוש לא ידעת, והוא ממשיך ואומר גם אני יכול לחבר שבעים ספרים, אבל מה ההבדלبني לבין ר' חיים פאלאגי, לי יש טירادات של הציבור, לר' חיים פאלאגי אין טירادات של הציבור, היו נדיבים בטורקיה, אנשים שהעריכו את התורה שלו היו מוכנים ומזומנים ואומרים לו הרב יכתוב מאמר או ספר על שמיינו ואנחנו מפרנסים אוכל וDIRה להרב וכל מחסورو וגמ ההוצאה הספר תהיה علينا, וכך היו הנדיבים עומדים בתור, רק בשביל שיוציא ספרים, אבל לנו יש את טירادات הציבור.

מורי ורבותי על אף שיש להרב את כל טירادات הציבור הרב הוציא יותר מחמשים וארבעים ספרים זה רק ספרים שייצאו לאור אני חשב שבסופו של דבר נגיע לשבעים ספר בספרים שהרב לא הוציא, כבר היום ראייתי בבית של הרב ראייתי שি�שב אותו אחד עם הספר שהרב עמד להוציא המשך של תרומות ומעשרות, וספר שעומד חלק י"א של יביע אומר שעוד לא הודפס עוד יבואו ספרים בעקבות הספרים האלה, אלו הם עם טירادات הציבור, להגיע עם דברים כאלה, הוא לא היה צריך להתחרות עם משה, לא הייתה סיבה שיתחרה עם משה, אולי רק עם הבן שלו הרב יצחק, לא היה לו עם מי להתחרות, אבל כשאדם רואה תורה הוא רואה את העומק שלה, שאדם רוצה להיות שותף של הקב"ה הוא לא שותף רק באורח חיים או באבן העוזר וכו', אלא הוא שותף בכל תחומי החיים.

כשאנו פותחים את הספרים שלו אנחנו רואים מגוון נפלא ביביע אומר אנו רואים שאלות ותשובות שזה מיועד לפוסקים גדולים מקיפים, שאפשר להציג להם את הכל בפעם אחת, את כל התורה כולה, וזה עשרה CRCIM, וכשאנו פותחים "ייחוה דעתך" זה סגנון ציבורי סגנון של יום שישי זה סגנון של החיבור הכללי שרצו לשם ההלכות, וזה שהרב דאג אפילו לפתח ראיית תיבות בשביב שיהיה קרייא לכולם. שהרב הוציא את חזון עובדייה זה עשרה CRCIM זה ספרם של החיבור הרחב גם את זה עם המקורות באמת, אבל את השורות העליונות בשביב רוב החיבור שידעו את הדין, ומайдך שולח אותם למקוםות שיוכלו לבורר יותר.

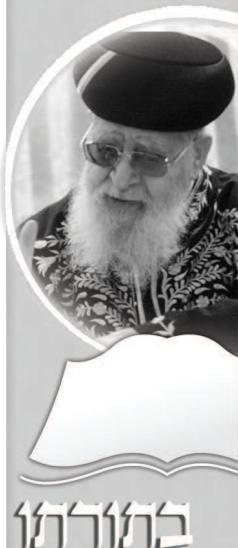
הרב הוציא את הליכות עולם גם את זה ח' CRCIM על הבן איש ח' בעדינות נפלאה כמה שהוא גדול עד כמה שהיה יצירתי אפילו שהוא חלק על הבן איש ח' הוא נהדר בכבודם, הזהירות הנפלאה זו בתורה שהוא נזהר דווקא בדברים גדולים ואפילו בדברים קטנים, הוא לא קרא לזה ספר על הבן איש ח' הוא לא קרא לזה שווית על הבן איש ח' או מחלוקת על הבן איש ח', אלא הליכות עולם "הלהבה". גם הספר שהוא כתב על המשנה ברורה לויתן זה גם לווית חן הם לראש גם שם הוא רק מתלהה קצר למשנ'ב אף על פי שם הוא הבהיר את השיטה של קיבלנו הוראות מREN, וכן את הספר טהרתו הבית, שאפשר לראות את היחס שלו להבנת נפש הבית ולקדושת הבית כל הספר הזה מושקע לכך, וכותוב שם את כל היסודות ובקריאת יסודות אלו נפתרים כל הבעיות.

פעם הייתה בטיית הכרמל הייתה שם דין היה בחור שהתחנן שם והבחן למד בישיבת תורה או רגיעה הרב חיים פנחס שיינברג זצ"ל לשם לסדר קידושין מירושלים, ונכנס משחו הניב לאוזנו ו אמר לו "חתן של הרב עובדיה נמצא כאן" היה אותו ספר שהוא לakhir לנטעה ללמידה בדרך, משומם שוגם באולם לא היו ספרים בכך הוא לakhir איתו את הספר טהרתו הבית, ובאו עם הספר וניגש אליו והוא חוסך הרבה בדיור, הוא לakhir את הספר ואמר לי הא הא, כאומר לי תראה מה אני מחזיק בידי ללמידה, וזה הוא הראה הכל, וזה הוא הראה שאתה הזמן היקר שלו שהרי נטעה כזו של שעתים וחצי הוא לakhir ללמידה את ספר טהרתו הבית, אותו פוסק הצריך לענייני הוראה הוא צריך רואה לנכון ללמידה את מה שהרב אומר מפני שהרב הקיף הכל, גם את הספר ענף עץ אבות, שנתחבר לאנשים יותר פשוטים.

הספרים האלה מגלמים את השותף להקב"ה במעשה בראשית, גם עם אנשים גדולים גם עם אנשים קטנים, עמך ילדים וכו', הסתכחות מיוחדת.

אני אומר משחו חינוכי שהייתי מזכיר כשאני הייתי בכלל היה איזה הסכם עם הראש כולל עם האברכים שלמדו עם בחורים כל יום שעתים שלוש וכו',

והנה ראש הישיבה הרב אзор חי האמיד לי בחור שהיה מוכר בישיבה כבטלן, ואני כאביך אני אומר לו הרב אני רוצה ללמידה הזמן שלי יקר והוא אמר לי "מה אתה מדבר אתה יודע איזה בדיחות יפות יש לו?" אני שומע את זה ואומר לו כבוד הרב, באתי כאן לבדיחות או ללמידה? והוא אמר לי "מה אתה חושב מי שידוע לשיר [הוא ידע שאני קצר אהוב שירה] וכי הוא רק יודע לשיר, יש לו תורה מיוחדת, יש שם צלילים בתורה שלו.

במורתו

למשל אני "אני זמר" אבל אין לי קול אתה לא מבחין בזمرة בתורה שלי, מי שיודע לומר בדיחות זה גם תורה מיוחדת, זה תורה מבדחת, וכן מי שיודע בספר סיפורים, התורה שלו צריכה להיות מסורת, תורה שנשמעת.

הרב היה גדול ומושלם בכל דבר אפילו בשירה, אפילו מקאמט, היה לו מומחיות לא רק במקמים המפורטים אלא רק בשילובים, הרב היה יודע בשילוב הזה של ראסט עם צבא עם נהונד והיה אומר לי כל מיני דברים כאלה, ואלה נגני הכנור והכנון שהם היו משתגעים איך הרב יודע אותם, והרב היה עושה סיסוסלים של פחות מרבעי טון שהם לא היו מצחיקים לעשות אותם עם הכלים שלהם. אבל את הכלים האלה ואת השלומות הזהו הרב העביר דרך התורה שלו. תורה מיוחדת תורה שמצצלחת, צילצולים מיוחדים של יביע אומר, צילצולים מיוחדים של יחוּ דעת, של הליכות עולם, של חזון עובדיה של ענף עץ אבות וכו', וכן של מאור ישראל על הרמב"ם ג' כרכימים וככ' המיועד לאנשים שרצו לעיין בדבריו הרמב"ם.

אבל צילצולים כאלה מגיעים עם יסוד אחד של להיות שותף של הקב"ה, שאדם יהיה שותף עם הקב"ה אדם מקבל גם את השותפות של הקב"ה מקבל גם סיועה דשמייע עצומה זו זאת להגיע לפסגות הללו.

מו"ר ורבותי אני חשב שהרב הבן עזאי של הדור שאמר ומה עשה שנפשי חשקה בתורה, בגם' יבמות על מה הוא אמר את זה הגמ' שם ס"ב וס"ג אומרת את זה על כל מי שלא נתעסק בפריה ורבייה שמי שלא נתעסק בפוי"ר הוא ממעט את העולם, כמו שנאמר בפרשת השבוע שופך דם האדם דמו ישפך ולאחר מכן ורבו, למה התורה הסמכה אחד לשני, אומר בן עזאי לומר לך שמי שלא מתעסק בפוי"ר כאלו שופך דמים וממעט את הדרמות, לפני כן בgam' מביאה אם רק ממעט את הדרמות או רק שופך דמים, ואילו בן עזאי אומר את שנייהם יחד. ולכאר' נאה דורש ואין נאה מקיים ואומר להם בן עזאי ומה עשה שנפשי חשקה בתורה, ולכאר' מה התשובה זו, قولם יאמרו נפשי חשקה בתורה ולכן יתחלו לחשוב על שיעורים ודברים אחרים, ולכאר' אדם יגיע לתשעה באב יאמר מה עשה שנפשי חשקה בתורה.

ר' אלחנן וסרמן אומר שצ"ל שזה אונס ולכן פטור. אולם זה לא מובן מה זאת אומרת אונס, ואם זה אונס הלא יש לך לומר שזה אונס, גם הרמב"ם הביא את זה להלכה ואומר שמי שחשקה נפשו בתורה ועשה בכך עזאי אין בידו עוזן, ולכאר' מה זה אין בידו עוזן, הלא יש עוזן, אלא שיש כאן אונס, וא"כ מה הכוונה בזה, וראיתי גם במשיב דבר שהקשחה קושיא זו, ואומר שלא מסתבר לומר שזה אונס, ובמבייא ראייה ממה שאמרו ששמע מרבו מבית הcisא, ולכאר' אונס הרי זה עוזן באונס.

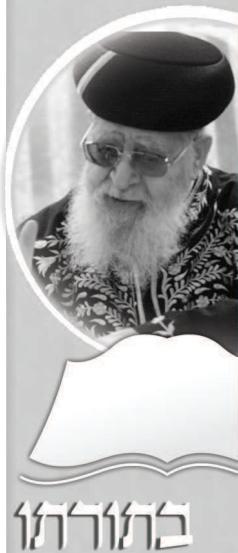
ובס' מטל השמים כתבתי יסוד בזה, שבן עזאי היה לו גישה אחרת והוא אמר הקב"ה מצוה על פוי"ר אבל הר"ן אומר שהאדם נוצר בכוונה לברווא יצירה מיוחדת העולם הזה עם העולם הבא, בגין ימים הראשונים הקב"ה ברא רק את העולם הבא, לאחר מכן ברא את העולם הזה. לאחר מכן אמר הקב"ה בא נברא דבר משניהם, ולכן ברא את האדם שהוא מורכב מגוף ומנשמה, מה המשמעות של ההרכבה זו שגוף זה עולם הזה ונצח שזה נשמה זה עולם הבא, ולפ"ז יסביר מה שאמרו המלכים להקב"ה בעת שימושה בא לקבל תורה מה

אנוש כי תזכרנו וכיו', אומר הקב"ה למשה אחוז בכסא כבודו וענה להם תשובה, מה זה אחוז בכסא כבוד? אלא הקב"ה גילה לו את התשובה אחוז בכסא כבודו תומר להם שגם אתה שיק לךן שאתך חצוב תחת כסא הבוד, ותומר להם אמנם אני שיק לעולם הזה אבל אני שיק לעולם הבא ולכון הוא בא ואומר למלאכיהם כלום יש לכם הורים אבא ואמא, אבל מה עם הטענה של תננה הודך על השם, הלא יש גם דבר שמימי בתורה הקדושה, ואת זה אמר לו אחוז בכסא כבודי וכיו', ורק את החלק השני זה מה שהוא חיזק ובן עזאי אמר יש מצות פור' משומש שהוא רק לפירות הגוף, והפסוק אומר ואתם פור' והוא בשבייל שלא ישפרק דם האדם באדם וכיו' וככתוב גם כי בצלם אלוקים עשה את האדם, ולכון המטרה של פור' הוא לא רק להפרות את הגופות אלא גם את הנשמה להעצים אותה וכיו', אדם מגיע למעלות בנשמתו, ולכון הוא לא אומר מפני שהוא אנוש, אלא הרי הוא אומר מפני שחשקה נפשי בתורה הוי אומר משומש שאני מסוגל יותר בקטעה זו של להפרות את הנשמה, וזה פור' לשון פירות להביא ילדים אולם בנשמה מה שיק רבו אלא שהוא מלשון רב ומהו לשון רב, שהוא הרבה את נשמו וזה גם יש לפרש את מה שנוהגים הספרדים חלקם לומר פריה ורבייה ובתורה וכן גם שמעתי מר' רפאל ברוך טולדנו זצ"ל שהייתי מתפלל עמו, וחשבתי פעם שהייתה הרבה תורה, אבל לפי זה יש משמעות אחרות, פריה ורבייה ובתורה משומש שבתורה יש גם פריה ורבייה ובתורה. ואמר לי ר' אביעד שבבן יהודע נתקשה בשאלת הזו, מה זה, ולכון הביא בשם גורי הארץ כי בן עזאי היה בורא נשמות גרים, ובזה הוא קיים מצות פור'. תסבירו את זה איך שאתם מבינים אבל אני מבין ספריה ורבייה ובתורה זה להעצים את התורה.

מורה ורבותי הדברים האלה שדיברנו אבל מהਆה שנסփשי חשקה בתורה הוי אומר שאני מתמסר לתורה יותר, מי לנו גדול ממן שהוא הראה לעולם מה זה פרו ורבו ומה זה להעצים את הנשמה להגיע להשנות נפלאות בתורה עד כדי כך שגם הדברים דעלמא התיישרו עם התורה גם העולם התיישר עם התורה גם הגיעו למסקנה מהי התורה.

מה זה פריה ורבייה בתורה זה לא רק בסוגי הספרים, אלא להעצים את הנשמה בכך שהנשמה תהיה חלק אלה מעלה שתשאף להגיע לצור מחשבתה שלא תרגיש טוב בעולם הזה אם זה לא תורה, אם זה לא קשור לתורה, אם זה לא מחובר לתורה, אם ע"י זה אי אפשר להגיע למעלות בהלכה, להתייר עגונה, זה השגות של לאחוז בכסא כבוד.

אני מספר תמיד סיפור קטן ואני חשב שהסיפור הזה מביע משהו, אני מספר שהייתי בטירת הכרמל נסעתי לחיפה עצם הנסעה זה היה באשותו של הרוב לזכות את הרבים, לעזוב את ירושלים ואני אומר מה אני יעשה הילדיים שלי הצדיקים לומדים כאן בת"ת המסורת וכיו', אני זוכר הלכנו נסענו באותו ובכינו כל הדרך, ואמרתי לבנים שלי תזהרו שלא יהיה חילול ה' ילדים ירושלמים שראו תורה שיבואו לחיפה לא יראו אנשים אחרים כמה זה מסוכן. אבל הרוב דחף אותנו לנו לשם, עם כל המשאית והספרים וכו', כמה שנים ונתקשתה שם يوم אחד לדבר בפני ציבור והתברדר לי שאותו ציבור יש שם בניים בניות ולא ידעת איך לעשות את זה אמרתי אני בא מירושלים, אף פעם לא התנסתי בזה אני לא רוצה שידבקו עלי מדבקה לא כל כך מכובדת, אני מתקשר למור חממי ושאלתי אותו אניילך או לא ילך? והוא אמר לי "המשמש מאירה לכל", והוא סגר את הטלפון. זה ממש שחודרת לעצמות שמש שמחמת שלא מתקללת, והוא רק משפיעה, הרוב גילה את הסוד

במורסתו

שלו שמי שרצו להיות שותף להקב"ה במעשה בראשית הוא שם המשם
היא צדקה לעניים וטובה לעשירים.

בזהדנות אחרת הזמינו אותו לטירח הכרמל פתחו שם כולל, זה היה הכלל היחיד
בכל העיר הגדולה היה. يوم אחד הזמינו אותו לכנס בגן גדול הנקרא "הגן
הכיפתי" שהיה שם מסירות נפש של התושבים להחזיק את הכלל, היו מבאים לו כל ראש
חודש, הייתה איזה אשה שהייתה מביאה לי שקייה עם כל מיני גירושים וشكلים וכו', והייתה
אומתת לי כבוד הרבה זה מה שהצלחת אל כל הכלל כפי ההתחייבות, היא הביאה
לי את זה בצורה מלא כספים.

באחד הימים הם ארגנו שם כנס התעוורויות, והם אמרו לי הרב עובדיה צריך להגיע לשם,
ולכן הוא יגיע בשעה עשר ואתה תחזיק את האנשים קודם לך, אמרתי להם אני
צריך עוד להיות בירושלים היום, איך אני יכול להספיק, בכ"א הרב יבוא לאחר מכן יביאו
דרשנים. הגעתו לאולם בשעה שבע ראייתי באולם שלשה אנשים, מה אני עשה שלשה
אנשים, נזכרתי באותו זמן בדברי הגמ' אחד שישוב ועובד בתורה הקב"ה נותן לו שכר,
שנים שישובים ועובדים ב תורה הקב"ה כותב את זה שנאמר ויקש השם ויישמע, שלשה
אלוקים ניצב בעדרת אל, חמישה אגדתו על ארץ, זה כבר אגדה, ומחזק את הארץ,
ועשרה שכינה מקדימה.

אמרתי להם מורי ורבותי אני מחזק רמקול על שלשה אנשים אתם חושבים רק אתם
נמצאים כאן הרי השכינה נמצאת כאן שהרי הרב עובדיה צריך להגיע ובודאי יהיו
עשרה, ואם כן השכינה הגיע והקדימה, וא"כ בוואנו ונעשה כבוד לשכינה בוואנו נשיר לה,
ועמדתי במרץ והתחלתי לשיר שיר של השכינה כמו שהגמ' אומרת על שלמה שרצה לפתוח
את שעריו בית המקדש ואמר "שאו שעריהם ראשיים וראשיהם את האולם, אני לא יודע
עמדתי ושורתי בהתלהבות, והנה פתאום זורמים אנשים וממלאים את האולם, אני לא יודע
מה קורה עד שהתעתשתי ואז הבנתי שהה שיר של הרב עובדיה, והם חשבו שהוא נכנס
כנראה מאיזה דלת פנימית וכו' הכל פתאום מתמלא, כולם שרים וכו', השיר הזה שיר של
הרב עובדיה הוא הביא ציבור נפלא, אז למדתי מה כוחו של הרב גם אנשים פשוטים לא רק
הספרים יביע אומר ולא רק היחוה דעת ולא רק המאור ישראל, ולא רק הענף עץ אבות, אלא
גם השיר של הרב עובדיה עשה התחומות, ואז למדתי שהכבד של השכינה הולך יחד עם
הרב שאני הולך עם השכינה שהוא מתעורר יחד עם השיר של הרב והציבור שנכנס, והבנתי
מה שחוז"ל אומרים מה זה כבוזו של תלמיד חכם זהה כבוזו של הקב"ה מה זה ערך של
אדם שרצו להיות שותף של הקב"ה שה' משתף אליו ו מביא לו את השיר [שיר זה נוסד
אצל בני אשכנז, אבל השיר הזה נהיה פתאום המותג של הרב עובדיה] זה כבוד השכינה
כבוד תלמיד חכם.

בספר תורה תミימה [פרשת אהרן] אחרי הפטירה של הצדיקים הקב"ה מוחל על העוננות
ולכן קוראים את פרשת מיתת בני אהרן ביום הכיפורים וכן נפק להלכה בשו"ע.

ופירשו הוא כמו שמצוינו בשאול משום שהספיקו לו או הקב"ה הביא רצון ומכאן
ראיה שלא הפטירה עצמה מכפרת אלא הכבוד של צדיקים שמתלווה לפטירתם
שמעלים על נס את אהבת התורה שלו את המסירות שלו לתורה, זה מה שמתכפר, כשהשרים
שאו שעריהם אני רק אומר במילה אחת, הרב באהבת התורה שלו הגיע לשנות את המושגים

בימים אלה מוח לאנשים, בהתחלה היו מזמינים את הרוב לברית או לחתונה והרב היה קובלע להם זמנים, אני בא בשעה כזו והולך בשעה אחרת, קיבלנו, אחרי זה הגיע לך אני לא יצא לשום מקום, אני צריך לכתוב ספרים, אתם רוצחים תבאוו אליו לבית הכנסת, הרב יושב לומד והרב אומר להם בשעה שתים, שהמוח יהיה מוכן לאחר כל השיריים הרבה היה עוזר באמצע הלימוד, בשעה שתים הוא נכנס ועובד ספרים פתוחים, ואבי הבן במצב הכנן, שמע ישראל וכו', אני ה' הושיעננו וכו' לאחר 10 דקות הכל מסתיים לאחר המי שברך וברכה על היין כאילו לא קרה דבר, הרוב החדר לעולם חשיבות של זמן חשיבות של 10 דקות בתורה, אתם תלמידי חכמים ואתם רואים את הדברים. כל זה נובע מדבר אחד שותף להקב"ה במעשה בראשית, אדם מחליט לך הקשר היא אחת ביןו להקב"ה, ה' פותח לו את השעריהם שאו שעריהם ראשיכם, בכל זמן ובכל מצב, ומסדר את כל העניינים.

אנחנו מתפללים להקב"ה שה' שזיכה אותנו בדרך הזה שה' יرحم עליינו ושתהיה נשמהתו של רבנו עובדיה יוסף בן גורג'יה בגנזי מרומים, שכל התפילות והחיזוקים שנתחזקו יחד כולם עולים יחד איתו לפניו כסא כבודו, שה' יאיר לנו ויביא לנו את הגאולה שנוכל ללמדוד תורה בהשקט ובטה.

אני מודה לכבוד הרב שנייתן לי את האפשרות לדבר בכלל כזה, שה' יזכה אותם שתמשיכו לעשות חיל.

במורם

הגאון רבי גולן אלוף שליט"א

מראשי ביהמ"ד "יחוה דעת"

דברי הספר*

ברשות הגאון רבי אליהו בחבוט שליט"א והabricים תלמידי החכמים, כולל חשוב מאוד. **רבותי**, בור נפער בעולם, באים אברכים תלמידי חכמים ואומרים לא אחד ולא שנים. יש תחושה של ירידה ביראת שמיים, פחות חשך ופחות כח, מאשר כשהרב היה בחיים. כשהמן ז"ל היה בחיים לא היה צריך הרבה להתעלות בתורה ובSKIה, הינו פשוט הולכים ומסתכלים עליו, רואים אותו והינו מבלים מהדבר הזה והוא עניין רוואות את מוריין, זו הייתה הדרך להתעלות. מבון שוקדים ועומלים, אבל מייד פעם יש ירידה, הינו הולכים מסתכלים על הרוב רואים את ממן ז"ל הצעם, את הענווה שלו את ההתמדה שלו, זה היה פשוט מוסר, לא צריך לפתח ספר מוסר, רואים מה זה תורה, מה זה קדושה, מה זה ענווה, הכל היה כל כך ברור. לא צריך שום דבר, אם אתה מסתכל למקום אחר אתה אומר זה הזיווף ואילו זה המקור, רק להסתכל עליו.

אבל משנת רבי, אומרת המשנה במסכת סוטה בטלת ענווה, ובכתובות [קג.] מיום שמת רבי בטלת קדושה, ולכוארה מה הכוונה, וכי בכלל שמת כבר נפסקה הענווה וכו', אלא בעת שרבי מת כל אחד הרגיש שיש פחות תורה, פחות ענווה פחות יראת שמיים כי הרוב היה עמוד התורה, עמוד היראה, כך שככל מי שהוא סביבו הרגיש את זה.

רבותי זה לא פשוט, אני אומר את זה לכולם, הרוב היה איש קדוש !

פעם סיפר לי יהודי מצרפת שהיה בקשר עם הרב שם, כמה זיכרונות מממן ז"ל, הוא היה עם הרב בצרפת, היו להרב מלוויים מטעם הקהילה ומטעם הממשלה, הוא היה אחד המלווים וסיפר לי דבר שהתפעלת ממו, נכנסתי לחדר של הרב בבית מלון, הרב היה עוסק במסכת ביצה, אמרתי לו רבנו תגיד לי דבר אחד, למה אני לומד הרבה ואני שוכח, אבל הרב לומד ולא שוכח כלום.

הרוב השיב לו: העולם חושב שיש לי זיכרון, לא כן הוא, הסוד הוא פשוט ולא תתורו אחרי לבכם ואחרי עיניכם למען תזכירו וגוי, זה הכל, במקומות אחרים הרב אמר שהוא חוזר על כל מה שהוא למד, אבל פעם אחת הוא גילה היהודי את הדבר הזה.

אני מספר כאן לבני תורה מה זה קדושה, לפני ארבע שנים הייתה תקופה שמן ז"ל היה חולה ברגליים, נו מה הבעיה? כל פעם היו מביאים את כל הרופאים הכי טובים, כל העולם לא נברא אלא לגודול הזה, הרופאים בודקים ולא מבינים מה הבעיה, והרב הולך צולע וכמעט נופל, עד שהבן של הרב הקרוב אליו, בדק ומצא שהוא לרוב פצע במותניים, הוא אמר לrab, אני לא מבין למה הרוב לא אומר? למה הרוב לא מספר? הרב אמר "לא ידעת", אמר לו הבן: "הרי אתה הרגשת שכואב לך, וכי לא ידעת"? אמר לו הרב, מימי לא הסתכלתי שם. גם אם יש כאבים לא היה מסתכל כלום.

*נערך מתוך הקלטה.

כל הרופאים שהיו ליד הרב הוא הכיר אותם, אבל הרב לא הכיר אותן, לפני שהרב נפטר מהעולם הביאו את הרופאים שהרב יברך אותם, גם הביאו את האחות שטיפלה ברב במסירות גדולה, שדאגה לכל מה צריך לרבות, קונה לרבות, מביאה לרבות, ממש עם הרב. אמר להם הרב מה אתם עכשו מוכנים לי כל מיני נשים, אמרו לו הרב זה האחות שהיא טיפלה ברב במשך השבועיים האחרונים, אזى הרב אמר, טוב.

כשהייתי מלאה את הרוב, הרוב היה אומר לי כשנגייע לREMZOR תגיד לי, הרוב היה עוזם את עינויו בכל הדרך אף שזו הייתה דרך גדולה, כך הינו מוליכים את הרוב עד היכן שהוא מרגיש בונוח, אנשים אומרים בסדר זה "שמירת עינים", אבל אנשים לא מבינים הרוב אמר שזה היה הסוד שלו ולא תתורו אחריו ללבכם וגורו למן תזכרו.

מי אני שיכول לדבר על מרן, צריך שיברו עליו גдолוי הדורות הם יכולים להכיר בגודלותו אנחנו מה יכולים לומר, הגרש"ז אויערבאך זצ"ל יכול לכתוב בהקדמה בספר של מרן, בספר כזה לא היה מאתים שנה, וכן את מה שהוא כתב לרוב שך זצ"ל [יש את המכתב לאחד מהרבנים המפורסמים בירושלים], ידע לך כי גם לפני מה שנה אם היה חי האיש הזה הוא היה נחشب לגודל".

פעם היה רשות גדול בעניין הפסיק טהרה בשעת השקיעה, רב אחד רצה לצאת נגדו, כששמע מכך הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שלח לו להזהירו שיפסיק מיד שלא יכווה ברותחין. כך הוא היה מוכן להגן על הרוב בכל דרך.

ברוך השם זכינו לשבת במחיצתו ולדעת אמת מהי, מה זאת התמדת, ומה זאת שימושה. כמו שאמרו [ברכות ז]: גדולה שימושה יותר מלימודה.

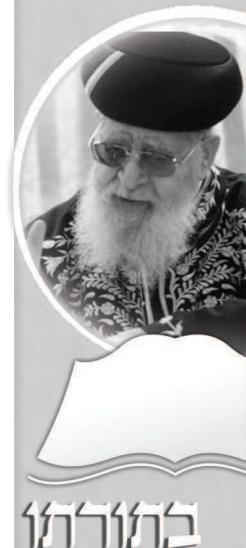
מי שלומד את הספרים של הרוב מבין שיש כאן משחו יוצא דופן.

בגמ' במסכת סנהדרין [סח.] כשהמת רבי אליעזר נכנסו אצלו תלמידיו אמר להם למה באתם, אמרו לו ללימוד, אמר להם ועדי עתה למה לא באתם, תמהני עליהם אם יموתו מיתת עצם, אמר לו רבי עקיבא שלי מה, אמר לו שלך קשה مثل כולם, אומר רשי' משום שאתה מסוגל יותר.

מרן הדلت שלו הייתה פתוחה, באים אברכים ואומרים מה רימנו אותנו ארבעים שנה, היה כזה גאון ולא אמרו כולם, לא ידענו וכור', היום זה אשכבה דרבי, האמת סופה להתגלות, באו ובניים מכל העדות מכל הסוגים, גם בניים שהחמירו בהלכה ולא היו כל כך קשוריים אמרו "חשבתי שהוא המשיח" משום שההשפעה שלו הייתה גם אצל הגויים וזה היה כל כך מושלם שהינו בטוחים שיום אחד הוא יתגלה אליו שהוא המשיח".

יש כמובן שם כשרונות אדריכים וזה הגמ' עם רבי אליעזר, וזה הרוב ששיטתו הייתה פתוחה לגדיל תלמיד חכם, תמיד לחת לו הרגשה טובה, אף אם אותו אחד לא ראוי לכך, וגם הוא לא כשרוני, הרוב הפך אותו לגדול.

פעם הלכתי עם הרוב בדרך, אמרתי לו יש אנשים צעירים כתובים מאמורים בהלכה נגד פוסקים קדמוניים, אמר לי הרב: לא, כך גדלים. אף שהאברכים הנ"ל פעמים חלקו על הרב. מ"מ הרב אמר כך: תניח להם, הם יגדלו.

במורתו

לא

הרלב כותב בספריו חזון עובדיה, וambil אמר של איזה אברך שכותב איזוז הילכה בספריו, והוסיף "זהדר הוא לכל חסידיו מה שכתב בקובץ פלוני לפני עשרים שנה", אני לא מדבר מצד הרראש והגאונות שאין דומה לו, שהיה לו שליטה בכל דבר, אבל המידות היו מעל הכל.

פעם אחד הבנים של הרב אמר: עכשו עוברים על הספרים של הרב, מי שיש לו העורות שיגיד, בא איזה אברך ואמר שיש טעות בספר של הרב, אמרו לו מה, הוא אמר שמצוא טעות בשווית יביע אומר ח"ט שהרב כתב שם, בשם הגרא"ש קלוגר בשווית שנות חיים. והנה מי שמעין שם יראה שכותב בדיק להיפך, אמרנו זה באמת קושיא, ולכן העברנו את הערה הזאת לממן זיל. והנה בעת שפתחנו לו את הספר שוית יביע אומר ח"ט, רק מצבעים על המקום לומר לו بما אנו רוצחים לדבר, הרב אמר יש כאן טעות, זה שוית טוב טעם ודעת, ולא שנות חיים, משום שהగאון רבינו שלמה קלוגר כתב בשנות חיים דבר אחד וחזר בו ממה שכתב, ולכן בספר שכתב לאחר מכן שווית טוב טעם ודעת כתוב אחרת, ולכן יש טעות כי התבבלח בשמות הספרים, תחקנו בספריכם. הוא לא אמר חביביו לי לבדוק הוא ראה את הכל בעל פה.

פעם בישיבת פורת יוסף באו הרמי"ם ואמרו שיש בגם סנהדרין פני יהושע שמזוכר משהו בחודש בשמו של המהרש"א, והנה המהרש"א הזה לא נמצא בשום מקום שהוא כותב את דבריו, ניגשו הרמי"ם שאלו את ראש הישיבה חכם שלום כהן שליט"א, אם הוא ראה את המהרש"א הזה, הוא גם השיב להם "אם אני לא מצאתי". והוסיף, אבל היום בעבר אני צריך להיפגש עם חכם עובדיה, אני צריך לראות אותו באיזה חתונה, נראה מה הוא יגיד, לאחר החופה שאל אותו חכם שלום כהן, יש איזה פני יהושע במסכת סנהדרין שמזוכר מהרש"א כזה וכזה היכן הוא, הרב לאחר שתி דקota אמר משפט מזועז "אין כזה מהרש"א בכל הש"ס". חכם שלום כהן עמד ואמר לא ראיתי כזה דבר בעולם. אני לא יודע אם יש משהו שיכول לומר לי שאין כזו הילכה מתוך הטעיפים שלומדים בשוו"ע.

יש מבחנים שהרב ערך אותם שהיתה לו ישיבה "אור התורה" בתל אביב, שם למדו הרבה ת"ח, שם הרבה עברו דיניות, לדוגמא באבן העוז מסימן ס"ו עד סימן פ' וכוכי' עשרה סימנים ויתר, זה מבחנים שניים שאני ראיתי אותם, זה מבחן על כל פרט ופרט בשוו"ע בבב"ש ובח"מ.

כמה זמן לקח להרב להכין את זה, היתי אומר אולי לילה, אולי בדרך הרב חשב על השאלות. תתפלאו לשם עשר דקוטות בלבד, לאנשים אחרים לוקח להכין מבחןليل שלום וכוכי', הרוב היה מגיע שואל איזה סימנים לומדים, הרוב היה נכנס מכין את המבחן כותב את המבחן בחדר, [בכתב של הרב אין אפילו מחיקה אחת, הכל כתוב לפניו] כך היה עורך מבחן.

הרלב לא אמר על עצמו מאומה, הרוב לא היה מספר על עצמו כלום, הרוב לא דיבר ולא אהב לדבר על מופחים, זה מה שהאנשיים אהבים. יש המונס סיפורים בדברים שראינו בכל רASON. זה היה גדלותנו.

פעם הרוב אמר לר' שלום כהן זצ"ל [רבה של תלביה] שהייתי בגיל ארבעים אין דבר בש"ס ובפוסקים שלא ידעתו זכרתי אותו לפני פנוי בלי שום טירחה במילים אחרות

"לא ידעתי שכחה מהי", וכשהיהיתי כותב על איזה נושא כל המקורות היו מאיריים לי. ועל זה צריך לבכotta ולהספיד שהכל בא בעמל שהרב עמל.

כשהרב היה בארה"ק יש שם יהודי שקוראים לו "דוד עוזרי" הרב התארח אצלו, דבר ראשון הרב ניגש אם המיטה של הרבנית היא טובה, עכשו אם יש לך איזה מנורה, בסופו של דבר מצאו איזה מנורה בתחום הארון, אמרה לו הרבנית, כל הלילה אני לא ראיתי את הרב, הראש שלו היה בתחום הארון.

ליל שבת היה נהג להשאר ער, לומד כל הלילה, זה היה דבר ידוע ומפורסם, לא היה לומדليل שישין והרב לא היה לומד בנווח עם כס תה וכדר' אלא כשהרב היה לומד העולם מסביבו היה מת, הרב לא ראה אדם מסביב כאשר הוא היה לומד, לפעמים התייחס עומד כשהיהתי צריך אותו, אם לא היה ברירה היו עושים רעש בשביל שהרב יבין.

כשהרבנית הייתה מכינה להרב שתיה כוס תה או קפה, היא לא הייתה מביאה לו לשולחן אלא מניחה את זה במטבח, הרב היה שותה את הcupsa קפה נמס כשהוא כמעט קר.

פעם הגאון רבינו שמואון בעדני ורבינו שלום כהן, היה סURAה גדולה סביב הרב, וישטמוهو בעלי חיים, ותשב באיתן קשה וגוי, חכם שלום והרב בעדני החליטו לדבר עם הרב בעניין, היה בחוץ הרבה רעש, הם חשבו שהם יראו את הבית של הרב בלחץ והרב כולם שהרורי ומהכח עם מי לדבר ובצער, אבל כשבאו לרוב וראו את הכל כהרגלו יושב עם הספרים שלו, ולא הצליחו להרים אותו מהספר, עד שאמרו לו שהרבנים נמצאים שם, מיד אמר להם שלום עליהם, באה לי שאלה שנסאלתי בעניין כרות שפכה מהרב ייחיאל בוחבוט שליט"א רבה של קריית שמונה, מה אתם אומרים על השאלה הזו, אמרו יש להביא אליו ראייה וכו', לא ירדו לעניין, הרב אמר את כל הסוגיא: בגם' אמרו כך, והפוסקים אמרו כך וכו', הם פשוט לא יכולו לומר מאומה ולדבר איתתו על העניין שהם באו לדבר עליון, לאחר מכן הם הילכו בלי לדבר עם הרב על מה שהם באו.

באותה תקופה ממש يوم אחד הייתה סURAה בכלל י恃ה דעתם חיללים של הרב, נלחמים על כבודו עד הסוף, הרב בא יום אחד לכלול, כולם אמרו כבוד ורוגע, ללא שום הודעה ושלט "מן יגיע היום", הרב מסר שיעור עשרים דקות, לאחר מכן הרב אמר: למה באתי? שמעתי שיש פה ביטול תורה, יש אברכים שמדובר על מה שקרה בפוליטיקה, בשביב זה שמננו פוליטיקאים, אתם התפקיד שלכם ללמידה, לא לדבר על שום דבר בכלל מה שקשרו. אתם חשובים שהיה יש לי פגישה עם ראש הממשלה, [דאן] יצחק רבין, בטח אני מתכוון מה אני צריך להגיד לו, תדעו לכם אני יושב ולומד רגיל, ברגע שאומרים לי שרבנן הגיע אני יוצא, את הדבר אשר ישים ה' בפי אותו דבר.

אצל הרב הכל היה תורה, לולי תורה שעשו עז אבדתי בעוני, זה היה אמיתי, פעמים שיש לנו אברכים איזה טירדה בשביב איזה שמחה, כבר הלימוד שונה, אצל הרב לא היה כזה דבר, כשהרב אמר ולא תתוורו אחרי לבכם וכו', זה לא היה רק על שמירת עניינים, אלא זה היה על מחשבת של חול, לשמור את עצמו מלשונו איזה רדיו, פעם אמר רבנו עד גיל שלושים לא היה לי שعون שהרי למה צריך שעון, בין כך למדתי כל הזמן, ומה

זה משנה אם זהليل או יום, להרבה לא היה סדר של לימוד ושעوت כל היום היה לימוד, לא הייתה לרבות הפסקה של ארוחת צהרים, אם הייתה בא ואומר לו: הרב קום לאכול, הוא היה אומר בסדר, בסדר אני קם. ה"בסדר" הזה היה נמשך שעotta, זה דברים רקאמת, אין כאן שום גוזמא. אם יש כאן גוזמא, זה שאנו ממעטים בכבודו.

היהתי נוכח פעמי בתקופה שהרבנית הייתה חייה, הרב לא היה ישן לילות שלמים, ורק בצהרים היה ישן קצר, השקידתו של הרב וההתמדה מעולם לא פגעה בסדרי התפילה שלו, היו לו שעותות מדויקות [שעון פנימי] הרב היה קם בשעות מסוימות בשעה שש הרב היה בדרך לתפילה, כשהרב היה צער יותר והוא היה לומד כל הלילה ובבוקר היה הולך להתפלל בשעה שביע, היו אמהות [כך סייר לי אחד מבנייהם, הרב יונתן יהנה שליט"א] שככל בוקר היו פותחות את הדלת לראות את הרב עובדייה בשעה שתידקוט לשבע לראות איך הוא הולך לתפילה, בשבייל לקבל יראת שמיים, כך גם אבא שלו היה אומר לו האם הלבת לשם עתידת נכנסת לתפילה, הרב בקושי ישן, הוא הולך לישון בשעה שתים וקמ בשעה ארבע, הוא כותב והולך לישון, ולאחר מכן הוא קם באמצעותו הוא שכח משחו דחוף לראות, אתה לא נכנס היום לבית, אותך אנשים פשוטים ראו מה שלא ראו אנשי המעלת שיכלו לראות את זה, את היראתה ח' את העונה את הצדקה.

אם אם הרב היה ישן בשעה ארבע לפנות בוקר, מקרים מסוימים בשעה שיש הוא היה עומד על הרגלים לתפילה, לא היה דבר אחר. פעמי נכנסת לרובנית, והיא אמרה לי: אני לא יודעת מה קורה עם הרב, הרב בקושי ישן, הוא הולך לישון בשעה שתים וקמ בשעה ארבע, הוא כותב והולך לישון, ולאחר מכן הוא קם באמצעותו הוא שכח משחו דחוף לראות, אולי משחו שהוא תוך כדי, כך הרב היה מתעורר משנתו.

הרבניית ע"ה אמרה להרבה הכנתי לך אוכל זה נמצא בתנור, הרבניית לא הרגישה טוב, ולכון אמרה לו אני הולכת לנוח, לך תקח את זה ממש, הרב היה שקווע בלימוד שלו והוא אמר, "בסדר", [היהתי שם], באתי אחר הצהרים להרבה, ראיתי את פניה של הרבניית בעצב כמו ט' באב, שאלתי אותה מה קרה, היא אמרה לי, הרב לא אכל ארוחת צהרים, שאלתי למה הוא לא אכל, הenna לו, היא אמרה לי כן אבל הוא לא הלך לקחת, והאכל נשף, אמרתי לה אבל אמרת לו להוציא, היא אמרת לי, שהרב אמר שהוא לא אמרה לו כלום. ה"בסדר" שלו זה כמו דליתא דמי.

פעם אחת שמעתי את הרבניית אמרת בטלפון בבית שלה, אני מודיעעה לכם אני גמרת את התפקיד שלי בעולם, אין לי מה לעשות כאן יותר. אם אני לא יכולה לשרת את הרב כמו שצריך, אין לי מה לעשות יותר, לאחר חצי שנה הרבניית נפטרה.

זה מלמד אותנו לראות כמה שבדרך כלל כמה שאדם קרוב יותר הוא פחות מעריך את הכבוד שלו, אבל אצל הרב כמה שהוא קרובים אליו יותר והוא יותר את האמת שלו, את התורה, את היראת שמיים, את הצימאון ל תורה את ההתמדה הנוראית, אם היה איזה רגע מיד הרב היה פותח ספר, ושוקע בו.

פעם אחת הלכנו עם הרב, ירדנו אותו במדרגות של הבית הכנסת שלו, הרב היה אז מתפלל במתיבתא של הראש"ל, היו שם מאות מדרגות, הרב ירד במדרגות הגיע למיטה, אלא שאז הוא רואה נשים יוצאות מבית הכנסת. אז מה הרב צריך לעשות להמתין עד שייעברו

הנשים ולהמשיך לאחר מכן לדרךו. מקסימום הרוב הולך עם מישחו, והוא נותן לו יד ועובר את כל הנשים.

אבל הרוב כאילו נשך אותו נחש, רק ראה נשים יודדות, הוא הסתובב, עליה מאות מדרגות עד למעלה, פתח מיד גمرا ושקע בלימוד, לאחר רביע שעה הוא אומר לאח שלו הרב שמעון [אלוף] שליט"א: אפשר לדת, הנשים ירדו כבר ...

אמרנו להרב זה לא צריך להיות כך, שיאמרו לנשים שהנשים ימתינו עד שהרב יצא מבית הכנסת ולאחר מכן יצאו, הרי לרוב חשוב הזמן. הרוב אמר לא, וכי הנשים יצאו לבית אחרי, הם צרכות להמתין לי? הלא הבעל יבא קודם לבית, ויתחיל להתלוון למה אין אוכל וכド', ולבן אני ימתין והם יצאו, ואח"כ אני יצא.

ענוה, מוחל על עלבונו, אני לא יודע מה הדור הזה חייב לרבות.

יש איזה יהודי יקר שהרב הרגיש הכרת הטוב כלפיו, הוא אירס את בנו, ומספר לרוב כי עוד זמן קצר הוא מחתן אותו, לכן הוא מזמין את הרוב לסדר קידושין. הרוב מבונן רשם את זה אצלו ביום, אלא שהוא בחור למד בישיבה מסוימת, אותו ראש ישיבה אמר אם הרוב מגיע לחתונה אני לא מוכן לבא, וכਮובן שפירוש הדבר שהבחורים לא יבואו, אז, האבא לא ידע מה לעשות, איך הראש ישיבה לא יגיע, הוא לא יידע מה לעשות הוא הולך לרוב, הוא אמר לו זה בסדר גמור, [”מוחל על עלבונו“] אם החופה בשעה שמונה אני יגיע בשעה תשע, אבל הראש ישיבה הגיע בשעה תשע, ועכשו מה הרוב עשה, הרוב ישב כאחורי המזומנים בפינה. לאחר סידור הקידושין, הרוב רקד עם החתן כמה דקות והלך, והרב מוחל על עלבונו. זה כבר שהרב זקן וכל התלמידים חכמים באילו, כל העשירים תבל משחררים לפתחו.

הרוב לא היה עושה חשבון לאף אדם לא לראש ממשלת ולא לשופטים, מי יקיים לי עם מרעים, מי יקיים לומר שהשופטים רשעים, רבותי, לרוב היו תלמידים, הרוב היה קם בבוקר שומע שMESSIAH נגדו, אבל הרוב אמר הדור צריך לשמעו את האמת, ממי ישמעו את האמת? זה הרוב היה.

[**ולענין** ערך הספרים על הצדיק הוא גדול, כמו שרש"י אומר על התורה, שמה שההתורה מארכיה במעשה אבות יותר מן ההלכות, וכל זה בשביב שאברכים יתמידו, ושלא נמיעט בהספריו של חכם כזה, לכן גם אני מספר כאן ספרורים, שהרי הספרים הגודלים צריכים להסביר וכך אמרתי קודם, כל הספרים שאני מספר על הרוב זה הדברים שאחנו ראיינו ממש או שמענו ממש, לא דברים שסתם אנשים מספרים].

פעם באמצע הלילה שמעו נקישות על הדלת של הרוב, הסתכלו בדלת וראו שעומד שם איזה בחור ישיבה, בחור נושא דופק על הדלת, לא פתחו לו את הדלת בשעה כזו, אבל הבוחר הזה לא התיאש, הוא דפק שעה וחצי, הם פתחו לו שאלות מה אתה רוצה? הוא אמר אני הייתי בישיבה, אבל הראש שלי לא מבין כלום, קשה לי ללמידה יצאת מהישיבה, הידודותי. אבל עכשו אני רוצה להתחזק לכן באתי להרב עובדייה. אמרו לרוב מי עומד בפתח, ושאלו האם להכנסו אותו, הרוב אמר בודאי תכניסו אותו!

הרוב דיבר אותו בחביבות ובחומר, ו אמר לו תשוב. הרוב שאל אותו, מה אתה לא בישיבה? הוא אמר לרוב אני לא מצליח להבין את מה שהרב אומר, קשה לי כך להישאר

במהרתו

לה

בישיבה, וזה גורם לי למחשבות לעזוב את הישיבה, ולהדרדרות, הרב אמר לו תביא לי מסכת ברוכות מהספריה, הבהיר הביא, והרב אמר לו "בא נתחיל למדוד", מאמתי קוראין את שמע בערבית וכו', והמשיך למדוד אותו, לאחר מכן, אמר לו הרב מה למדנו כאן? אתה מבין? הבהיר ענה תשובה, הרב אמר לו "ברוך הוא אתה מבין טוב, יש לך ראש טוב!" והתחיל לעודד אותו, אתה רואה את יודע טוב, כך הרב ראה לעודד אותו, והיום אותו בחור נשא אברך תלמיד חכם.

לכואורה מה איכפת לרבי מאותו בחור, הרב לא הכיר אותו, אלא לרובם בן תורה, להגביה אותו, ולא להשפיל אותו לעולם.

עוד סיפור קטן, פעם הרב אמר לי תעשה מי שבירך, הרב קרא בתורה, וביקש ממני לומר מי שבירך לעולמים. היה שם חתן הבר מצוה, אמרתי מי שבירך אבותינו הוא יברך את הילד היקר והחשוב... הרב אמר לי לא "הילד", אלא "הבהיר היקר חתן הבר מצוה" היה לו עניין כזה, תכבד אותו ותגדלו אותו כך הוא יהיה חשוב.

הרבי היה מהדר לתלמידי חכמים שלא היו מגיעים לירושלים, להם הרב היה מהדר וככבוד אותם, מסתמא ראיתם כמה הרבי היה מכבד אברכים ומזכיר אותם, הרבי היה נותן לכל אחד הסכמה, אצל הרבי לא היה המושג,zen מה כתבת? למה כתבת? אלא להיפך אדרבא שיכתבו ויתעלג.

כמו שאמרנו לעיל שלרבנו לא היה שעון עד גיל שלשים, יש להוסיף על זה כי הרבי לא היה קורא שום עיתונים עד גיל שלשים, עד שנתמנה להיות דין ומילא היה צריך לראות דברים.

ההשכונה של הרבי הייתה מאוד מהירה, אני הייתי אצל בשעת הצהרים והייתי רואה את זה תמיד, בסדר זהה: הרבי קם מהמיטה, היה מתמתח קצר, מיד הולך לשולחן שלו ויושב על ספריו.

סיפורים של מופתים התגלגו אצל הרבי מתחת השולחן, כמה שהרב היה מסתיר את זה והרב לא אהז מזה. אבל אי אפשר בלי בספר קצר.

אני הייתי צריך למין את הדברים כשהרב עבר דירה מרחבה להר נוף, ואז פתחתי מכתב שהוא על השולחן, שלחה לו איזה אשה שהיתה חוליה במחלה רוחנית, והיא מספרת במכבת שהיא הגיעה לרבי ובכתה לו שיש לה ילדים וכו', הרבי שאל אותה האם את שומרת שבת? היא אמרה לו, לא. הרבי אמר לה התקבל עלי עצמן שבת יעבור בעזר ה', והוא כותבת לרבי שנעלמה לה המחלה, והיא בסדר גמור ללא שום דבר, אמרתי לביבי ודאי הרבי ישמה בזה שה' ענה לתפילתו. אבל כשהכתב הזה לרבי, אמרתי לו הרבי יראה מה כתבה אותה אשה. אבל הרבי העביר את המכתב כאילו אין שם כלום, וזה לא קשור אליו.

סיפר הרבי צבי חוקק, המשמש בקודש של הרב צצ"ל, סיפור שהתפעלת מואוד לשם עוטו [צבי חוקק מעולם לא מספר דבר שהוא לא אמיתי רק מה שהוא ראה] היה בפורת יוסף בחור מאורס בישיבה, הוא הלק להתפלל על קברות הצדיקים שבוצע לפני החתונה שלו, הוא נסע בחזרה דרך כביש הבקעה, הרכבת התהפק, הבהיר נפצע קשה, והוא

יהה מאושפז בבית חולים, הלכו בחורדים מהישיבה עשו תיקונים בבית חולים, לאחר מכן הם חזרו לישיבה ואמרו זה הוא והוא יהיה בריא בעוזרת ה'. באותו הימים הרבה הגיעו למסור שיעור בישיבה, לאחר השיעור צבי חזק נטפל אל הרוב וכשהרב פנה לרכב שלו, אמר לו הרב: יש סיפור עם חתן שהוא פצוע קשה, הרוב שאל אותו מה השם שלו, צבי אמר לו את השם, הרוב אמר לו" זהו, הבוחר הזה גמר את התקון שלו.

הרוב לא אהב סיפורים מופתים, ויתר מזה היה אומר לאנשים "אל תספר את זה", וגם בדברים שלא היו מופת ממש. לדוגמה, החזן שלו [הרוב היהודי בוטא שליט"א] לא היו לעשר שנים ילדים, הרופאים כבר התיאשו ממנו, באותו זמן הוא התחיל להיות חזן של הרוב, לאחר סוכות אמרו לו עכשו זה שעת רצון, לך תכנס לרוב, הוא בא לרוב, הרוב קיבל אותו עם אשתו, והוא מתחילה לספר לרוב מה עובר עליו הרוב מתענין על כל התהילכים שהם עברו וכו', אמר להם הרב: בעוזרת ה', יהיה בסדר, ה' יברך אתכם. יש כאן חתיכת אתרוג "אומרים שזה מועיל" ויהי בסדר. והנה באותו החודש אשתו נתעברה, הוא בא לרוב ואמר לו שאשתו נחעברה הרוב אמר לו "אל תספר לאף אחד".

עיקר העיקרים, אצל מrown זצוק"ל היה דבר עיקרי שזה המסירות וההתמדה בתורה.

סיפר הרב בן ציון מוצפי שליט"א לאחי הרב שמעון שליט"א: שכשהרב היה בן עשרים וארבע היה רודף אחיו רבי סלמאן מוצפי זצ"ל [שהיה לו סודות רבים בכוונות התפילה ועוד], והוא אומר לא מצאתי אדם שלם בתורה וביראה כמו זה שאני יכול למסור לו את סודות הקבלה, אלא את האברך הזה, הרוב אמר לו אני מצטער אני צריך לנושא למצרים, קיבלתי שם משרה אני הולך לשם.

אחיו פקפק בספר הזה ואמר: אני לא יודע אם הסיפור הזה בדיק נכוון או לא, אבל הוא אמר צריך לשאול את הרב, הוא שאל את רבנו אם זה נכון שהרב סלמאן מוצפי זצוק"ל רדף אחיו הרב שהיה בגיל עשרים וארבע בשביל ללמד אותו את סודות הקבלה, וכו', הרב אמר לו "כן,אמת הדבר" וזהו.

אף פעמי רב לא סיפר על עצמו כלום, ואם הרוב רצה להציג מישחו הוא אמר לו אתה רוצה מופת אני אספר לך מופת שהיה. אמר לו, פעם כשהיה גור בתל אביב היה כלב אחד נודניק, לא נותן לי ללכטה, לכל מקום היה הולך אליו ומפריע, פעם אחת הייתה צריכה לצאת מהבית והכלב הזה אחראי, הרוב כבר לא יכול לסבול אותו, ואמר "ימח שמו וזכרו" רק הוציא את זה מהפה שלי, אותו עברدرس אותו ונפחה נשמהתו, הרוב עשה מזה בדיחה.

זכותו תנגן עליינו ועל כל עמו ישראל בכיאת גואל צדק ב Maherah bimino amen.

תורתו

הגאון רבי יצחק דיין שליט"א

רבה של קריית בן גוריון חולון, ראש מוסדות "חזון יצחק"

גדולתו של מרן*

בגמ' שבת [קה:] אמר رب יהודה אמר רב כל המתעצל בהספדו של חכם ראוי לקוברו בחיו, רואים שיש בזה עונש כל כך חמוץ. אמן לכאורה גם אם ווצים לחת לוו עונש כה חמוץ, למה הגדרו זאת חז"ל בלשון "לקוברו בחיו", היה להם לומר "ראוי לו למות", אלא באמת מי שמתעצל בהספדו של חכם הרי קרחה כאן אסון גדול, אלא כל זה משומש שהוא חושב כביבול שהחכם לא נפטר והרי הוא עדין חי, וא"כ יוצאה שלהנתנו קברו את אותו חכם בחיו, لكن אמרו מידה כנגד מידה לקוברו בחיו.

עוד אמרו בגמ' [שם] כל המוריד דמעות על אדם כאשר הקב"ה סופרין ומניחן בבית גנוזין, ובאמת יש להתבונן לשם מה סופרין? שמעתי מרבי ניסים בן שמעון שליט"א ששמע מרבי יוסף שרabi ני זצ"ל שאמר, מה זה סופרין משום שיש פעמים שהאנשים הבוכרים על הצדיקים מערבים בזה גם את הצורות של עצמם, ולכן הקב"ה סופר את הדמעות שהם בכיוות רק על הצדיק [על דרך צחות אמרו הקב"ה סופרין בשביל שאין הברכה שורה אלא בדבר הסמוני מן העין (ב"מ מב), וזה מה שרוצה הקב"ה שלא ישמע עוד צער ולא יתרוסף עוד צער כזה].

בטוחני שככל ALSO שבכו על רבינו אפילו שהיו מעורבים בדמעות ALSO גם את הצורות של עצמם, מכל מקום אותן דמעות הם גם על רבינו, משום שרבענו היה מרגיש את הצורות של כל עם ישראל וא"כ זה הצער שלו, מי שזכה שהיה אצלו היה רואה כמה היה כו庵 לו בצערן של ישראל.

רבנו היה חד בדרא בגאנונות, חד בדרא במידיעת התורה, חד בדרא בהיקף התורה, חד בדרא בצדוקות, חד בדרא בקדושה, חד בדרא בזיכוי הרבים. אני מתבקש לומר על רבינו את המשפט זכר צדיק וקדוש לברכה, איך אפשר לחשב שרבענו כבר איןנו איתנו.

בגמ' [ב"ב צא:] אמרו אווי לו לעולם שאבד מנהיגו ואוי לה לסתינה שאבד קברניתה, ויש להתבונן הלא הספינה היא גם בכלל העולם, וא"כ מה צריך את ההצלחות במאמר זה. אלא אומרים המפרשים שמנהייג זה לא חיסרונו לדוגמא אם מת נשיא ארצות הברית, יש מחליפים, אבל אם רבי החובל של הספינה שرك הוא ידע להנהייג אותה אין שום תחליף לו בלב יםומי יודע אייזה אסוןנות יצא מזה, כמה תאונות תעשה הספינה עם ספינות אחרות, איך יביאו את הנושאים לחוף מבטחים. כך הוא גם באבידתו של מנהיג איך יתקיים העולם.

בהספד בבני ברק שמעתי מאחד מזקני הדור הגאון ר' צבי סימן טוב שליט"א שאמר שהוא זוכר את מרן לפני 80 שנה אייזה מהפה הוא עשה, פעם לימד שאסור לטלטל בשבת ואפילו מטפחת, אמרו לו הרבה מה יש בזה מה זה מוקצה מה זה מכשיר

*נערך מתוך הקלטה.

חשימי איזה בעה יש בזה הלא יש אנשים עם זקנים גדולים שמטלטלים וכו', אבל רבנו שזה בעה וכך למד אותו והחדיר בהם את ההלכה. מהפכה זו היא בת 80 שנה של הרבצת תורה שלא הייתה כמותה.

כשאנחנו עומדים לספר ולמן, אפשר לומר את הפסוק "זימות יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא" הרוב הזכיר את כל הדורות הקודמים את גדולי וחכמי הספרדים. איזה תחית המתים הרב עשה לתורת חכמי ספרד, לתורת חכמי אשכנז, לתורת חכמי הונגריה, לתורת חכמי מרוקו, וכו', מי הכיר את הספרים שלהם לפני שהרב פירסם אותם בספריו.

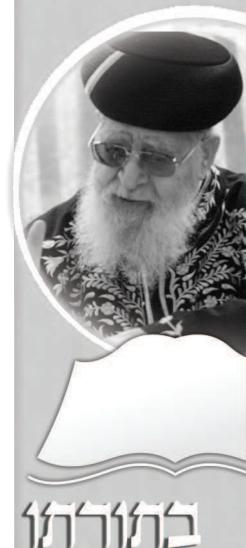
כשהוציאתי את הספר טהרת המים להגאון ר' אברהם הכהן מסאלוניקי זצ"ל שהיה זה בדחיפתו של ממן זצוק"ל באתי להוציא את ספרי הרב הנ"ל טהרת המים, שיורי טהרה, יוקח נא, מעט מים, וכו', קודם שבאתי להרב היתי אצל הגאון רבי שלום משאש זצ"ל הרבה של ירושלים, שאלתי אותו אם הוא מכיר את הספר "טהרת המים", הוא אמר לי בודאי!, אמרתי לי פעם ראית אותה?, הוא אמר לי לא, אמרתי לו אז איך אתה מכיר אותה, אז הוא אמר לי זה ספר מפורסם, שאלתי אותה איך ?, ענה לי ממהספרים של הרב עובדיה, הרב עובדיה מזכיר אותו בסדר כל הזמן, וממילא זה הספר הזה מפורסם.

מן הקים את כל הספרים והכיר לנו את כל המחברים, מי היה מכיר את רבי חיים פאלאגני זצ"ל את רבי חיים אבולעפה, ועוד ועוד. כמה הרב היה בצער על ספרים של גאוני ארץ שלא מוכרים בציור.

כבאתி אליו עם הספר טהרת המים הרב נתן לי העורות על ספר, והייתה שם העורה שהרב כבר העיר בשוו"ת ביביע אומר וכותב על בעל טהרת המים "לא עמד טumo בו", לאחר מכן הרהורתי אולי זה לא כבוד שבספר עצמו של הרב טהרת המים יופיע משפט זה, בלשון הזו, לכן הלכתי להרב והמתנתי לו בביתו הרוב היינו מכנים אותם תמיד משום שידעו שאני לא מפרע לו, אני יכול להמתין שם חמיש שעות ולא להפריע להרב, ומכאן תוכחה איך אפשר להפריע לאנשים באמצעות לימוד תורה, רק בפיקוח נפש אפשר להפריע לאדם שלומד, גם שאני מתקשור לבן שלי בישיבה אני אומר שם הוא לא לומד תגידו לו שאני חיפשתי אותו לאחר מכן ראיתי הרכנית ז"ל שאני ממתין זמן רב, ואמרה "הרוב עובדיה הרב דין היגיע מחייב לך" הרב לא שמע כלל, לאחר מכן היא התקربה וצעה "הרוב עובדיה הרב דין היגיע לך" הוא לא שמע, היא התקربה אליו ממש, ואז צעה, הרב עובדיה וכו'" רק אז הרב לכאין" אמר עיניו, מיד שאל אותו לבקשתו, אמרתי לו על ההערה של הטהרת המים, הרב אמר אז מה החיסרון, הרב ניגן את זה בצורה אחרת במקום אחר, וממילא לא נשמע שום פגיעה, כך הייתה דרכו. ומיד ברגע כמیرיה בעוד אני עומד לידיו חזר הרב וצלל שוב בתלמידו.

הרוב אהב שירה העrijk את השירה מאד, הרוב היה מפוזם הרבה שירים היה בקי בכל המקומות, ופעמ' הוא אמר כי מי שיש בו ווגש לשירה נשמהו היא מעולם האציגות, לרוב היה בקיות מיוחדת בכל השירה, כל גדולי האומנים היו מתחפעים ממנו.

פעם נכד של הרב הביא לו דיסק של שירים שהרב אהב לשמע, ואמר לו סבא הבאתי לך דיסק של שירים שאתה אוהב, תשמע. הרוב אמר לו אתה יכול לחת את זה בחזרה,

בԹורתו

הוא שאל את הרב, סבא מה אתה לא שומע שירים, הרוב השיב לו בלשון הזה, "אני כבר לא שומע שירים אני חזרתי בתשובה" תמיד שמעתי שירים לשמה את לבי אבל עתה אני לא צריך וברוך הוא אני אמרתי שאני כבר לא שומע אותם, אני מסתדר בלי זה.

כך היה מעשים כסדר, שכל כך היה שקווע בתחום הסוגיא, ולא חלי ולא מרגיש בכלום. היה פעם לפני עשרים שנה עוד שהרב היה גור בשכונת רחבה היה הרב לומד בחדר בלבד שום עוזרים, נכנסתי לרוב והוא היה באמצע הלימוד, והנה אברך כשהוא באמצע הלימוד - איך אפשר להפריע לו למדוד, אכן זה פיקוח נפש, ואיך כל שכן אצל הרב, והמתנתה בסבלנות, רק לראות אותו, זה כמראה השכינה, לפני כשמונה עשרה שנה, שהיה בשיא כוחו, כמו אריה, איך שהוא מעיין, איך שהוא פותח את הספרים,, וכך ראיתי איך הוא ניגש לספרייה פתח ספר ועיין בו ואז סוגרו ואומר לעצמו בקול באכזבה "אין כאן כלום", דהיינו מישחו סתם ציון אליו ולא היה בציון זה כלום, ספר נוסף פתח הרוב, גם בזה היה כך, הרוב סגר אותו בהבעת פנים של סתם חבל לי על הזמן, מי שצין לספר הזה בזבוז לי את הזמן סתם, לאחר מכן הרוב פתח ספר שלישי וממנו היה מרוץ, הרוב שקע בו זמן מסוים, פתחם הרוב הרים את עיניו לכיוון הפתח, שם היה המקום שעמדתי, אמרתי בלבבי "עכשווי הרוב יראה אותך", אבל לא, הרוב לא שם לב אליו כלל, לאחר זמן מה הרוב שקע בספר, הרוב היה יכול בתורה לא הרגיש מה שנעשה סביבו.

פעם באתי לביקש הסכמה מהגאון רבי שמחה זצ"ל ברוידא זצ"ל ראש ישיבת חברון, הוא שאל אותי מי יש לך הסכנות? אמרתי לו שיש לי הסכמה מהרב זצ"ל, הוא אמר לי אם יש לך ממנה מה אתה צריך את הסכמה הוא המומחה ועד הפסיק האחרון.

להרוב היה איכפתיות מכל אחד הרוב היה שומע כל אחד שהוא ניגש אליו אפילו על דברים של סתם. פעם ניגשה אליו אשה ואמרה לו שהוא רוצה להתייעץ עמו היכן לקנות קבר, ועל כן הביאה תסריט של הבית קברות שם קבור בעלה ובמקום אחר קברים אחיהם שלה וכו', והרב ראה את כל זה ושמע את הכל בסבלנות, כמה היה לו איכפתיות מכל אחד עם ישראל, באהבת ישראל עצמה.

הרוב העמיד דורות של תורה, במשפחתו יש חמישה דורות של תורה, מורה זקנינו הגאון ר' אברהם דיין זצ"ל למד עצמו במצרים ולאחר מכן המשיך למדוד עצמו כאן באורה"ק, לאחר מכן בנו מורה אבי ר' משה דיין זצ"ל (רבה של קהילת "מקור חיים" בסאן פאולו, ברזיל) למד עצמו, אנחנו בנו למדנו עצמו, הבנים שלנו למדו עצמו, ויש במשפחתו גם בני בניים שלמדו עצמו. כל אלו דורות של תורה שהם של מרן.

לרב היה ערך אידיר לאדם שמצוה את הרבים, פעם ניגש אליו נכד שלו ואמר לו, סבא, אתה יודע, תראה מה יצא מאחד מהתלמידים שלך, יש לנו בכלל נכד של אחד בתלמידך והוא בקיा בכל הש"ס והיביע אומר. הרב אמר לו אתה יודע יש לי תלמיד יותר טוב שהוא מזוכה הרבים גדול, וזה חכם רבינו משה דיין זצ"ל. להרב זה היה עדיף זיכוי הרבים מאשר אדם שידע את כל היביע אומר ואת כל הש"ס.

כמה הרוב העיריך את זיכוי הרבים של אנשים, פעם נכנס לרוב איש אברך ועמד בתור, אברך זה לא הזמן פגישה להיכנס אלא הגיע סתם, שאלהו אותו האם קבעת פגישה

הוא אמר לא, אבל תגידו להרבה שני הצעתי, אמרו להרבה, והרבה אמר להכנס את אותו, אותו אברך ישב אצל הרב בשעה שבע עשרים וחמש, תפילה ערבית הייתה צריכה להתחילה כבכל יום בשעה שבע וחצי, אבל הרב ממשין עם אותו אברך, הגיעו שבע שלשים וחמש, ניגש בנו של הרב ר' משה, ואמר הרב הגיע זמן של תפילה ערבית, אנשים מהכים, הרב שלא כמו אנשים מהכים, הוא אמר עשרים איש, הרב אמר לו "אתה יודע האברך הזה שהוא יותר מהעשירים איש, וזה בכלל שהוא מזכה את הרבים, שכל העשירים איש ימתינו לו כי הוא יותר חשוב מהם".

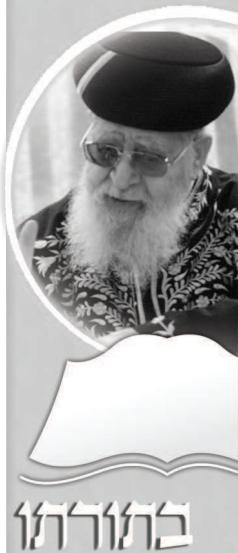
יום אחד הייתי אצל הרב, זה היה בדיקות מהי שהרב הוציא את הספר שלו על אבות "ענף עץ אבות" הרב קרא לי לחדרו האישי, חדר המיטות, שהרב היה יותר עיר מאשר ישן שם, בהחילה היה הרב מכנס כל יום ספרים, וכך בנו לו איצטבא קטנה להנאה את הספרים, לאחר מכן זה לא הכיל בנו ספריה קטנה, זה לא הכל, עד שבנו שם ספריה גדולה, כך הרב היה גם באמצע הלילה ופותח את הספרים מיד זה היה החדר שינה של הרב כולל תורה. הרב הגיע לי את ספרו החדש שהוציא "ענף עץ אבות" ואמר לי "לך תזכה בזה את הרבים" תמסורת מזה שיעורי תורה לרבים, ככל כמה חשוב הרבה זיכוי הרבים.

פעם ספר בנו הראש"ל הרב יצחק שליט"א לרבענו, שבשכונתו סנהדריה המורחבת בירושלים, יש בית הכנסת של מאה וחמשים אברכים, כולם בני תורה, כולם מרגשיים בבית, הוא חשב שהרב יתפעל מזה, אבל הרב אמר: אוטם מאה וחמשים אברכים עתידים ליתן את הדין, כך עושים, יש להםليل כל אחד להתפלל בבית הכנסת אחר ויזכה את הרבים, מה יעוזר שכולם נמצאים שם, לרבענו היה חשוב זיכוי הרבים מאוד מאד.

שהרב היה לומד מעולם הוא לא הרים את ראשו, הרב היה מתמיד בתורה ולכך לא שם לב לאנשים ששחו סביבו.

ספר הרופא האישי שלו ד"ר יוחנן שטסמן נ"י שהיה מבקר אצל הרב מאות פעמיים במשך השנים האחרונות ואמר אני מעד כי מעולם הרב לא ראה אותה מעולם לא ראייתי אותו מסתכל עלי, רק לאחר זמן מה היו אומרים לו הרוב הרופא הגיע ואז הוא היה מרים את הראש, היה תמיד ציריך לעיר אותו בשבייל שידע מה יש בסביבתו.

הרוב היה מוסר שיעורים רבים בלוני, ולפני הרבה שנים התקשורת תמיד חיפשה דבריהם שהרב אמר בשבייל לעשות מהם מטיעמים, אבל הרוב לא שינה מהרגלו בגלים, והיה מוסר את השיעור כהרגלו. פעם אחת הרב אמר הלכה בשיעור, כי צריך להקפיד בעת שמקנחים את האף שלא יתלשו שערות תוך כדי קינוח, זה עתה התקשורת לזלזל בפסקו של הרוב ואמרה הרוב אמר שאסור לקנח את האף בשבת מפני שהזモנין שערות באף, אלא שזו צמה דבר מדהים, שהיא אחת חילונית מצפון תל אביב, שמעה את זה, אותה אשה תמיד הייתה רגילה ל��וץ לכל בניה ובנותיה צפורינים בשבת, שבת זה היה היום הפניו שלה בשבייל זה, וכך היא הייתה עושה, היא הייתה מסורתית חלה, והנה לאחר שהיא שמעה את מה שהרב אמר, עשתה ק"ז בעצמה ואמרה אם דבר שהוא בלי כוונה אסור בשבת, מה אני יכול על עצמי שאני קווצצת במידת הציפורניים שזה אסור. תראו כמה תועלת יוצאה מכל דבר אף שעושים ממנו דבר מצחיק ומזוללים בו.

במורתו

כמה הרוב היה קדוש, פעם היו להרב כאבים נוראים ברגליים, תמיד כשהרב היה עליה במדרגות היה כאב לו, שהרב היה הולך זה היה כאב לו, לא ידע בגל מה כאבים, הלכו אצל הרופא, לאחר הבדיקה הרופא אמר שהוא שיעש לו פצע באוזר המותן, ופצע זה היה מוגלתי, וזה הקрин לכאבים על הרגלים, שאל את הרוב אחד מבניו, הרוב לא ראה שיעש לך פצע במקום כזה, הרוב אמר "וכי אתה רוצה שאני יסתכל וכיו" זו קדושתו של הרב.

כשהגעתי לחולון התחלנו לפתוח תלמוד תורה וגנים של ילדים לחזק את העם אשר בשדות ולמדם תורה, הייתה אשה אחת לא דתיה, אבל היה לה הערכה לדת, היא עזרה לנו מצד העירייה להקים את הגנים, למורות שהרבבה הלכו נגדיינו, למשעה נפתח הגן, אלא שלאחר מכן נשנודע הדבר פיטרו אותה מהעבדה, כך היא החתמסה לנו, אמרתי שראוי להשיב לה טובה, ועל כן אמרתי לרבינית שלי שתיקח אותה להרב באחד מימי שישי ימים שהרב היה מקבל קהל, הם נסעו והגיעו להרב בקבלת קהל, ואשתי סיירה להרב כמה שאודה אשה עזרה לפתוח את הגנים, הרוב קיבל אותה והרעיף עליה ברכות רבות, היא יוצאה בהתפעלות רבה ואמרה זה לא הרוב שמצוירים לנו בתקשורות החילונית, היא התפעלה מהרב. **כל מי** שהיה נכנס להרב היה מתרפא.

פעם שאלו את הרוב אברהם איזה דין, הוא אמר את ההלכה, שאלו אותו מהיכן אתה יודע את זה, הוא אמר זה מתחת השולחן של אבא, שאלו אותו לפשר הדבר והוא השיב: הרוב היה מתמיד גדול, כאשר הייתה מבקשת ממנו לשמור על הילדים, הרוב היה לוקח שולחן ערוך גדול, כולנו היינו ישבים סביבו ומקריא סעיפים בשולחן ערוך ואח"כ בוחן אותם על הסעיפים, גם את הבנים וגם את הבנות, אם לא היו יודעים היו עוברים מאחד לאחד, מכיוון שהרב יעקב היה גדול בינו הוא היה זכר יותר ולכון פעמים שהיינו נתקעים הוא היה עוזר לנו ולוחש באזונינו את המשך.

יהי רצון שנלמד מדרכיו ולו במשהו לשקו על התורה ביתר שאת וביתר עוז, ללמידה וללמידה לשמר ולעשות, ונזכה לנאהה שלמה במהרה בימינו Amen.

הגאון רבי מיכאל בחייב שליט"א

רָאשׁ יִשְׂבַּת "שַׁעֲרֵי דָעַת" וּרְאֵשׁ כָּלֶל "שַׁעֲרֵי חֲכָמָה",
רְמוֹת יְרוּשָׁלָם [אחיו של ראש בית מדרשינו]

הספר*

כתב הגאון החקורי לב (מערכי לב רצט), שישנם שני סוגים של הספר, ישנו הספר לאדם שלא נתכן, שלא הגיע לתקן את כל מה שיכל לתקן משך חייו, לא הגיע למעלה בו נדרש להגיע בימי שנותו. סוג הספר זה הנז בשביל לעורר הציבור השומעים ולעלות נשמתו.

ברם ישנו סוג שני של הספר, הספר על אדם המושלם, אדם שהגיע לתיקון נשמותו הטהורה והחזר לבוראו את הפיקודן שקיבל כפי מה שיכל להחזיר. הספר זה אינו בשביל נשמת המנוח, הספר זה הנז בשביל השומעים כדי להרגיש בחסרונו, כדי להרגיש באבדה הגדולה שנאבה, כדי להרגיש את האבל הגדול שנפל בחלקו.

מורי ורבותי ! אין אני ראוי לעמוד בפני ציבור לעורר את הלבבות, וכל שכן לא להספיד את מוריינו וריבינו. אבל תרצו לי להתחלק אתכם בצעיר הגדול שנפל בגורלו.

איתא אליו זוטא (פרשה טז) "תלמיד חכם ומלך, תלמיד חכם קודם למלך, אם מלך מת כל ישראל ראויין למלכות, ר' שמעון אומר כל ישראלי בני מלכים הן, וכל תלמיד חכם שמת ולא הניח תמורה ראוי להתחנה עליו לעולמי עולם". מי לנו גדול ממן לומר עליו שראוי להתחנה עליו לעולמי עולם.

מורי ורבותי, למרות שהגמ' במועד קטן כז : אומרת "אל תבכו למת ואל תנדו לו, אל תבכו למת - יותר מדאי ואל תנדו לו - יותר מכשיעור. הא כיצד ? שלשה ימים - לבכי, ושבעה - להספיד, ושלשים - לגיהוץ ולהטאפורת. מכאן ואילך - אמר הקדוש ברוך הוא : אי אתם רחמנים בו יותר ממוני". אבל עליו ראוי להתחנה לעולמי עולם.

והסביר בכך לא רק בגלל שלא הניח תמורה אלא כמו שאיתא תנא דבר אליו (רבא ד,א) "וראו בני ישראל את פני משה (שםות לד"ה), ושמע אמר הויאיל ונכנס משה לבית עולמו שמא בטל ממנה מאור פניו, תלמוד לומר ולא קם נביא [וגו'] (דברים לד' י'), מה פנים שלמעלה לעולם ולעולם עולם, כך אותו מאור פנים של משה עימיו נכנס לבית עולמו, שנאמר ומה בן מאה ועשרים שנה וגוי (דברים לד' ז'). לא משה בלבד אלא כל תלמיד חכם שעוסק בתורה מקטנותו ועד זקנותו ומת, עדין לא מות אלא בחיים הוא לעולם ולעולם עולם, שנאמר והיתה נפש אדני צורחה לצורך החיים את ה' אלהיך (שםואל א' כ"ה כ"ט), מקיש הדבר לומר, מה ה' אלהיך יהיו שמו הגדול מבורך לעולם ולעולם עולם, כך כל תלמיד חכם העוסק בתורה מקטנותו ועד זקנותו ומת, הרי הוא בחיים ועדין לא מות, אלא בחיים הוא לעולם ולעולם עולם, והיכן היא נשמותו, תחת כסא הכהוב. מכאן אמרו אל ירבה אדם בכוי ומספר גזון ואנחתה על מתו אלא כשייעור שנתנו חכמים,

במורתו

שלשה ימים בכ"י ומספר, שבעת ימים אבל, שלשים לתספורת ולגיהוץ ולשאר דברים אחרים, מכאן ואילך כל החובל בעצמו הרי זה מתחייב בנפשו, שנאמר אל תבכו למת וגוי (ירמיה כ"ב י').

מיאור פניו של מרן קיימים לעולמי עד, מי לנו גדול כמו לו לומר שלמד מקטנותו ועד זקנתו! מרן הניח אחורי את תורה והאר עניינו וע"כ אין זו בכ"י על המתים, אלא הנה בכ"י על חיים, בכ"י על הסתלקות הרועה והמנהיג מבניינו!

אמר הנביא (aicā פ"ה פסוק ד) "יתומים היינו ואין אב". לכאהורה קשה, אם יתומים היינו והאין אב, ומודע כפל הענין, ועוד מודיע אמר היינו, בלשון עבר, ואין אב בלשון הווה, היה לו להשוות הלשון.

אבל נראה לענ"ד לבאר ע"פ דברי המודרש (בראשית רבה פרשת תולדות פרשה סה) "ד"א וירח את ריח בגדיו ויברכחו כגון יוסף משיטתו ויקום איש צוראות, יוסף משיטתו, בשעה שבקשו שונאים להכנס להר הבית אמרו יכנס מהם ובהם תחלה, אמרין ליה עול ומה דעת מפיק דידך, נכנס והוציאו מנורה של זהב, אמרו לו אין דרכו של הדיות להשתמש בזו אלא עול זמן תנינותו ומה דעת מפיק דידך ולא קיבל עליו, א"ר פנהס נתנו לו מכס ג' שנים ולא קיבל עליו, אמר לא די שהכעתsti לאלה פעם אחת אלא שאכעיסנו פעם שנייה, מה עשו לו נתנו אותו בחמור של חרשים והוא מנדרים בו, היה מצוח ואומר ווי אווי אווי שהכעתsti לבוראי".

ובדרשות מהר"ח אור זרוע סימן ד, "ד"א ריח בגדיו, אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו, שאפי' בוגדי' שביך מלאים מצות כרימון, כמו שنبيוכדנץ הרשע לא היה יכול לכנס בבית המקדש ואם' ליהודי אחד תכנס וקח לך הכליל הראשון שתוציא, ונכנס והוציא המנורה ואמר ליה נדרנו לך כי זה אין ראו להשתמש אלא למלך לך פעם אחרת וקח לך הכליל הראשון ולא רצה ושתווה בבקעת של עץ וחטכו בקדודם וצעק אווי לי שהכעתsti את בוראי ולא צעק אווי לי שכואב לי, אלא שהכעתsti את בוראי וזה ריח בגדיו.

וכבר הקשה הגה"ר כהנמן צ"ל, מה השטנה באותו אחד, שגם נביוכדנץ עצמו לא העיז להכנס למקדש להחריבו, ואילו הוא העז פניו להכנס למקדש, ולא זו בלבד אלא לקחת את המנורה שף אומות העולם הבינו שלא שיק' שהדיוט אחד יקח לעצמו, ואילו בפעם השנייה מסר نفسه לא להכעיס את בוראו, ולא שת לבו אף לאיסורים שבגופו כי אם בייוסורי נפשו! האם בפעם הראשונה לא היה בוראו?

אלֹא שכ' ההבדל הוא שבעם הראשונה, הייתה הפעם הראשונה שנכנס למקדש, עד אז לא הכריר מהו קודשיה, מהו השראת השכינה, מי הוא בוראו, לאחר שנכנס פעם אחת ויצא,שוב לא יכול לעبور על רצון בוראו עד כדי מסירות נפש ממש!

זה הפשט בפסק יתומים היינו ואין אב, גם בזמן שבית המקדש היה קיים היינו כבר יתומים, לא מספיק הארכנו את ההשראת השכינה, את הקודשיה ואת הטהרה, את קרבת האלוקים, לא הכרנו את בוראו, לא הכרנו את אבינו, ולכן חרבה ערינו בחטאנו, אווי נא לנו כי חטאנו! אבל עכשו, בಗלות, כשאנחנו מרגישים בחיסרון - על נהרות בבב שמ ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון - עכשו כבר אין אב, עכשו כבר לא יועיל להכיר, אווי נא לנו שהכעיסנו את בוראו.

מורוי ורבותי, עד כמה שמתרכזים מהיום המר, עד כמה ששומעים יותר על גודלו של מוריינו, אנחנו מבינים שיתומים היינו, לא ידענו ולא הכרנו עד היכן גודלו, לא ידענו להכיר ולנצל את החכמה הנפלאה.

אהי ורעי, לענ"ד אין גודלו מתבלט בכל סיפני המופתים שעשה, דברים אלו ראיינו ושמענו בכל הדורות, זו כוחה של תורה! אין ברצוני להאריך בסיפורים מופתים, אך סיפור אחד אספר בקצרה, כי אם לא אני אין מי שיספר.

ביהוֹתִי זוג צעיר, כאשר אשתי התעברה מבני בכורי, באחד מהבדיקות השגרתיות של הקופ"ח, הרופא אחר בדיקת אולטרה סאונד פנה אליו ואמר שצרכיים לעשות בדיקה יותר מורכבה משום שמצא מום בעובר בחדרי המוח שהם רחבים יותר מהנורמה, וע"כ יש סיכון לעובר לא להתחפש כילד נורמלי ר"ל! יצאתי משום אני ואשתי כשלבנו שבור, לא עלתה על מוחנו כי אם לבקש ברכה מרן זצ"ל, וכן עשינו. ויהי נשגשתי אל הקודש פנימה, רק התחלה לספר על דבריו הרופא, טרם כיליתי לדבר וכבר התחליל מרן נזוף بي בкусם גדול "אל תשמע לו! הוא לא יודע מה שהוא מדבר! הוא לא יודע כלום!" ובירך את אשתי בלבד קלה.

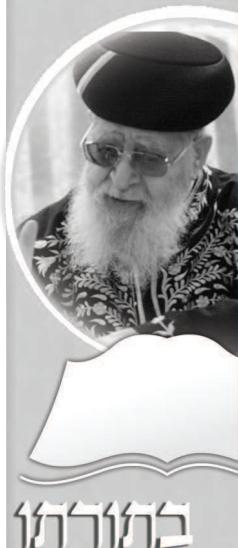
אם היינו מבולבלים ובשברון לב, כשייצאתי מחדרו, אני בעניות, מקטני אמונה אנכי, הרגשתי בלי מנוס, נכנסתי לבקש ברכה שלא יהיה שום מום, ולא קיבלתי ברכה כי אם נזיפה קשה! הסתפקתי מה לעשות, אבל מכיוון שלב אשתי ולב המשפחה היה דווה, הלכנו לעשות את הבדיקה השנייה.

לא יؤمن כי יסופר, רק לך הרופא את הדו"ח של הרופא הראשון ואמר שלפי התנוחה שהעובר נמצא בתמונה, היה אסור לרופא לבצע את הבדיקה, ולפי התמונה גם רואים שהרופא הראשון עשה את הבדיקה מהצד הרחם שאסור לו לבדוק! ומבחןתו אין צורך כלל לחזור על הבדיקה כי הראונה לא רלוונטית בכלל! אבל מכיוון שכבר הסתנו בתוור הוא יבצע את הבדיקה. וכן התוצאות היו תקיןות לחלווטין. ולא זו בלבד אלא שאח"כ בדקתי את הדו"ח של הרופא הראשון והבחןתי שהרופא לא הניח את המד בבדיקה בכלל במקום סביר למדוד! ומיותר לומר שתහילות לא, ברוך שגמלנו כל טוב, קיבלנוILD ברא ושלם. לא פלא שאמր מרן זצ"ל ברוח קודשו "אל תשמע לו! הוא לא יודע מה שהוא מדבר! הוא לא יודע כלום!" אשר עין ראתה כל אלה!

על שקדנותו הבלתי פוסקת, אין לנו תפיסה גם אם נאריך בה, שכבר העיד עליו הגרש"ז אויריבך זצ"ל בזמןו שם מרן זצ"ל היה חיל לפני מה שנה גם אז היה גדול הדור.

אבל כל אלו אינם אלא עבודה פרטית שלו, ואין זו העיקר בשביבנו שבאנו להרגיש את החיסרון הגדול בשביל שנתחזק אנו בדרכנו ונחזק בדרכו. ע"כ רציתי לעמוד על נקודת אחת של התבוננות.

נעמדו נא להתבונן ורבותי על מה שארע לפני שבעה ימים, רוב העולם היהודי ככולו נעצר בסביבות החזות היום, היכלי היישובות נעקרו לתפילה, בעלי עסקים התפנו מעיסוקם, בית החולמים התמלא במתפללים, הכותל המערבי התמלא בדמות, על מה ולמה?

ביהוֹתִי

מֵיד לאחר הבשורה הרעה, אבל כבד מאד על כל העם, ילדים קטנים יושבים על הקרקע התית וובוכים כפשוטו, משפחות שלימונות עומדות דום ומתאבלות, ירושלים נעצרה. אבל לא רק ירושלים כל ארץ ישראל מיד התחלו להיערכ ללויה, מהעולם החורי עד היהודי החופשי! ולא רק בישראל אלא כל התקשרה העולמית, גם העוזן האנטיימי "גלובו" בברזיל נעצר ללוות היהודי קשייש. סיפרו לי שגם חברת גוגל באינטראנט ה策טרפה גם היא במידעות אבל! על מה ולמה?

מכל הארץ החלו להתקבץ לבא ללוות בפעם אחרונה את הארון הקודש, ولو רק מזמן ועד באර שבע החrustתי, אבל גם מאיית נערכו לנסיעה של שביע שניות (עם כל המהסומים והקשיים של אותו יום) כאשר הלוויה הייתה אמרה לצאת בכעוז ארבע שעות בלבד. ولو רק מקומות הארץ, אבל רבים מקומות אירופה הוזרזו להגיע כדי לזכות להיות מן המנוימים בלוויה הגדולה. ولو רק מקומות אירופה, אולם, שמעתי משכן אחד שלומד אצל רב אחד, שרבו היה בשליחות באלה"ב, ובהישמעה הבשורה לא התמהמה, מיד לקח מוניה לנמל התעופה לחזור ארצה [מעניין להוסיף שהוא מוניה החל לגדר על גודלו של מוריינו, והוא רב מהה בוי מידי, אולם ננראה לא הספיק בשמים אותה מהאה, ותוך דקה נכנסו לתאותת דרכים קשה ורק בסיס ניצלו (מי יודע מה היה אם לא היה מוניה בו בעוד חוט דין שמים מתח על העולם)].

והשאלה היא כל כך מסירות נפש מצד עם ישראל עבר לווית המת – על מה ולמה?
אבל העניין הוא שהקב"ה משלם שכר לאדם מדה נגד מדה. אם נתבונן אנו בכל המתרחש נראה שעם ישראל כולם ניסה להחזיר למוריינו מדה כנגד מדה מכל מה שהשקייע מזמן עבר עם ישראל.

מסירותו כלפי העם היה בלי גבולות ובלי הגינוי. ידוע שכחת רגליים במשך שנים ארוכות והיה בשבת אחד מוסר שלושים שיעורים במקומות שונים, היה רץ ממקום למקום רגליים בשביל לקרב עוד אחד מתחת לנפי השכינה. היה הראשון להגיע למקומות המרוחקים ביותר בארץ בשביל להעמיד שיעורי תורה ותלמודי תורה, כמו שאלת ומקומות אחרים המרוחקים בתרתי משמע. לא פלא שגם הם יבואו במסירות תחת את הכבוד האחרוןumi שהAIR להם בכל כך מסירות.

בחורים שהגיעו אליו ללוויה אמרו שלא צעדו וגלית מרחק כל כך גדול ובצירוף קהל כל כך גדול מימייהם. אולם, מזמן בעצמו בצעירותו היה הולך רגליים מרוחקים לא פחות גדולים בשビル לחושך את הכסף של האוטובוס שאביו היה מביא לו לחזור הביתה, רק למען יצליח להוציא את ספרו הראשון להרבות תורה בישראל. לא פלא א"כ, שעם ישראל יחויר באותו מطبع עבورو.

לא פלא שזכה מזמן ללוויה (המדועות) הכי גדולה בעולם, שהרי כל חייו דאג להפצת תורה ולהזורה בתשובה בכל הארץ ובגולה בכלל. לא מנע עצמו מה להשפיע אפילו על נפש אחת שיכל להשפיע. כידעו שהיה הולך מבית לבית בצעירותו לשכני אנשים להכנס את בניהם לת"ת, ולא זו בלבד אלא אף בזקנותו, סיפורו עליו שבאחד מהלילות הגיע אליו אדם שאמר שישנו בחור אחד שהויר לא מסכימים שילך לישיבה, מזמן שאל האם הוא יודע איפה הם גרים? ענה אותו אדם שכן במקום פלוני במעלה אדומיים. שאל אותו מוריינו האם יש לו

רכב, והלא ענה לחייב. אמר מרן א"כ תיקח אותה לשם עצמי ! וכן עשו שהלכו לשכנע את הזוג לשולח את בניהם לישיבה, ולא הסתפק בשליחת שליח או לקרוא להםшибואו אליו. פשוט א"כ, שאף אחד שיכל להגיע לא יותר מלבא, אפילו יהודי רוחוק מתורה ומצוות, ואף גם אנשים שמרן התסיס העם נגדם, גם הם אמרו על עצם שהרגישו שלא יכולים לוותר מלבואה.

כמו שהספיד אותו הגרא"ד פוברסקי שליט"א, מרן התפרסםocab של עם ישראל, ולמרות שהיה מן הרואין להיקרא רבן של ישראל כיוון שרוב עדיף מאב, מ"מ ההבדל בין אב לרוב הוא שלמרות שהרב מביא לו חי העולם הבא, מ"מ אבי מוסר את نفسه לעליו, וכן ממש היה מרן מוסר את نفسه כפשו על עם ישראל. ידוע מה שהספיד עליו בנו הגרא"ד יוסף שליט"א שמרן עקב את עצמו מהיכנס לניחוח לב שלוש שעות, למרות הסכנה שהיה חופפת עליו, רק בשבייל לסייע כתיבת פסק על עגונה אחת, באומרנו שאיןו יודע האם יחזור מהניתוח או לא, ואם לא יחזור מי יתיר את אותה הגלמודה !

וכן היה מעשה בכל יום, כמו שהיעידו בני ביתו שהרבה לילות ננד שינה מעינוי רק בשבייל להתרтир עגונה אחת. והיה מעשה שביום אחד ביקש מאברך שנייה לו תפילהין, ונבהל אותו אברך האם מרן מרגיש טוב וביקש להביא עוזרה רפואית, אך ענה לו מרן שהסיבה לכך שכחוב כל הלילה פסק ולא יכול לעצור כדי שלא יאוחר את הפסק של העגונה, וכעת אחריليلת שלם לא מצליה להזיז את יד ימינו כדי להניח את התפילהין ! כמה אהבת ישראל ! כرحم אב על בנים ממש !

כפי הנראה, רק דבר אחד הניח מרן בחיו שרצה לתקן בעולם ולא הצליח, שהיה אחדות בכל עם ישראל, בכל החוגים, בכל העדות, בין כל הדעות. אך, נראה שמן השמים לא השיבו נפשו ריקם מרוב תשוקתו לכך. נראה לפי הנתונים הקיימים, שמאמד הר סיני לא היה מעמד כזה אשר עמדו כמות כה גדולה של עם ישראל, מכל הגילאים, מכל החוגים מכל העדות, כולם מתקცצים במקום אחד למרגלית ההר, כולם כאיש אחד בלב אחד כوابים אותו כאב, קורעים אותה קריעה, בוכים אותו בכி ! מן השמים הראו לו שלא יצא מן העולם בלי לראות אף את רצונו האחרון הצליח להגשים !

באותנו מעמד נזכרתי במה שאמרו בשם הגרא"ר מרדי שרעבי זצ"ל שאמר על מרן זצ"ל שהוא המשיח בן יוסף ! ואם אכן כן, בודאי שהשיג מרן זצ"ל את תפיקדו להכין את העם לגאולה הקרוובה, והחזיר את נשמתו הטהורה באותו מצב שבו נכנסו עם ישראל לקבלת התורה כולם כאיש אחד בלב אחד ! יהיו רצון שהי הנסמתו צורחה בצרור החיים, ויעמוד בתפילה עליינו להביא לנו את המשך הגאולה ויובא במהרה ביוםינו משיח בן דוד, ובא לציון גואל, Amen !*

* הבהיר דברי הגאון עליון למללה שליט"א : מה שאמר בשם הגה"ק ר' מרדי שרעבי זלה"ה, שמרן זצ"ל הוא משיח בן יוסף, כוונת הדברים שהוא בו את הכוח ואת העוצמה הרוחנית להיות משיח בן יוסף, אך לא זכננו לכך בעוננותינו הרובים, כי לאחר שנפטר מרן זצ"ל, התברר שהדור לא היה זכאי לכך שיממש את כוחותיו והוא בפועל משיח בן יוסף, שהרי עדרין לא נתקיים מה שהובטח בחו"ל על פועלתו של משיח בן יוסף (שהיה אמרו להלחם באדום, ולפי כמה שיטות גם לבקש גלויות ולבנות את בית הבחירה). עם זאת הסביר הרב עליון למללה, שלמרות שבוננות הדור לא זכננו שאכן הוא יהיה משיח בן יוסף הסופי, מ"מ לא הייתה

ביאתו ריקניתה ח"ו, אלא מZN זצ"ל הכין את הגאולה, לקרואת משיח בן יוסף האחרון. וה' יזכה שיבוא גואל
מושיע בmahora בימינו אמן. וכשהשלמה לדברי הגאון עליון למלוכה שליט"א, ראיינו לנכון לצרף כאן מה
שפירוטם המקובל הרה"ג ר' יקותיאל פיש שליט"א בעולון "סוד החשמל" פרשיות לך לך - תולדות תשע"ד.
זהו לשונו:

וכן פורסם בכדי לפניו צניט כבש הגדל "ממוזע צלטיט" ה' חלמיה על מון קלב נזודליה זו' ל' צאואו היה לךיך להיאות מניה זו יופק. לדיליס מעין הלו פורסמו גס צניט הגדל' צהול זו' ל'. וכן פורסם צמו'ר הגדל' ציניכרג ז' ל' חמל למוקרכזיו צניט נאנט לפגינה עס מון זו' ל' צאואו הולך למוחן תה יליו צל מזחיה. וכן ננחר ללהיזון לוין בחלץ צהלהל צחולף צננת תצל'ג', וכונאיג לך חיבור למדינה יכללהן חמץ 40 צננה עד לממחלת כゾלון צאוקמה צחולף צננת תצל'ג' וסוויליה להט צ'ס מטהנטגה אל הפליני. ונעל מזחיה בן יוספ' נטלמי צח'ל' ציניכרג להט עס יכללהן חמץ 40 צננה.

וכן יוסケ ברכות כל מין למכירת עותקים זול. הינה ברכות ביטוח כלוקטפיזיון כל יוסק, ולכן נקלעה צמו יוסק. ולכל פלט צדויות להוקטפיזיון כל יוסק באנטת ת-הצע"ל כסם חיס, כסוד הכתוב שנהרמל על מכך צו יוסק "חיש טהון מאר נתק נלו". וכפי שמובן ב'חול המים' [בלבביס טו, ז] ממעית צמו חיס.

וכו מכאן ז'ל דחק כל חייו בספל 'ב'ית יוסף', ומונכָה בספל נעל ט'ג'ר יוחק לדולי ז'ל שחלמָן על מין צהוּן גלגול ה'ב'ית יוסף'. וכן מכאן ז'ל היה כב ר'חמי כמלהים, במקוס ציוקף הלאיק קיה מלך. וכן מונכָה בספל הלקוטוּס' לטהלי'ז'ל (תהלילים ע' תמן) שמליכָיס נקלות כספוק "ערות הולץ", כי היה כהונת יסוד צבאלצ'. וצמו צל האיז צל מין היה יעקב, כביחינת יעקב היה צבאו צל יוסף הלאיך. וכן מכאן נפל מפקץ הלאיכוֹן צממוני לו' קס ציוס ה' תמוז תשע'ג, צהוּן נפל ונחבל בלהגן תילכויות, ומהז לו' חזר לנעםנו, כפי שחלמָן בנו בגל"מ יוסף קלייט"ה. ויך הומלאיס צה' תמוז תוו' יוס פטילט יוסוף הלאיך.

כמו כן יLOWע גLOWן כLOWל צפנסקי, מלכט ענייני גLOWות הLOWה צHIGHcis לLOWת HISOL כל יLOWף, סLOWן מהLOWל כLOWס ויתר מLOWחים. וכן פLOWס אLOWלו חLOWת מלכט זLOW לLOWס פLOWל כל הLOWלו שLOWס זLOW לLOW, ומLOWן עLOWה זLOW גLOWל סLOWפה גLOWלה מLOWל צHIGHlis קLOWנייס, גLOWמל "LOWל תLOWו לLOWי נLOWב... לLOWען זLOWו". וכן סLOWל על מלכט צLOWמו זLOWכט דLOWן כLOW 403 צLOWה, צLOWיו צLOWס נLOWס נLOWת דLOWן, כי מLOWס עLOWמו כLOWת טLOWנוויתLOWס כל LOWי צLOWה יLOWטLOW לLOWגLOWת צLOWה. וכן הLOWמLOW צLOWל מלכט כל הLOWnis לLOWחיזייל "עLOWטLOW" לLOWקLOWה, מלLOWען "עLOWטLOW" HISOL, צLOWיו צLOWת מLOWח זLOW יLOWמLOW צLOWה, צLOWת מLOWל צLOWה, צLOWת צLOWל יLOWף. כן מLOWבLOW צLOWס הLOWה "גLOW" לLOW נLOWים לLOWין צLOWיטLOW" לLOW שLOWכLOWת צLOWמLOW עLOWל יLOWמLOW וLOWלLOWת מLOWה, כן "כLOWי לLOWמLOW" הLOWיסOL צLOWל יLOWף. כן מLOWבLOW צLOWס הLOWה "גLOW" לLOW נLOWים לLOWין צLOWיטLOW" לLOW שLOWכLOWת צLOWמLOW עLOWל יLOWמLOW וLOWלLOWת מLOWה, כן "כLOWי לLOWמLOW" הLOWיסOL צLOWל יLOWף. כן מLOWבLOW צLOWס הLOWה "גLOW" לLOW נLOWים לLOWין צLOWיטLOW" לLOW שLOWכLOWת צLOWמLOW עLOWל יLOWמLOW וLOWלLOWת מLOWה, כן "כLOWי לLOWמLOW" הLOWיסOL צLOWל יLOWף.

כתב הגד"מ מזו צליט"ה בילחון שלו תוכה כ"למחיה" נגימטלייח ל"ג כמנין צנות חייו של מclin. וכן מוגה דעתלו' הויל חי'.
סמסוך הכתוב כ"למחיה" נגימטלייח כי ענו צדקה יוקפה.

וכן לכאורה היה טענודליה יוסק ז'ל כ"ה בגימטריה לפ"ה. וענייל תפיקלו כל מכך בין יוסק, הוה למגור למת בילול הכלפ"ה נילוון כדי לסייע למת הקופת הגדות. ולכן "עתלה" עם כלוחיות בגימטריה לפ"ה, מוגבָה כספל 'לך פיקוליך' לפ"ו. וכן מוגבָה כספל 'צחיזנות' לדכי חיים ויטול (ח' ג' חות כ"ג) לכוין כל"כ צל קופח חול עמו יקלל, גימטריה לפ"ה. וזה קדיווק הכל"כ צל לכאורה היה טענודליה יוסק לפ"י לותו סלה. וכן הכל"כ כל המת טענודליה יוסק צלייט'ה סוח' לכ"ט על חומרתין יוכלקס בפקלמי צומליים.

וכן הכתלטלל בוגרויות מוקס מוגוריו כל מין צרכנות' אף נוף' וכן מסמלות לתไฮוויל, כמו גם צאלח (תיקוניים קד'). יפה נוף' דה לדייה. כוותיס צבית האמלה נקללה נוף', כי נוף' מסמלות לתהייסו. וכן מוגול בליך' עעל הכתוואז אט סענוף טויה מלכון נוף' כל אוילן, ואילו מסמלות לתהייסו. וכן "ה'ר" מסמלות לתהייסו כמוגול צוזה (בוגרויות לנו). וווטספ' הרטג'ג' ד' ליון דוד סייגונין צליט'ם' יה' צמוקס קנוילטו בזיתת בעלהמן' "סנהלאיטה" כגימוטויל' "ליך' להמן'ו" הלהמן' צל יוסף, וכן האבנעא צל מילן הסתירימה ציוס התיילוד' צל החל חמןו. וכן עוזדליה יוסף צו גולג'יה ל'ת גבי'ע'ם מסמלות לתהייסו צל יוסף, כמו גם צל נולק'ת לאלילוי'ל [מץ' קי] "גביע' גימטריא" "מיילא" צטוח גימטריאים תהייסו. וכן מוגול צקס ה'קמה ללק' צ'ה'גבע'ע' צל יוסף מסמל כל גдол בבחינת ישול, שמוגל לממלכות, קאייה בבחינת "គומ'" קטעו, ולכון יוסף מהר להחים טויה.

קיים הילדיות עוכדייה סוח נידי מיל בטהן'ך ולך 11 פעמים כל'ת, ופעם מהה כס'ת, וכן גלדיות מו'עד 7 ים לך 1 סנדייך עליו לקמן בטכלהוות. וננה מלהנו קאקס עוכדייה מופיע פעמיים כל'ת בחיזוק כל יומך ולחיו' זכליה מיג, יוז' זונע'ה האיך תחצ'ר מלך יומך ויינ'ה היליך לתה הילנץ' צ'יה יומך: וילחו' הילנץ' כי הובלו' ביט' יומך ווילמו' על דבל' הסוף'. וכן פעס מהה בחיזוק כל צ'ול וдол' קאס' כסוד חיזוק מזיח' צו' יומך ומזיח' צו' דול. זט' לי, נח' זו' ווילמאל הלאו' נ' הילול צו' מי' מהה שנעל ווילמאל דול צו' עבדך ישי' בית' הלחמי'. וכן "הייס עוכדייה יוסף צו' יעקב" גיגמיטליך' גיגמיטליך' גיגמיטליך' 500 המלמי' על מזיח' צו' יוסף צאניך למנספל צ'ק, וזה גס למנספל כל' צ'מת צ'ק. וזה גס למנספל כל' יוסף סלידיק צו' יעקב". וכן "הייס עוכדייה יוסף צו' יעקב" עס' ליהוות, גיגמיטליך' מנזיח' צו' יוסף" עס' ליהוות. ואוים'ן קלה'ג' לר' דול צ'ן צליט'ה' זזה גס למנספל כל' מזיח' צו' יוסף צ'ה'ת צ'ק. ולכן סי' זהלויתו כספ' 8500 הילך יהודים, כמנין' בעטה' להיכננה. וכמנין' פלוט' יוסף צ'ה'ת צ'ק עס' ליהוות. וכן על המתקין נלהמ' ננה' סכך'ל ענדלי'.

ו-פוקי י' ה' מ-פ-ע-וד ה-נו-ח-ג-י-ל-ה צ-ל-יט' ה' צ-ט-ו-ס-פ-ת ה-ק-ס "ח-י-ס" ה-י-ת-ה ב-ס-כ-ו-ת ה-צ-ע-ג', ל-לו-מ-ז ק-מ-ין ז-ג' ל' כ-ה-נ-ה-ת ו-פ-וק-י י-כ-ה-ג' ג' מ-פ-ע-וד ה-נו-ח-ג-י-ל-ה צ-ל-יט' ה' צ-ט-ו-ס-פ-ת ה-ק-ס "ח-י-ס" ה-י-ת-ה ב-ס-כ-ו-ת ה-צ-ע-ג', ו-כ-ס-ח-א-ז-ל-ו-ב-כ' ס-מ-ל ל-ל-ד-יק י-ס-ו-ל ח-ו-ט ה-כ-ד-ל-ה א-ל-ל-ב-כ' י-ס-ל-ה-ל-ב-כ' ב-ס-ו-ל "ל-ו-ב-כ' צ-נ-מ-ל ל-ל-ד-ל-ה, ו-ס-ו-ה ב-ג-י-מ-ל-ר-י-ה "ח-י-ס".

בנורמן

эмצעי לחיים לכל העולם, בcheinת חותם קדלה רוחני כסומו ציסול כילוע. כך מין זו"ל מכל יסודות גג נמקום חוט פקללה, לסמול קאלדייק וקליטה סודל עונותיהם כל יקללה. וכן הפתיעו ממן קוב"לכ" בגג הסוכות תקע"ז, והלובג חותיות לו נב, וכן צקמוני נעלמת מסימימות ומתחילה מה התולה צממיימת ומתחילה חותיות ל"ב. והומיו'ם סלה"ג ר' ליאו דוד סיכוני קליטו"ה קאלכ' חיש עופדיה יוסף צו גולגיה ס"ת נגימטליים 180 בסוף חי' חוליות פקללה, וח"י נגענעים קלוליך וכו'. וכן כל"ת כל חיש עופדיה יוסף, סול חותו ר"ה כל הפסוק אכלתנית מה, כו"ן "ועל יוסף חי". וכן "חיש עכליה יוסף" נגימטליים הכתוב אכלתנית מה, כחן "ועל יוסף בני חי".

בתורתו

הרה"ג דוד טולדאנו שליט"א

נכדו של מרן זצוק"ל, ומחשובי אברכי "ברכת אברהם", מה"ס "שעריך דוד", וספר "מנחת דוד"

גדול המספר*

ברשות מורה אבי, ברשות ראש הכלול, אני לא ראוי לדבר וכל שכן לא על הנספר ולא במעמד זה, אבל ציוו עלי.

יש ירושלמי ביבמות שאומר מהו להרים במצות ואומר הירושלמי מה השאלה יש תוספתה הרי רבינו טרפון אביהם של ישראלי הרים דתניא רבינו טרפון קידש שלש מאות נשים בשעת מצור זזו ודאי הערמה שהרי ודאי לא התכוון לקדש אותם והרי זו הערמה גמורה ואף על פי כי כתוב שם שרבי טרפון עשה את זה מוכיה מכאן הירושלמי שמותר להרים.

יש כאן התבוננות מסוימת בנקודת השהירשלמי קורא לרבי טרפון אביהם של ישראלי וזה מצוי בשני מקומות בירושלמי, אבל זה לא מצוי שקוראים לרבי טרפון אביהם של ישראלי.

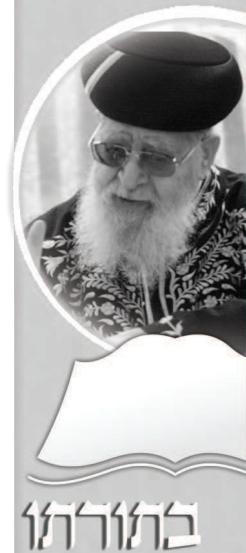
חשבתי אולי שהערמה זה דבר משונה, אנשים מסתכלים ואומרים מה הוא מקדש שלש מאות נשים בשעת מצור מה הוא עוקף את ההלכה.

אבל רבינו טרפון, אם הגדרים ההלכתיים הורו שמותר להרים במצות, ויש כאן שלש מאות נשים מסכנות שעוללות למות ברעב בשעת מצור, רבינו טרפון לא עושה חשבון, רבינו טרפון הולך ועושה הערמה, ולכן הירושלמי קורא לו אביהם של ישראלי את זה מסוגל לעשות רק אבא. לא מעניין אותו שום דבר והוא אומר יצחו עלי ידברו עלי לא יפה, שום דבר לא מעניין אותו, זה אבא.

תמיד הרגשנו שסבא הוא לא אבא או סבא, אלא הוא סבא של כל כל ישראל. אדרבא אנחנו הרגשנו להיפך שאחוננו בודקים בשבע עיניים, לא בקהלות, ממש לא בקהלות, הוא היה בוחן אותנו והיה לו הרבה ביקורת علينا.

פעם אחת כשהייתי ילד הוא בחרן אותי מה אתה לומד, אמרתי לו קידושין (מ"ב ע"א) תחילת פרק האיש מקדש, הוא שאל אותי מהיכן לומדים שליחות? אמרתי לו שכעת אנחנו בתחלת הסוגיא וכרגע אנחנו אוחזים שלומדים את זה מתרומה אבל עדין לא הגיענו למסקנה הגمرا שזה נלמד מפסח, לכן אמרתי לו שלומדים מתרומה, אז הוא אמר לי מה המקור, אמרתי לו כתוב "גם אתם" לרבות שלוחכם, והוא אמר לי ככה עוננים? תגיד כתוב בפסקוק "בן תרימו גם אתם", גם אתם לרבות שלוחכם, אל תגיד סתם "גם אתם".

אחר כך הוא אומר לי מהיכן לומדים עין טובה ועין רעה ועין בינויית, בסוף העמוד הקודם, התחלתי לומר לו את הפסקוק של מחלוקת האחוז תיקח וכוי פסוקים שם

במורתו

מסובכים. הוא עוצר אותו ושאל השבוע למדת את זה ? את התוספות הזה פעם האخונה שלמדתי אותו, זה היה לפני שלשים שנה, כמובן הוא קודם כל אמר לי את כל התוספות הכל עם הפסוקים, ואמר ברוך השם אתה רואה שאני זוכר, ואתה השבוע למדת את זה וככה אתה זוכר.

(**אני** מספר את הסיפורים האלה משומן שלנו אין מושגים בגודלו, באמת אני היתי ילד טוב, קיבלתי מאה במבחן, אבל לא היה לנו מושגים בגודלו, הינו מסתכלים על הילדים, ראיינו שאנו מוצלחים אנחנו יודעים, בכלל אין לנו את השאיפות מה אנחנו בכלל יכולים לדרוש מעתמן).

כשהייתי ממש ילד קטן, הוא שאל אותי מה פרשת השבוע, אמרתי לו והוא התחיל לשאול מהפרשה הקודמת, זה שאל שקצת סיבכה אותי, אמת שידעתי את התשובה, אבל התבבלתי מהר. הוא שאל אותי מה העמלקים שנעו שעם ישראל לא ידעו אם הם באמת עמלק או לא עמלק. אז הוא אמר לי כך הבן של הרב טולידנו. כך הוא היה מוכיח אותנו ובקר אותנו.

לעומת זאת הוא היה בוחן אותי על השיעור שלו, הייתי נושא עמו, במשך שנים של הישיבה גדולה ובחلك מהשנים של הישיבה קטנה גם בכיתה ח' בזדים, והיתי חזר אליו והוא בוחן אותי, מספר פעמים בלי הودעה מוקדמת הוא היה שואל שאלות.

היו מקרים שנאלצתי להגיד לו סבא בדיקון היו בעיות בלויין, זה לא כל כך תירוץ, אבל היה פעמים שבורך השם, אז היתי מקבל את העידוד. היתי מפחד ממנו.

אני זכר שהיה נכד ליד (עובדיה הבן של הרב משה) הגיע בתוור ליד לשיעור, השיעור היה בהלכות מלילה, הרב לימד הליטה לדעת הרמב"ם, זה ממש סוגיות לא פשוטות, והוא ידע הרבה בחן אותו, והוא ידע לענות לו על השאלות. ליד אחר אני זכר שהוא הבא שהגיע לשיעור ולא ידע, היה עיף, הרב אמר בשביב מה הבאתם אותו אולי עדיף ישין.

היה לו דרישות אף פעם זה לא היה סתום. פעם סכתא בקשה בשולחן שיגיד חידוש, וזה הוא אמר לי תגיד את מה שאמרתי בבית הכנסת, אז אני כמובן דורש, סבא וסכתא ישבים, ואני أنا אני בא. ואני דיברתי כמובן בלי הרבה "תיאור" הלא בא ישב וכו', סבא עצר אותו ואמיר לי אם אתה ככה תדרושים לאנשים הם יקומו ויברכו, אמר לי תראה את הבן שלי הרב דוד איך כל האנשים נהנים ממנו, היה לו ביקורת חזקה עליינו, הוא לא יותר לנו.

אהבתו לעם ישראל כולנו יודעים, שהיו מגיעים אליו אנשים עם צרות הוא היה בוכה איתם, מי שלא שומע הוא עדיין יכול לשמע, כולם מדברים את האהבה. הסיפורים הגדולים לא יאומן כי יסופר נפתחים שעריר דמעות מי שמחפש ספרי מופתים, אנשיםספרים הכל זה בזכותו והילדים שלו זה בזכותו וכו'. ולעומת זאת שומעים בחורים צעירים שאומרים הרב החיחס אליו, עמדתי שם בגיל 16 הסתכלתי על הרב והרב הסתכל עלי, והרב קרא לי וכו', רואים מהדברים הגדולים ועד הדברים הקטנים.

לדבר על התורה שלנו כולנו יודעים. כל מי שראה אותו אפילו פעם אחת יושב ולומד, זה כמו אריה, לא היה מסוגל לראות אותו חולה, אנחנו ראיינו אותו חולה ולא הינו מסוגלים לראות את הדברים האלה. אנחנו למדנו שחיטה לממנו מילה, זה בסדר זה עוד

דברים שיכלנו להסתדר איתם, אבל לראות את הרוב עובדיה חולה זה דבר שאי אפשר לראות את הדברים האלה, וזה דבר שלא שיק בועלם.

מי שראה אותו, כמו אריה בלימוד שלו, הינו הולכים לישון והוא לומד קמים והוא יושב ולומד, היו באים אליו תלמידי חכמים, ודרך תלמידי חכמים לדבר כאן ושם, אבל היו מסתכלים עליו, רק תורה, רק תורה, שום דבר לא עניין אותו בעולם.

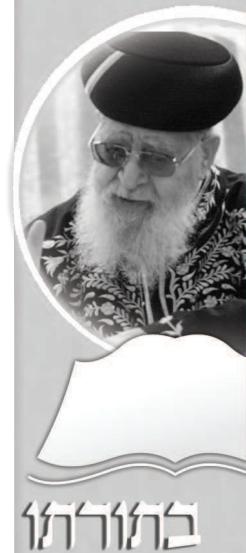
תלמיד אבא היה מתאר את הארוחת צהרים שלו כמה היה קשה להוציאו מהספר ואיך להחזיר אותו, כולנו יודעים את התורה.

אני בספר סיפור קטן ב מידות שמחיש דוקא את הדברים הקטנים, חוץ מזה שראינו הרבה הנוגות שאי אפשר להאריך עליהם.

היה פעם אחת שהתפללנו אצלו בבית בליל הסדר במנין מצומצם של המשפחה, בדרך כלל יש ממוני יש אחד שהתקיף שלו להביא לו סידור וכו', הרוב יושב במקום שלו ומסמן לבנו הרב משה שליט"א שיתן לו מחזורה, אני היה לי שני מחזורים שלקחתי משום מה, ואני רואה שהרב רוצה מחזורה, נתתי להרב מיד מחזורה אחד, ומיד הרוב לוקח את המחזורה ומהביא אותה תחת השולחן, ביד השנייה הרוב לוקח מהרב משה את המחזורה, שם אותו לפניו ואומר תודה רבה, הרוב משה מסתובב הוא מוציא את היד ושם את המחזורה לידי, רק שלא יהיה לו צד הקטן שבקטנים שהוא טרחה סתם וכבר מישחו הביא להרב סידור, זה היה מהهو מדחים, כך הרוב חושב על הדברים הכיכי קטנים באיזו שימת לב, עם איזה אייפתיות. כך גם היה רואה ילדים קטנים, אפילו שזה היה טירחה גדולה בשביבו, הרוב היה מרים את הסידור הגדול שהיה לו פותח את הסטנדרט ומוציאו ליד כמה סוכריות, אח"כ ועוד יلد עוד פעם הרוב היה מרים את הסידור ופותח את הסטנדרט ומוציאו לו גם.

קשה לדבר על אריה כשראינו אותו בצד שלו ובכاب וכולנו ידענו שהמצב הזה לא יכול להמשך הרבה הרבה זמן, או שהוא יבריא או שחס ושלום. כי בעלי התורה ובעלי החכמה לא יכולים להיות במצב כזו, וכך הוא אמר כמה פעמים שהוא לא יכול במצב כזו, נמאס לו החיים במצב כזאת, והוא אמר התפרנסמו הדברים בקהלו "תתפללו עלי' אני יהיה בריא שאני יעמוד לימי אביוון לשם שמיים" זה היה המילים שלו. כל הזמן המתירה שלו והאייפתיות שלו זה לא בשבייל עצמו.

בעזר ה' נזכה שיבולע המות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים ונאמר Amen.

בתורתו